

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Örménykút Község Önkormányzata

2018-2023

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	
Bevezetés	
A település bemutatása	
Értékeink, küldetésünk.....	
Célok	
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	
1. Jogszabályi háttér bemutatása	
2. Stratégiai környezet bemutatása	
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	
1. A HEP IT részletei	
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	
A beavatkozások megvalósítói	
Jövőképünk	
Az intézkedési területek részletes kifejtése	
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	
3. Megvalósítás.....	
A megvalósítás előkészítése	
A megvalósítás folyamata.....	
Monitoring és visszacsatolás	
Nyilvánosság	
Érvényesülés, módosítás.....	
4. Elfogadás módja és dátuma	

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Örménykút Község Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Örménykút község

Örménykút község Békés megye észak-nyugati részén fekvő, a 44-es számú főúttól mindössze néhány kilométerre található, Hunya, Kardos, Kondoros, Gyomaendrőd, Csabacsüd és Szarvas települések által határolt kistelepülés. Községünk nevét arról a Décsi-laposban található kútról kapta, amelynél hajdanában az Erdélyből Pest felé vásárra igyekvő örmény kereskedők itatták jószágaikat.

Az 1980-as években községünkben többször is és több helyen folytak régészeti kutatások. Szám szerint 77 színhelyről ad számot a topográfia. A legtöbb helyen szkíta, szarmata, hun, avar és Árpád-kori leleteket találtak. Az Árpád-kori leletek többsége a hajdanvolt Bercsényegyháza területén kerültek feltárássra.

Bercsényegyháza

Az 1980-as években folyó régészeti kutatások során a község Endrőddel határos területen Árpád-kori téglák darabjait találták, valamint az ezekkel a téglákkal jelzett, kb. 50 cm magas halmocskát, mely minden kétséget kizáróan Árpád-kori templom helyét jelöli. Ezt egy régi térképábrázolás is megerősíti, Kápolna-halom néven jelölve. A Makkay János vezette régészcsoport ezt a lelőhelyet a középkori forrásokból Bercsényfalu néven ismert településsel azonosította. Itt egy nagyobb kiterjedésű falu volt, amelynek virágkora a X-XI. századra esett. 1403-ban Bercheneghaz formában találtakoztak nevével először, ekkor már pusztá, és Maróth János macsói bán kapta meg a gyulai uradalom tartozékaiként. Található néhány középkori lelet is, amely a Décsi lapos területén volt fellelhető. Itt egy falu, Décse létezett a török időkig.

Décse

A középkori település neve Geysce, Géza (Geyza) török eredetű személynévből kapta. Első említése a dömösi

¹ Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció, Települési Arculati Kézikönyv

apátság 1138. évi birtokösszeírásában történik, 1403-ban ismét említik Maróthi János macsói bán birtokaként possessiv Deche alakban, 1475-től Corvin János birtoka, 1506-ban Békéshez sorolják. 1525-ben, mint vámhelyet említik. A gyulai uradalomnak jelentős ménese lehetett itt. Valószínűleg ekkor építik az udvarházat. Ennek az udvarháznak a maradványait találta meg Krecsmarik Endre 1913-ban. 1552-ben a település 64 portája 96 forint adót fizetett összesen. Ekkor említik először a település plébánosát is. 1553-ban 56 portát, 1556-ban 80 házat, 1559-ben a bíró mellett 60 adózó jobbágyat írtak össze. 1560-ban a kapuk száma 132, de csak 130 név szerint felsorolt lakosa fizetett adót. 1562-ben 140, 1564-ben 118 adózó portáját írták össze. A török defterek szerint 170 család lakott Décsén. 1569-ben református papja volt, Ölvedi Gergely, aki részt vett a nagyváradi zsinaton.

1572-ben Szénásy István birtoka, ekkor még lakott volt. Valószínűleg a tatár betörés (1596) során pusztult el véglegesen. 1665-ben már pusztá, egyházának tégláit a szarvasi és gyulai építkezésekhez hordta el a török. E templom alapfalait találta meg 1917 augusztusában Krecsmarik Endre. 1696-ban 60 romos ház helye még kivehető volt. Az 1767. évi tanúvallomások alapján északi, Túrral (Mezőtúrral) való határa megegyezett Szarvas mai határával. A fentebb leírtak alapján látható, hogy a török időkg Décs falunak több lakosa volt, mint Szarvasnak.

E két hajdani település helyén fekszik ma Örménykút.

A későbbiek folyamán a területet a megye sok helyéhez hasonlóan Harruckern báró telepítette be Szarvas részeként az 1700-as években. Élénk mezőgazdasági munkára utal a máig is álló - folyamatosan felújítás alatt lévő - Bakulya féle szélmalom, melynek építését történészek az 1800-as évek közepére teszik

Örménykút települést 1952 óta jegyzik ezen a néven, addig a szarvasi tanyavilághoz tartozott. A tanyavilág létrehozásában jelentős szerepe volt a városból kiköltöző embereknek. A kialakult tanyasorokat a sor elején lakókról nevezték el. A mai Örménykút területén található határrészek pl.: Décsi pusztá, Décsi lapos, Körtés dűlő, Tóni-szállás (legelő), Maczonka dűlő, Medvegy dűlő, Sárkány dűlő, Kaukál dűlő stb. Az itt lakó emberek hozták létre azokat az iskolákat, ahol több mint száz éven át jelentős számú gyermek szerezte meg tudását. Tanyai iskola volt a Czifra és Roszik dűlőn, a Décs pusztán és Örményzugban. A gyermekek szülei ugyan messze voltak a várostól, de nem akartak elmaradni gyermekeik iskoláztatásában. Mivel községünk öt kilométerre van a főútvonaltól, viszonylagos zártsága miatt az itteni lakosság meg tudta őrizni elődei nyelvét, szokásait, kultúráját. Ezen csak az erőszakos magyarosítás, az oktatás kötelező magyar nyelvűsége, a hivatalos nyelv hozott némi változást. 1920-ig a szlovák nyelv, a szlovák nyelv használata szinte kizárólagos.

A kitűnő talaj, az alföldre jellemző időjárás és csapadékviszonyok végig a történelem során a mezőgazdaságot kínálták fő megélhetési forrásként az itt élőknek. Az 1952-es önállósá váláskor 4 ezer lakost számláltak - az akkor még idetartozó, azóta önálló Kardossal együtt - ami mára 440-re fogyatkozott.

A kiválással egy időben kezdődött a belterület kialakítása és a szocialista mezőgazdaság megszervezése. A nagyüzemi növénytermesztés és állattenyésztés vált jellemzővé és meghatározóvá ebben az időben a helyi termelőszövetkezet és a Szarvasi Állami Tangazdaság kerületének létrejöttével. A tanyai iskolákat államosították, majd a központi iskola felépülése után körzetesítették. A tanácsrendszerben épült a tanácsháza-könyvtár-művelődési ház épületegyüttes, szilárd burkolatú úthálózat, ivóvízhálózat, közvilágítás létesült. A kulturális életet az 1966-ban életre hívott népdalkör és hagyományőrző együttes lendítette fel, ez a csoport sajnos ma már nem működik.

A közös tanácsok szervezése idején Örménykút előbb Kardossal osztozott 1977-től, majd 1981-től mindkét települést a Csabacsüddel közös tanács irányította. Helyben élő körzeti orvosi státuszt 1961-ben kapott először Örménykút. A lakosság ételkészítését és a kereskedelmet az ÁFÉSZ vette a kezébe.

A rendszerváltás utáni helyhatósági választásokkal egy időben az örménykútiak kinyilvánították újbóli önállósodási szándékukat, így a község 1991 óta ismét független, saját önkormányzata irányítja, Szakács Jánosné polgármester vezetésével.

Értékeink, küldetésünk

Az esélyegyenlőség minden ember számára fontos érték. Megléte segíti, hogy mindenkinek esélye legyen jó minőségű szolgáltatásokra, az esélyegyenlőtlenséggel küzdő emberek előnyben részesítését az élet minden területén, függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékossgal él, milyen a származása vagy az anyagi helyzete.

Örménykút Község Önkormányzata folyamatosan érvényesíti az esélyegyenlőségi szempontokat a település működését, fejlesztését meghatározó alapvető dokumentumaiban. Az esélyegyenlőség megvalósítását horizontális elvnek tekinti, amely áthatja valamennyi önkormányzati tevékenységet: a kötelező és önként vállalt feladatok ellátását a helyi szintű közpolitika alakítása során.

Az Önkormányzat az esélyegyenlőségi politikáját munkáltatói szerepkörben, közvetlen szolgáltatásai során és intézményfenntartói szerepkörben érvényesíti. Az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége folyamán mindent megtesz annak érdekében, hogy az egyes projektek kidolgozásában az érdekelt civil szerveződések is aktív szerepet játsszanak, elősegítve ezzel a település lakosságának ilyen irányú szemléletváltását is. Ennek eszközei szabályozás, támogatás és a jó gyakorlatok bevezetése, bemutatása.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Örménykút település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja: az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét, a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét, a diszkriminációmentességet, szegregációmentességet, a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
  - a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.)
  - a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
  - a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
  - a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
  - az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
  - a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
  - a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

A 2013. évben elkészült a település Helyi Esélyegyenlőségi Programja, mely átfogó helyzetelemzést tartalmazott Örménykútról. A program a 321/2017. (XII. 27.) Korm. rendelet értelmében az alábbi célcsoportokat határozta meg:

- mélyszegénységben élők,
- romák,
- gyermekek,
- nők,
- idősek,
- fogyatékkal élők.

A helyzetelemzésből kiindulva történt a beavatkozások részletes tervezése, melyek konkrét előmozdulásokat eredményeztek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

Településünk elkötelezett a feltárt problémák megoldására és a 2013-as HEP érvényességi ideje alatt jelentősen átalakította többek között a szociális ellátórendszerét is az Önkormányzat. A korábbi időszak kistérségi szociális ellátásszervezése helyett az önkormányzat egyházi működtetésbe adta az idősek házi segítségnyújtását, gondozást, az idősek klubját, szociális étkeztetést. Saját működtetésében tartotta meg a falugondnoki szolgálatot és a családsegítő szolgálatot Csabacsúd településsel együttműködve biztosítja.

A Képviselő-testület a helyi szabályozási tevékenysége során az esélyegyenlőségi szempontokat is figyelembe veszi.

A Képviselő-testület elfogadta a szociális és gyermekjóléti ellátásokról szóló 2/2015. (II.28.) önkormányzati rendeletét, valamint a szociális célú barnaszén támogatás helyi szabályairól szóló 9/2018. (X.9.) rendeletét, a településfejlesztési és településrendezési dokumentumok, valamint az egyes településrendezési sajátos jogintézmények partnerségi egyeztetésének szabályairól szóló 7/2017. (VI.9.) rendeletét és a falugondnoki szolgálatról szóló 4/2008. (IV.1.) rendeltét.

A törvényi előírásokon túl, a rendeletek célja, hogy településünkön olyan támogatási rendszer működjön, amely az állampolgárok számára a prevenció, a hátrányos helyzetből adódó hatások enyhítésére szolgál. Amint az a fenti felsorolásban szereplő rendeletek számában szereplő évszámból is látszik a Képviselő-testület a 2013-as HEP elfogadása után nagy számban új rendeleteket fogadott el a HEP-pel jelentősebb kapcsolatban álló szabályozók vonatkozásában.

A szociális ellátások, szolgáltatások középpontjában a család áll.

A szegénység elmélyülése miatt az ellátó rendszernek egyre több követelménynek kell megfelelnie a különböző élethelyzetekből, a lakhatásból, a betegségből, a fogyatékosságból eredő szükségletek, eltartottak gyermekek gondozásához kapcsolódó költségek emelkedése miatt, ezért a helyi szabályokat és ezek hatásait folyamatosan vizsgáljuk. A rendeletet az eredményesség és hatékonyság érdekében, a felmerülő igények alapján évente legalább egy alkalommal felülvizsgáljuk.

Örménykút Község Önkormányzatának Képviselő-testülete és szervei döntéseinek keresztül fejezi ki elkötelezettségét az esélyegyenlőség területén, hiszen a jogszabályokban meghatározott, ilyen irányú kötelező feladatok ellátásán túl a település nem önkormányzati fenntartású intézményeivel, társszervekkel, civil szerveződésekkel, egyházaival, önszerveződésekkel, társulásaival, egyesületeivel és alapítványokkal közösen (gyakorta azok anyagi támogatása mellett) törekszik érvényre juttatni az esélyegyenlőség eszméjét a társadalmi élet minden területén.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Az ágazati stratégiákat átszövő, a mozgáskorlátozottak, idősek és kisgyerekesek érdekeit figyelembe vevő kiemelt horizontális szempont az akadálymentesség. Az egyes programok, koncepciók a középtávú stratégiából kiindulva saját területére vonatkozólag határozza meg az esélyegyenlőséget előmozdító célokat, intézkedéseket. Az elmúlt időszakban több intézmény akadálymentes megközelítése valósult meg. Ilyen többek között a helyi ügyek intézésének egyik központi helye a Községháza épülete, valamint az Idősek klubja akadálymentes megközelítése is megvalósult a 2018. évben. A könyvtár szintén akadálymentesen közelíthető meg.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Örménykút település a Szarvasi kistérséghez tartozik. A Szarvasi kistérség területén 822 km². A lakosság szám folyamatosan változásban van és jellemzően csökkenő tendenciát mutat. Jelenleg a lakosság szám kistérségi szinten

40 000 fő körül alakul. A kistérséget nyolc település alkotja: Kondoros város, Gyomaendrőd város és Szarvas város valamint Békésszentandrás nagyközség és Csabacsúd nagyközség illetve Hunya, Kardos és Örménykút községek. A kedvezményezett kistérségek besorolásáról szóló 311/2007.-es kormányrendelet alapján a kistérség hátrányos helyzetű, azonban nem tartozik a leghátrányosabb helyzetű és a komplex programmal segített leghátrányosabb helyzetű kistérségek közé. A régió 25 kistérsége közül 19

tartozik a hátrányos helyzetű kistérségek közé, melyek közül 3 leghátrányosabb helyzetű, 5 pedig komplex programmal támogatott leghátrányosabb helyzetű besorolást kapott. A Dél-alföldi régióban tehát mindössze 6 olyan kistérség van, amely a fenti kormányrendelet alapján nem számít hátrányos helyzetűnek. A kistérséghez tartozó települési önkormányzatok képviselő-testületei önálló jogi személyiséggel rendelkező többcélú kistérségi társulást hoztak létre, amely

rögzíti a társult települések közötti funkcionális munkamegosztás főbb kereteit.

A társulás neve: Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulása, székhelye Szarvas város.

A Többcélú Társulás összetett funkciót lát el:

- 1) biztosítja a kistérséghez tartozó települési önkormányzatok kapcsolat- és együttműködési rendszere szervezeti keretét,
- 2) biztosítja, megszervezi, összehangolja és fejleszti a térségi közszolgáltatásokat, különös figyelemmel az egyes települések önkormányzatainak teljesítőképességét meghaladó önkormányzati feladathatáskör, valamint a közszolgáltatási rendszer közös, ill. térségi rendszerének kialakítására, szervezésére, összehangolására, működtetésére, fejlesztésére,
- 3) összehangolja, integrálja, fejleszti a térség intézményrendszerének feladatellátását,
- 4) koordinálja és fejleszti a feladatellátás feltétel- és forrásrendszerét,
- 5) ellátja a közigazgatási (államigazgatási) feladat- és hatásköröket.

A kistérségben Szarvas a kistérségi központ, ebből fakadóan a szolgáltatók a városban, mint kistérségi körzetközpontban koncentrálnak.

A kistérségi feladatellátás volumene a 2013-as HEP elfogadása utáni időszakban csökkent, mely csökkenés településünk vonatkozásában különösen jelentős.

A települések feladatellátásaiban az együttműködések az alábbiak szerint mutathatóak ki jelenleg:

1. Közzolgáltatások
2. Közoktatás
3. Egészségügyi ellátás
4. Környezetvédelem
5. Közigazgatás (Jogsabály alapján)
6. Katasztrófa-elhárítási, védelmi feladatok
7. Nem önkormányzati, de kistérségi szinten ellátott feladatok:
8. Agrárkamara falugazdász hálózat
9. Kistérségi iroda.

Valamennyi település önálló önkormányzattal, főállású polgármesterrel rendelkezik. A kistérségben Csabacsúd és Örménykút, Hunya és Gyomaendrőd, valamint Kardos és Kondoros települések tartanak fenn közösen közös önkormányzati hivatalt. Békésszentandrás és Szarvas településeken önálló polgármesteri hivatal működik.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

Az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatokat a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet 1. számú melléklete tartalmazza, melyhez a helyzetelemzés

alapját szolgáló statisztikai adatokat a TEIR adatbázisból, valamint a helyi nyilvántartásokból gyűjtöttük össze. E mellett célszerű es szükséges támaszkodni egyéb adatforrásokra: releváns (helyi, térségi, országos) kutatások adataira, az önkormányzat által gyűjtött adatokra, illetve a partnerek által nyújtott adatszolgáltatásra. A fentiek figyelembevételre, elemzése alapján vázolható fel a település átfogó helyzetkepe esélyegyenlőségi szempontból, illetve az is láthatóvá válik, hogy mely területeken szükséges további adatok gyűjtése.

1. számú táblázat - Lakónépeség száma az év végén

Év	Fő (TS 0101)	Változás
2013	375	
2014	362	97%
2015	348	96%
2016	342	98%
2017	n.a.	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

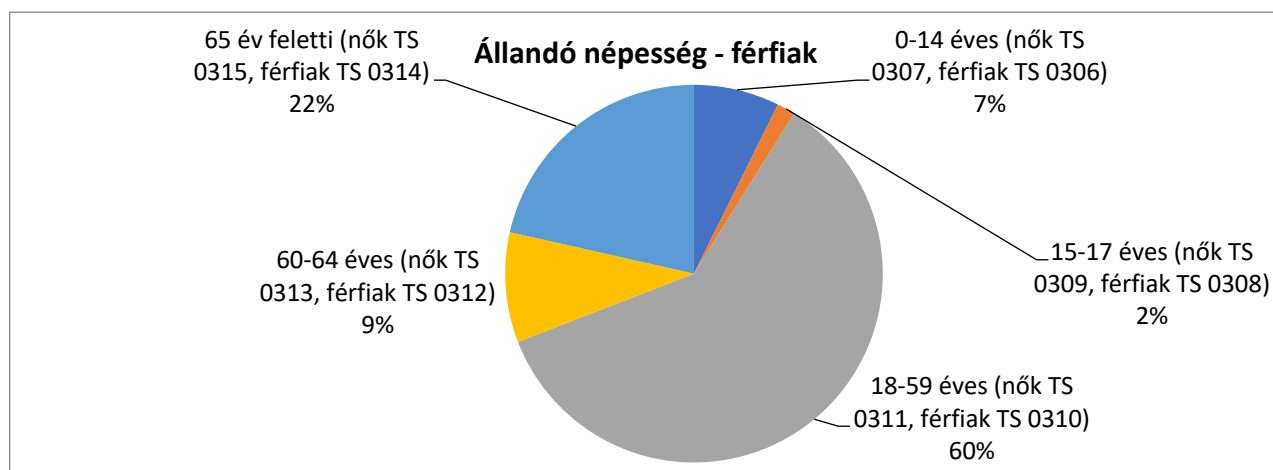
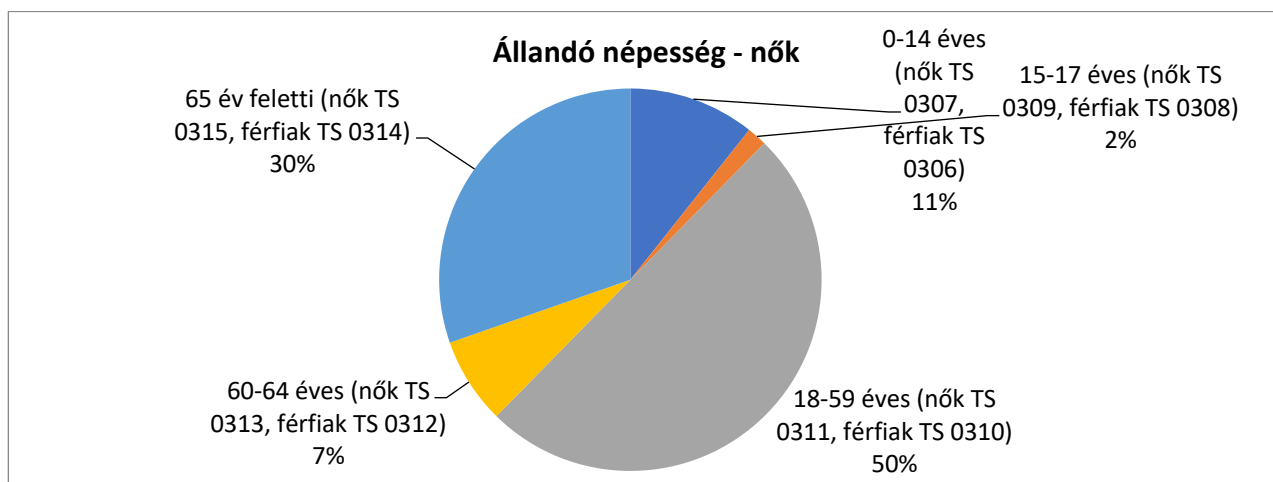

A lakónépeség számának csökkenése szemmel látható. Az elmúlt évek, évtizedek tendenciája vezetett odáig, hogy ma a település közigazgatási szempontból a kistelepülések közé tartozik és így például önálló polgármesteri hivatal fenntartására nem jogosult, és nem indulhat több pályázaton sem.

2.1. számú táblázat - Állandó népesség (a 2016-os év adatai)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Nők	Férfiak	Összesen	Nők	Férfiak
Állandó népesség száma (nők TS 0302, férfiak TS 0301)	178	191	369	48,24%	51,76%
0-2 évesek (összes száma TS 0305, aránya TS 0316)				%	
0-14 éves (nők TS 0307, férfiak TS 0306)	19	14	33	5,15%	3,79%
15-17 éves (nők TS 0309, férfiak TS 0308)	3	3	6	0,81%	0,81%
18-59 éves (nők TS 0311, férfiak TS 0310)	89	115	204	24,12%	31,17%
60-64 éves (nők TS 0313, férfiak TS 0312)	13	18	31	3,52%	4,88%
65 év feletti (nők TS 0315, férfiak TS 0314)	54	41	95	14,63%	11,11%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A második táblázat és az adatait feldolgozó két grafikon is alátámasztják azt a tapasztalatot, hogy a férfiak éltossza rövidebb. Örménykúton a 0-14 éves korosztályban a nők száma és aránya kicsit nagyobb és a 15-17 éves korosztályban már azonos (0,81 – 0,81 %) addig az aktív korosztály jellemzően nagyobb a férfiaknál (31,17 %), addig a 65 év feletti férfiak aránya 11,11 %, szemben a 65 év feletti nők arányával szemben 14,63 %.

2.2. számú táblázat - 15-17 éves gyermekek száma

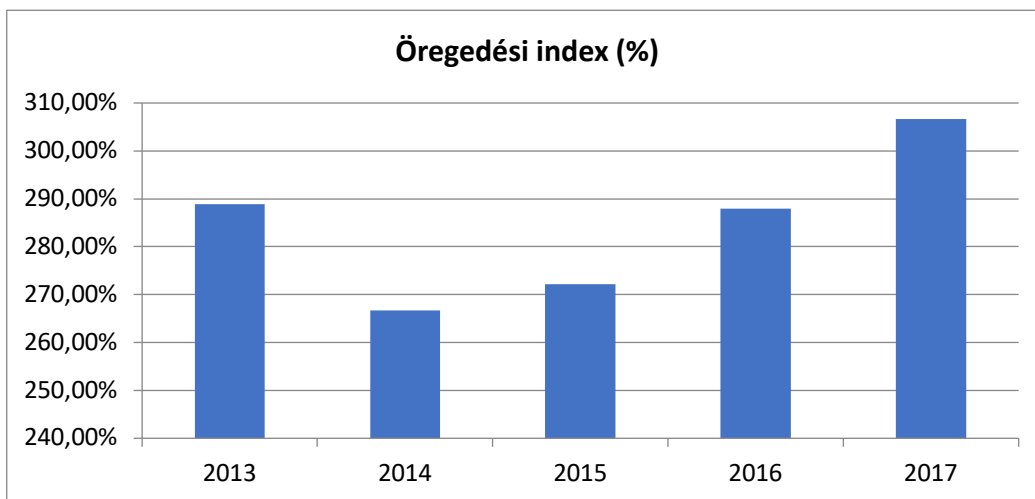
Korcsoport	Fő		Változás
	2001	2011	Fő
15 éves gyermekek száma	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
16 éves gyermekek száma (TS 0501)	3	4	1
17 éves gyermekek száma (TS 0502)	6	6	0
Összesen	9	10	1

Forrás: TEIR - KSH, Népszámlálási adatok

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 0328)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 0327)	Öregedési index (%)
2013	104	36	288,89%
2014	96	36	266,67%
2015	98	36	272,22%
2016	95	33	287,88%
2017	92	30	306,67%

Forrás: TelR, KSH-TSTAR

A település öregedési indexe sajnálatos összességben növekvő értéket mutat. Az elmúlt időszakon túl tekintve a folyamatos növekedés még jobban látható:

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2001		95	0,0%
2008	108	49	220,4%
2009	113	41	275,6%
2010	108	38	284,2%
2011	106	41	258,5%

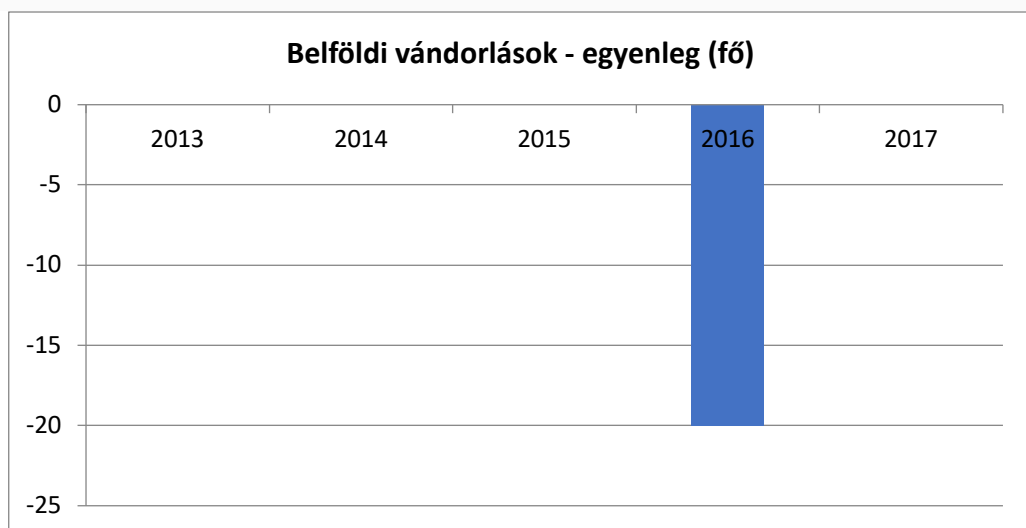
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR, önkormányzati adatok

Ahogy az látható a 2008-as 220,4 %-os indexértékkal szemben 2017-ben már 306,67 %-os indexérték mutatkozik. Ez az érték optimális esetben legfeljebb 100 % lenne, mely abban az esetben valósulna meg a minden 0-14 éves gyermekre jutna egy 65 év feletti idős ember. A település fiatalodását jelezné az, ha az index tartósan 100 % alatt maradna. Örménykút településen sajnos ettől jelenleg messze állunk.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

Év	Állandó jellegű odavándorlás (TS odavándorlás 0601)	Elvándorlás (TS elvándorlás 0601)	Egyenleg	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (TS 0602)
2013	1	1	0	n.a.
2014	11	11	0	n.a.
2015	12	12	0	n.a.
2016	8	28	-20	-54,2
2017	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.

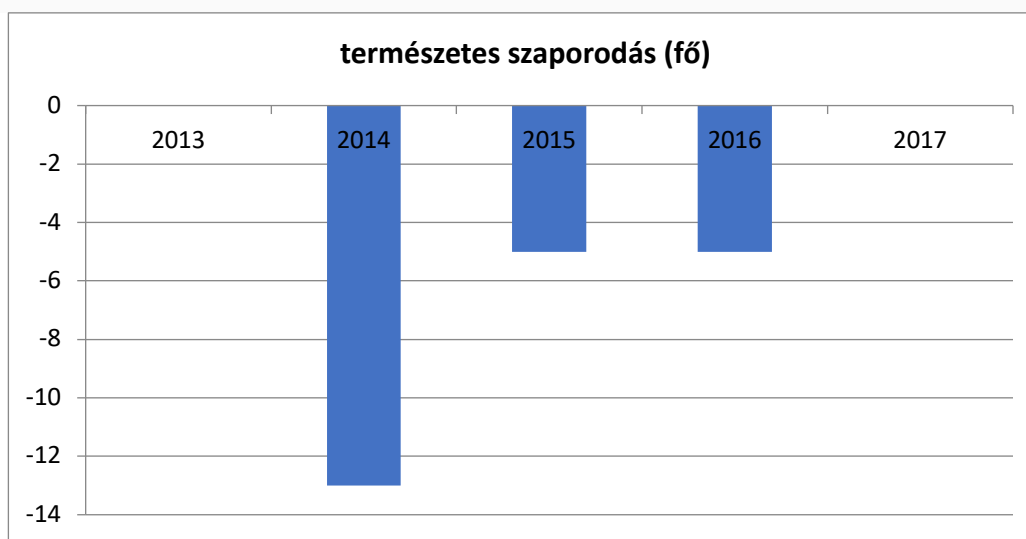
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

Év	Élve születések száma (TS 0701)	Halálozások száma (TS 0702)	Természetes szaporodás (fő)
2013	n.a.	5	#ÉRTÉK!
2014	1	14	-13
2015	2	7	-5
2016	2	7	-5
2017	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A lakosság számának változását, összetételét befolyásoló tényezők a belföldi vándorlások (4. számú táblázat) és a természetes szaporodás (5. számú táblázat). Bár a belföldi vándorlások számában az utóbbi években jellemzően konstans volt a helyzet, de a 2016-os évben kiugró a kivándorlás, az élve születések száma csökken, a halálozások száma arányát tekintve megközelítőleg állandósult, így összességében a település lakossága fogy, illetve idősödik. Az önkormányzatnak mindez növeli a szociális feladatai körét, a gondoskodással összefüggő szolgáltatásai fejlesztését. Az elmúlt években itt történtek is változások ahogy már korábban írtunk róla – a szociális ellátórendszer átalakítása – és a fiatalok letelepedését, életkezdesét támogató rendelkezések megalkotása és alkalmazása illetve az óvodás és általános iskolás gyermeket nevelő szülők, valamint az idősek évente egyszeri összegű önkormányzati alanyi alapon járó támogatása.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek közt a következőkben kereshetők:

- a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére,
- a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira -, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre,
- a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza (pl. A tartós szegénység csökkentésének lehetőségei Magyarországon, Budapest Intézet, 2012).

A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi jellemző a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység („a szegénység fiatal arca”: a szegények mintegy 30%-a 0–17 éves korosztályhoz tartozik), valamint a falusi lakóközösségek (a szegények több mint fele községekben él).

Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza.

A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad. A szegregáció mértéke, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma.

Ma Magyarországon minden harmadik ember (kb. 3 millióan) a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A cigányok/romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoportokhoz tartozik.

A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása, és ezzel a társadalmi kirekesztettségéből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt.

Örménykút településen nem élnek romák, a népszámláláskor nem vallotta magát cigány nemzetiségűnek egyetlen fő sem.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A szegénység számos társadalmi tényező által meghatározott, összetett jelenség, okai között szerepelnek társadalmi és kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, alacsony vagy elavult iskolai végzettség, munkanélküliség, egészségi állapot, a családok gyermekszáma, a gyermekszegénység, de a jövedelmi viszonyok mutatják meg leginkább.

Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része származik a pénzbeli juttatások rendszereiből.

Az inaktív emberek között nagy arányban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek, a megváltozott munkaképességűek és a romák. Településünkön tapasztalataink szerint a munkaerő-piacra jutás fő akadályai: az alacsony iskolázottság, a tartós munkanélküli létből fakadó motiváltsági problémák, a társadalmi előítélet jelenléte. A roma lakosság hiányában ennek hátrányos hatásai értelem szerint nem jellemzőek.

A jövedelem fogalma a szociális törvény alapján:

„4. § (1) E törvény alkalmazásában

a)* *jövedelem*: - az (1a) bekezdésben foglalt kivétellel, valamint figyelemmel az (1b) és (1c) bekezdésben foglaltakra - az elismert költségekkel és a befizetési kötelezettséggel csökkentett

aa)* a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (a továbbiakban: Szjtv.) szerint meghatározott, belföldről vagy külföldről származó - megszerzett - vagyoni érték (bevétel), ideértve a Szjtv. 1. számú melléklete szerinti adómentes bevételt, és

ab) azon bevétel, amely után az egyszerűsített vállalkozói adóról szóló törvény, a kisadózó vállalkozások tételes adójáról és a kisvállalati adóról szóló törvény vagy az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulásról szóló törvény szerint adót, illetve hozzájárulást kell fizetni;

b)* vagyon: ha e törvény másként nem rendelkezik, az a hasznosítható ingatlan, jármű, vagyoni értékű jog, továbbá pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt - jövedelemként figyelembe nem vett - összeg, amelynek

ba) külön-külön számított forgalmi értéke, illetve összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a harmincszorosát, vagy

bb) együttes forgalmi értéke az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a nyolcvanszorosát meghaladja, azzal, hogy a szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetbeni ellátások jogosultsági feltételeinek vizsgálatánál nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben az érintett személy életvitelszerűen lakik, az a vagyoni értékű jog, amely az általa lakott ingatlanon áll fenn, továbbá a mozgáskorlátozottságra tekintettel fenntartott gépjármű;"

A családok támogatásáról szóló törvény így fogalmaz jövedelemről:

a) jövedelem: az a személyi jövedelemadóról szóló törvényben adóköteles jövedelemként meghatározott - belföldről vagy külföldről származó - vagyoni érték, bevétel, amelynek havi összege meghaladja a mindenkori legkisebb munkabér összegét;

b) rendszeres jövedelem: a legalább három egymást követő hónapban keletkezett jövedelem;

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) és a Möt-v-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

Foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetűek közé sorolhatók az idősebb, nyugdíj előtt álló korosztályok, a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők, valamint a megváltozott munkaképességű és fogyatékos emberek. Alacsony továbbá a 15–24 éves korosztály munkaerő-piaci részvétele is. A fiatalok távolmaradását főként az oktatási, képzési idő meghosszabbodása indokolja, ugyanakkor jelentősen megnőtt az iskola befejezése utáni munkahelykeresés ideje is. A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését elsősorban a munkalehetőségek száma, a nem megfelelő szakmaválasztás, a szakmai tapasztalat hiánya és az iskolai végzettség befolyásolja. Az ifjúsági munkanélküliség strukturális munkanélküliség, a munkaerőpiac elvárásai ma már nemcsak a végzettségre és a szakképzettségre, hanem a különböző személyes kompetenciákra, szakmai és gyakorlati tudásra vonatkoznak.

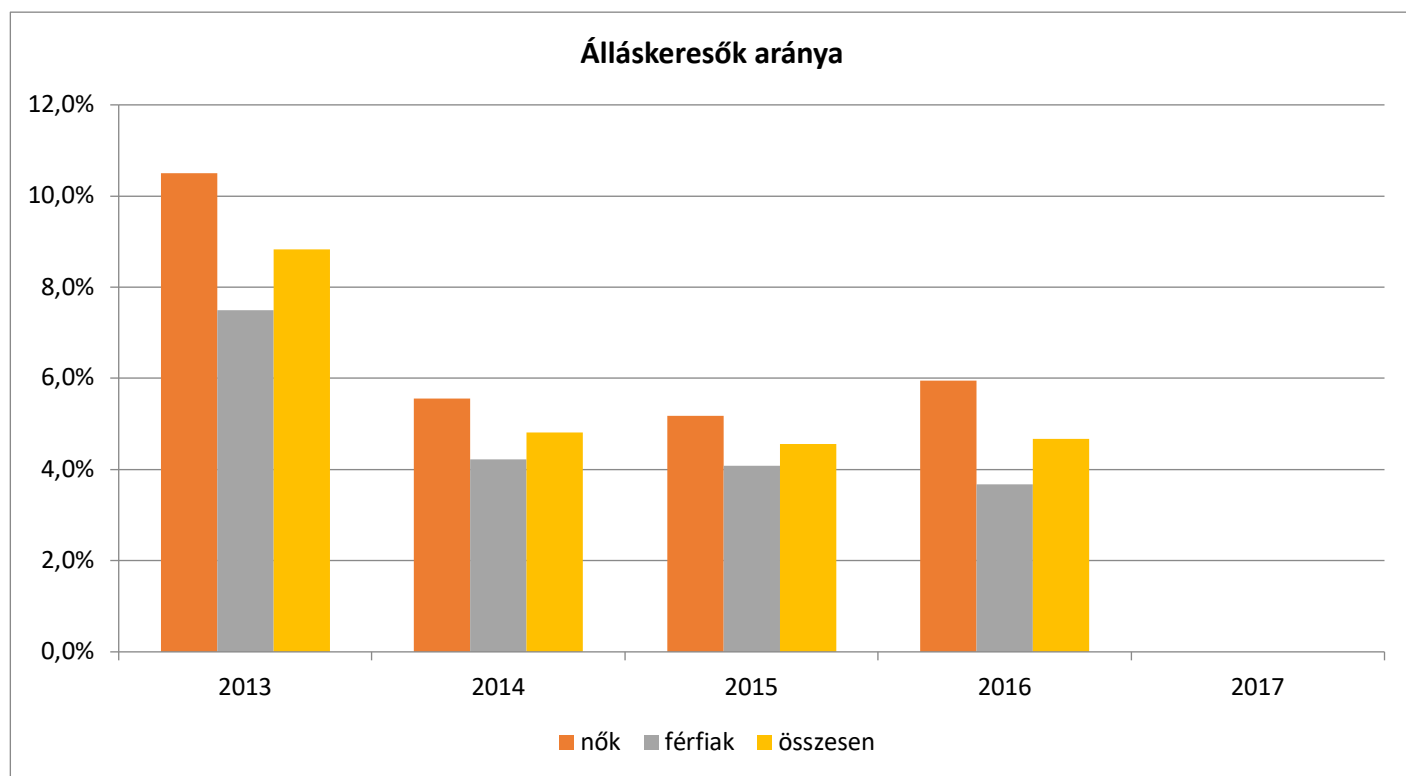
A táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) és a Möt-v-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban.

3.2.1. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség (fő)			Nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	Nő (TS 0804)	Férfi (TS 0803)	Összesen	Nő (TS 0802)		Férfi (TS 0801)		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2013	119	150	269	13	10,5%	11	7,5%	24	8,8%
2014	117	148	265	7	5,6%	6	4,2%	13	4,8%
2015	111	147	258	6	5,2%	6	4,1%	12	4,6%
2016	105	136	241	6	6,0%	5	3,7%	11	4,7%
2017	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!	5	#ÉRTÉK!	5	#ÉRTÉK!	9	#ÉRTÉK!

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az álláskeresők magas száma jellemző a kistérségre, az egész megyére, a Dél-Alföldre, egész Kelet-Magyarországra. Az arányok nemek közötti megoszlása szintén tükrözi az ország egészére vonatkozó adatokat, s a nők helyzete e területen is több nehézséget tükröz. A település mezőgazdasági jellegére tekintettel a nők egy része elfoglaltságot talál a ház körüli tennivalókban, de a fiatalabb korosztály között gyakori a tanácstalan és haszontalan időpazarlás. A számadatokból és a grafikonokból látható az a folyamat, hogy a 2013-as bázisévhez (a 2013-as HEP elfogadásának ideje és az intézkedési tervek megfogalmazása) képest jelentős csökkenés mutatható ki az álláskeresők arányában. A cél ezen folyamat fenntartása és a közfoglalkoztatottak arányának további csökkentése emelett.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

2011. szeptember 1. napján hatályba lépett a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény, amely létrehozta a közfoglalkoztatás új rendszerét.

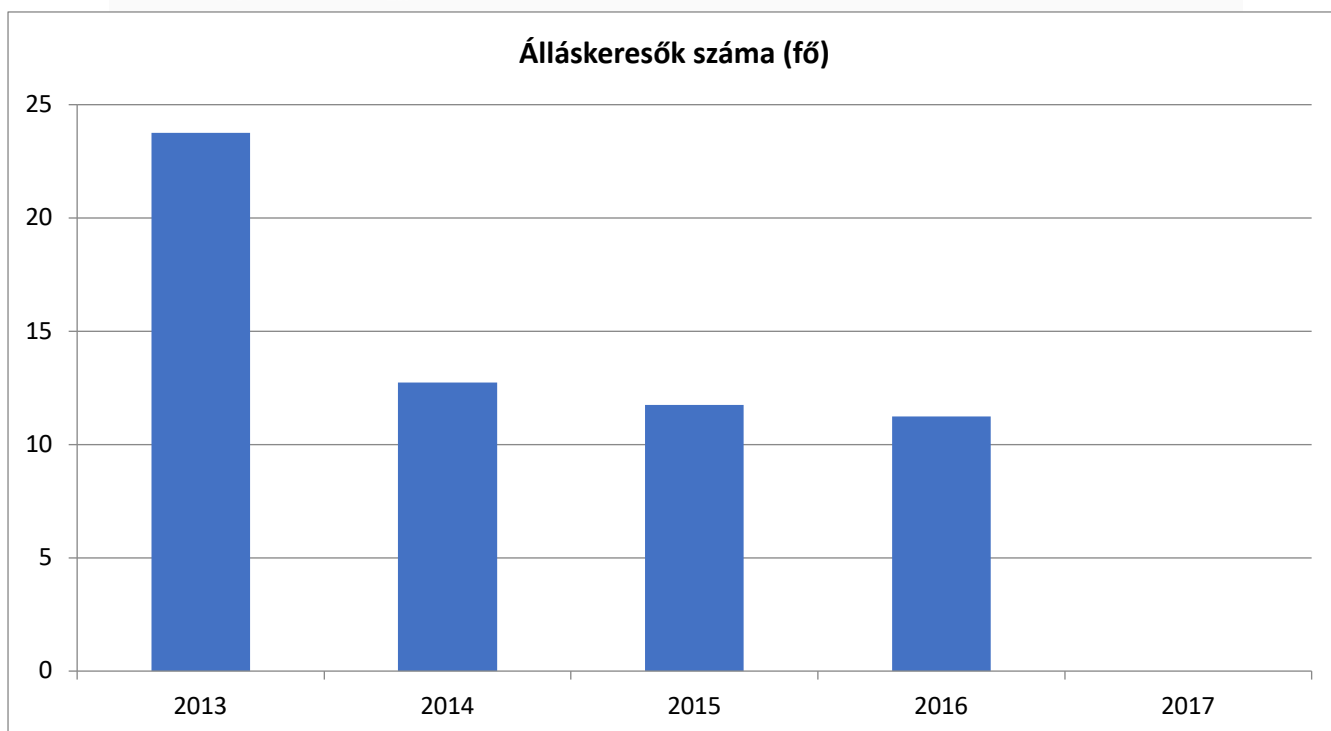
Az inaktív keresők állománya az országos átlaghoz hasonlóan a településen is gyarapodott. Csökkent a mezőgazdaság munkaerő igénye, a foglalkoztatás szezonális jellegű, magas az alkalmi munkát végzők száma, és ezáltal növekszik a munkanélküliség is. A munkanélküliek között magas a szakképzetlenek aránya, amely szintén nehezíti az elhelyezkedést.

Komoly probléma, hogy egy országos adat szerint a 16 év feletti lakosság 51 %-a még mindig digitálisan írástudatlan. Különösen nagy a lemaradás – az idősök mellett – a munkanélküliek, a hátrányos helyzetűek, a kistelepüléseken élők és alacsony végzettségűek körében, akiket szinte csak a felnőttképzés keretében lehet megszólítani.

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Regisztrált munkanélküliek/ nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Fő összesen	2013	2014	2015	2016	2017
		23,75	12,75	11,75	11,25	#ÉRTÉK!
20 év alatti (TS 1002)	Fő	1	2	2	1	1
	%	3,2%	13,7%	12,8%	11,1%	#ÉRTÉK!
20-24 év (TS 1003)	Fő	4	2	1	2	2
	%	15,8%	11,8%	8,5%	17,8%	#ÉRTÉK!
25-29 év (TS 1004)	Fő	3	1	1	2	1
	%	10,5%	7,8%	6,4%	13,3%	#ÉRTÉK!
30-34 év (TS 1005)	Fő	3	2	2	2	n.a.
	%	11,6%	13,7%	12,8%	20,0%	#ÉRTÉK!
35-39 év (TS 1006)	Fő	2	1	1	1	2
	%	6,3%	5,9%	4,3%	8,9%	#ÉRTÉK!
40-44 év (TS 1007)	Fő	5	2	2	1	0
	%	18,9%	13,7%	12,8%	6,7%	#ÉRTÉK!
45-49 év (TS 1008)	Fő	2	1	1	1	0
	%	9,5%	5,9%	10,6%	4,4%	#ÉRTÉK!
50-54 év (TS 1009)	Fő	2	1	3	0	1
	%	7,4%	3,9%	21,3%	2,2%	#ÉRTÉK!
55-59 év (TS 1010)	Fő	3	2	1	2	2
	%	12,6%	15,7%	6,4%	13,3%	#ÉRTÉK!
59 év feletti (TS 1011)	Fő	1	1	1	0	0
	%	4,2%	7,8%	4,3%	2,2%	#ÉRTÉK!

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A táblázat egyértelműen csökkenést mutat azonban a mutatót torzító tényező, hogy a település szomszédos településein jelentős beruházásként zajlik az M44-es gyorsforgalmi autópálya építése. A beruházás és az elemzett időszak elején már zajló előkészítő munkálatok jelentős számú munkavállalónak biztosítottak munkavégzési lehetőséget. Sajnálatosan a most készülő program jelentős részében az a hatás már nem fog jelentkezni, így várhatóan visszatér a korábbi 2013-as HEP-et megelőző tendencia. A 3.2.2. táblázat adatai – különösen az országos és térségi adatokkal összevetésben – rámutathatnak arra, hogy az egyes korosztályokat tekintve elégséges-e a meglévő problémakezelés, vagy további beavatkozásokat szükséges tervezni.

A 180 napon túli regisztrált munkanélküliek száma is hasonló képet fest. Mutatja ezt a 3.2.3. számú tábla.

3.2.3. számú tábla - A munkanélküliek és a 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma és aránya

Év	Nyilvántartott álláskeresők/regisztrált munkanélküliek száma			180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők/regisztrált munkanélküliek száma					
	fő			fő			%		
	Nő (TS 0802)	Férfi (TS 0801)	Összesen	Nő	Férfi	Összesen	Nő	Férfi	Összesen
2013	13	11	24	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!	#ÉRTÉK!	#ÉRTÉK!	#ÉRTÉK!
2014	7	6	13	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!	#ÉRTÉK!	#ÉRTÉK!	#ÉRTÉK!
2015	6	6	12	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!	#ÉRTÉK!	#ÉRTÉK!	#ÉRTÉK!
2016	6	5	11	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!	#ÉRTÉK!	#ÉRTÉK!	#ÉRTÉK!
2017	5	5	9	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!	#ÉRTÉK!	#ÉRTÉK!	#ÉRTÉK!

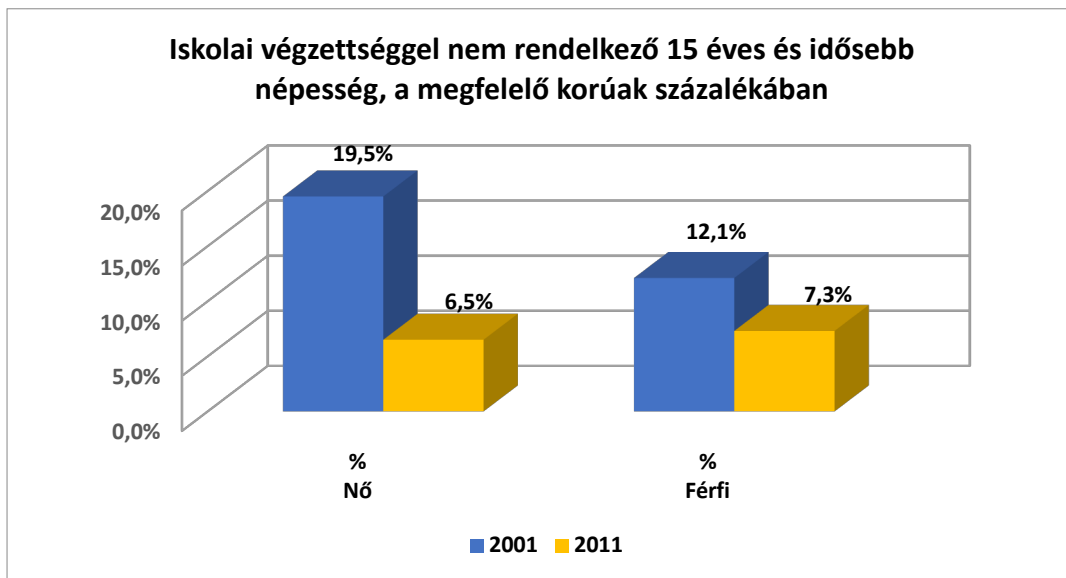
Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

Év	Legalább az általános iskola 8. évfolyamát elvégzett 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában		Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában	
	Nő (TS 1602)	Férfi (TS 1601)	Nő	Férfi
	%	%	%	%
2001	80,5%	87,9%	19,5%	12,1%
2011	93,5%	92,7%	6,5%	7,3%

Forrás: TelR, KSH Népszámlálás

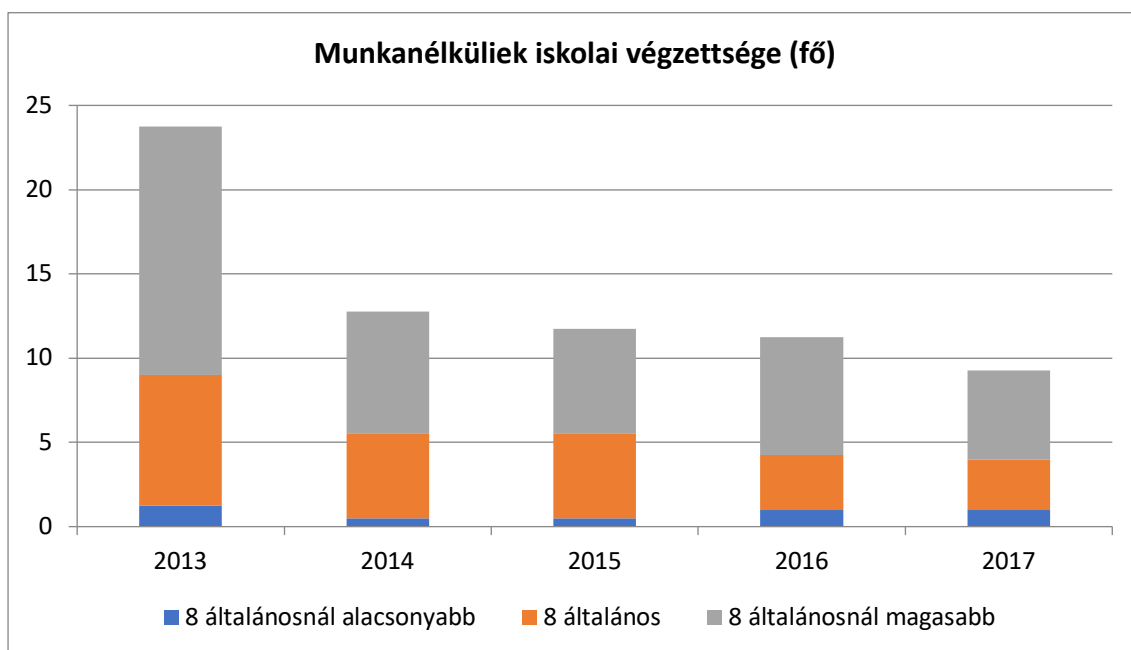

Az általános iskolai végzettséggel nem rendelkező munkanélküliek aránya csökkenő tendenciát mutat. A középfokú iskolai végzettséggel nem rendelkezők munkerő-piacon való elhelyezkedési lehetőségét a közfoglalkoztatás előmozdította. A szomszédos Szarvas városa Békés megye egyik legjelentősebb felsőoktatási és tudományos központja. A település már több mint kétszáz éve iskolaváros. A felnőttképzés feltételei tehát adottak.

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 0901)		Általános iskolai végzettség (TS 0902)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség (TS 0903)	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2013	24	1	5,3%	8	32,6%	15	62,1%
2014	13	1	3,9%	5	39,2%	7	56,9%
2015	12	1	4,3%	5	42,6%	6	53,2%
2016	11	1	8,9%	3	28,9%	7	62,2%
2017	9	1	10,8%	3	32,4%	5	56,8%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A táblázathoz a rendelkezésre álló adatok hiányosak ezért a korábbi időszak adatait is feltüntettem:

A 3.2.6. számú adatbázisban a regisztrált munkanélküliek végzettség szerinti megoszlása látható. A minta iskolázottsági megoszlása fontos szempont lesz a helyi képzési programok tervezésekor, hiszen látjuk, milyen végzettségű csoportoknak kell e programokat létrehozni, ez a településen későbbi pályázati források kiaknázására nyújthat lehetőséget, mint a korábbi években is.

A következő táblázatok a felsőoktatásban résztvevők számra vonatkozóan a településünkre vonatkozóan nem rendelkeznek számszerű adatokkal, azonban helyi ismereteink adatok hiányában is vannak és ezek is alapjául szolgálnak a programhoz kapcsolódó intézkedési tervek megfogalmazásában.

3.2.7. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők

Év	Általános iskolai felnőttoktatásban tanulóknak száma (TS 3401)	8. évfolyamot eredményesen befejezte a felnőttoktatásban (TS 3301)	
	Fő	Fő	%
2013	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
2014	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
2015	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
2016	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
2017	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

3.2.8. számú táblázat - Felőttoktatásban résztvevők száma középfokú iskolában

Év	Középfokú felőttoktatásban résztvevők összesen	Szakiskolai felőttoktatásban résztvevők száma (TS 3501)		Szakközépfokú felőttoktatásban résztvevők száma		Gimnáziumi felőttoktatásban résztvevők		Középfokú tanulóinak száma a felőttoktatásban (fő) - (TS 3601)
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%	Fő
2013	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.
2014	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.
2015	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.
2016	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.
2017	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.

Forrás: TelR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

Az iskolázatlanok száma jelentéktelen, ezért a munkanélküliek korábban a szakképzettség, illetve középfokú végzettség megszerzése lehet a cél. A szakképzettség megszerzését a Kormányhivatal Járási Hivatalának Foglalkoztatási Osztálya tanfolyamok szervezésével is elősegíti. A gimnáziumi érettségi megszerzése felőttoktatás keretében a közeli Kondoroson is elérhető.

c) közfoglalkoztatás

A településen az előző HEP időszakban magas volt a közfoglalkoztatásban részt vevő személyek száma azonban a korábban megnevezett okoknak köszönhetően ez 2018-ra jelentősen csökkent. Ettől függetlenül a következő HEP időszakban is kiemelt önkormányzati feladat, hogy a jövőben új lehetőséget találjon, ezeknek az embereknek a továbbfoglalkoztatására, mivel az M44-es építési beruházás befejezése után valószínűsíthető, hogy a jelenleg ennek a kapcsán foglalkoztatott személyek ismételten visszakerülnek a munkanélküliek közé és így számukra a közfoglalkoztatásban történő elhelyezkedés ismételten cél lesz. A központi támogatás aránya a közfoglalkoztatásban várhatóan azonban csökkenni fog, így nehezedik a feladat helyi szinten.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

A tapasztalatok arról adnak tájékoztatást, mekkora szerepe van a munkaerő-piaci sikertelenségben a közlekedéssel kapcsolatos hiányosságoknak. Akadályozza mind a közeli, és távolabbi foglalkoztatási centrumok munkahelyeinek elérését az idő, a különböző közlekedési lehetőségek járatsűrűsége vagy hiánya.

Örménykúton a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja közlekedés szempontjából nem megfelelő. A közeli foglalkoztatási centrum - megyeszékhely - autóval, autóbusszal 60 percen belül elérhető, de a járatsűrűség ritka. Vonatközlekedés nem biztosított. Szerencsére nagyobb foglalkoztatók találhatóak a településen (pl. Szarvasi Mozzarella Kft sajtüzeme, Örménykúti Petőfi Kft, Szarvasi Agrár Zrt tehenészeti telepe)

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

A fiatalok foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciáljára vonatkozó adatok nem érhetőek el. A vonzáskörzetben rendelkezésre álló programok, amelyek megkönnyítik a fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet – Békéscsabán érhetőek el. Az adatok hozzáférése partnerekkel – járási hivatal foglalkoztatási osztálya, civil szervezetek -, való együttműködésben valósulhat meg. Különös figyelmet kell fordítani a jó gyakorlatok feltárására, a hiányterületekre és az adaptálható programokra is.

A településen működő közoktatási intézmények strukturális átalakítását az önkormányzat 2005 óta folyamatosan végzi. Ennek a folyamatnak eredményeként az önkormányzat társulásban vállalta az iskola és óvoda közoktatási intézmény fenntartását Csabacsúd Nagyközség Önkormányzatával. Ezt követően 2012-ben az általános iskola állami fenntartásba adásának előkészítése miatt az óvoda kivált az intézményből. Jelenleg az önkormányzat fenntartóként nem működtet intézményt, de a Csabacsúdi Közös Önkormányzati Hivatalt, illetve közvetve a Hársliget Óvodát Csabacsúd Nagyközség Önkormányzatával együttesen működteti. A személyi változások általában csak nyugdíjazás miatt következnek be, de az alkalmazotti kör többnyire középkorú. Új munkaerő felvételére ritkán lehet számítani.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

A felnőttképzési és a foglalkoztatási programokon résztvevők számának emelése a következő időszakban is fontos feladat, mert ez a településen élő munkanélküliek perspektívájára és a hátrányos munkaerő-piaci helyzetből való kitörésre vonatkozóan tartalmaz adatokat. Felnőttképzés gimnáziumi keretek között a szomszédos Kondoros településen lehetséges, egyéb, szakképzettség megszerzését Szarvas városban a Békés Megyei Kormányhivatal Szarvasi Járási Hivatalának Foglalkoztatási Osztályának szervezésében érhetik el.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

A szegénységgel és társadalmi kirekesztődéssel kapcsolatos mutatószámok listáját 2001-ben határozta meg az Európai Unió, e szerint Európában szegénynek számítanak a medián jövedelmek 60%-ánál kevesebből élők. Ennek megfelelően a szegénységben élő, meghatározásánál a háztartások összes nettó jövedelmét kell figyelembe venni úgy, hogy minden egyes háztartástag munkából, társadalmi juttatásból, illetve vagyonból származó jövedelmét összegezni kell, majd csökkenteni szükséges a fizetendő adókkal és járulékokkal. A KSH 2011. évi felvételéből származó kimutatása szerint a szegénységi küszöb forintban kifejezve alig haladta meg a nettó 62.000 Ft-ot.² A mélyszegénységgel sújtottak közé azokat sorolják, akiknek különösen alacsony, a medián jövedelmek 40%-a alatti a jövedelme.

Helyi foglalkoztatás részükre csak a közfoglalkoztatás keretein belül biztosítható, abban az esetben, ha regisztráltatják magukat álláskeresőként és kérelmet adnak be aktív korúak ellátására.

A roma származású foglalkoztatottakra Örménykúton jelenleg nincs rendelkezésre álló adat.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A foglalkozási diszkrimináció elsősorban a munkahelyi felvételnél, másodsorban az elbocsátásoknál érezteti hatását. A foglalkozási diszkrimináció mértéke és a munkaerő-piaci státusz között erős összefüggés található. Jellemző, hogy a foglalkoztató a munkáltató a munkakörülmények, a foglalkoztatási feltételek megromlását a munkavállaló szerződésének felbontásával próbálja ellensúlyozni. Ez bizonytalanná teszi a munkavállaló jövőképét, szociális helyzetét. Ezért gyakran az önkormányzat viszonylagos biztonságát választják és önállóan ritkán keresnek munkát, még a magasabb jövedelem reményében sem.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

² <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/laekindikator/laekindikator11.pdf>

Az Ft. 2005. november 1-jétől tartalmazta az álláskeresői segély elnevezésű ellátást. Erre az volt jogosult, aki munkát akart vállalni, de önálló álláskeresője nem vezetett eredményre, rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra nem volt jogosult, táppénzben nem részesült, korábban álláskeresői járadékban részesültés

- a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséhez legfeljebb öt éve hiányzott, és legalább 140 napon át álláskeresői járadékban részesült, és az álláskeresői járadék folyósítási időtartamát kimerítette, vagy

- az álláskeresői járadékot részére legalább 180 nap időtartamra állapították meg és annak folyósítását megszüntették, vagy

- álláskeresővé válását megelőző négy éven belül legalább 200 nap munkaviszonnyal rendelkezett, és álláskeresői járadékra nem volt. Az álláskeresői segély 2011. augusztus 31-vel megszűnt, megmaradt a biztosítási jogviszonyhoz kötött álláskeresői járadék. Álláskeresői járadékot az kaphat, aki álláskereső, aki munkát akar vállalni, de önálló álláskeresője nem vezetett eredményre és a foglalkoztatási szerv sem tud a számára megfelelő munkát felajánlani. Az ellátás egyik fontos jellemzője, hogy az azt igénylőnek az álláskeresővé válást megelőző három éven belül legalább 360 nap jogosultsági idővel kell rendelkeznie.

A biztosítási jogviszonyhoz nem kötött, segély típusú ellátásokat az Szt. szabályozza. Az aktív korúak ellátása két pénzübeli ellátástípust foglal magába: a.) a foglalkoztatást helyettesítő támogatást, és b) az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatást.

A jogosult hátrányos munkaerőpiaci helyzetéhez kapcsolódóan szociális rászorultság esetén foglalkoztatást helyettesítő támogatásban vagy egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülhet, amelyet a járási hivatal állapít meg. Az ellátásra való jogosultságot évente legalább egyszerfelülvizsgálják.

A Szt. szerint aktív korúak ellátására az, illetve családtagja lehet jogosult, aki hátrányos munkaerő- piaci helyzetű aktív korú személy,

- aki munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, aki legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg az 50%-os mértéket, vagy

- aki vakok személyi járadékában részesül, vagy

- aki fogyatékosági támogatásban részesül [az a)-c) pont szerinti személy a továbbiakban együtt: egészségkárosodott személy], vagy

- akinek esetében a munkanélküli-járadék, álláskeresői járadék, álláskeresői segély vállalkozói járadék (a továbbiakban együtt: álláskeresői ellátás) folyósítási időtartama lejárt, vagy

- akinek esetében az álláskeresői ellátás folyósítását keresőtevékenység folytatása miatt afolyósítási idő lejártát megelőzően szüntették meg, és a keresőtevékenységet követően az Ft. alapján álláskeresői ellátásra nem szerez jogosultságot, vagy

- aki az aktív korúak ellátása iránti kérelem benyújtását megelőző két évben az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább egy évidőtartamig együttműködött, vagy

- akinek esetében az ápolási díj, a Cst. szerinti gyermekgondozási támogatás, a rendszeres szociális járadék, a bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka, az átmeneti járadék, a rehabilitációs járadék, a rokkantsági nyugdíj, a baleseti rokkantsági nyugdíj, a megváltozott munkaképességű személyek ellátása, az ideiglenes özvegyi nyugdíj folyósítása megszűnt, illetve az özvegyi nyugdíj folyósítása a Tny. 52. §-ának (3) bekezdése szerinti okból szűnt meg, és közvetlenül a kérelem benyújtását megelőzően az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább három hónapig együttműködött,

Az aktív korúak ellátására való jogosultság az álláskeresői támogatás időtartamának kimerítésétől vagy a keresőtevékenység megszűnésétől vagy a rendszeres pénzellátás folyósításának megszűnésétől számított tizenkettő hónapon belül benyújtott kérelem alapján állapítható meg.

Az a személy, akinek az aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították, vagy foglalkoztatást helyettesítő támogatásra, vagy egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra jogosult. Foglalkoztatást helyettesítő támogatásra akkor jogosult, amennyiben munkaképes az illető. A támogatás havi összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-a. Az öregségi nyugdíjminimum összege 2017-ben 28500 forint, ennek 80 százaléka 22 800 forint volt. Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra pedig az lehet jogosult, aki egészségi állapotából adódóan nem képes munkát vállalni. Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás havi összege a családi jövedelemhatár összegének és a jogosult családja havi összjövedelmének különbözete, de nem haladhatja meg a közfoglalkoztatási bér mindenkori kötelező legkisebb nettó összegének 90%-át, 48 795,- forintot.

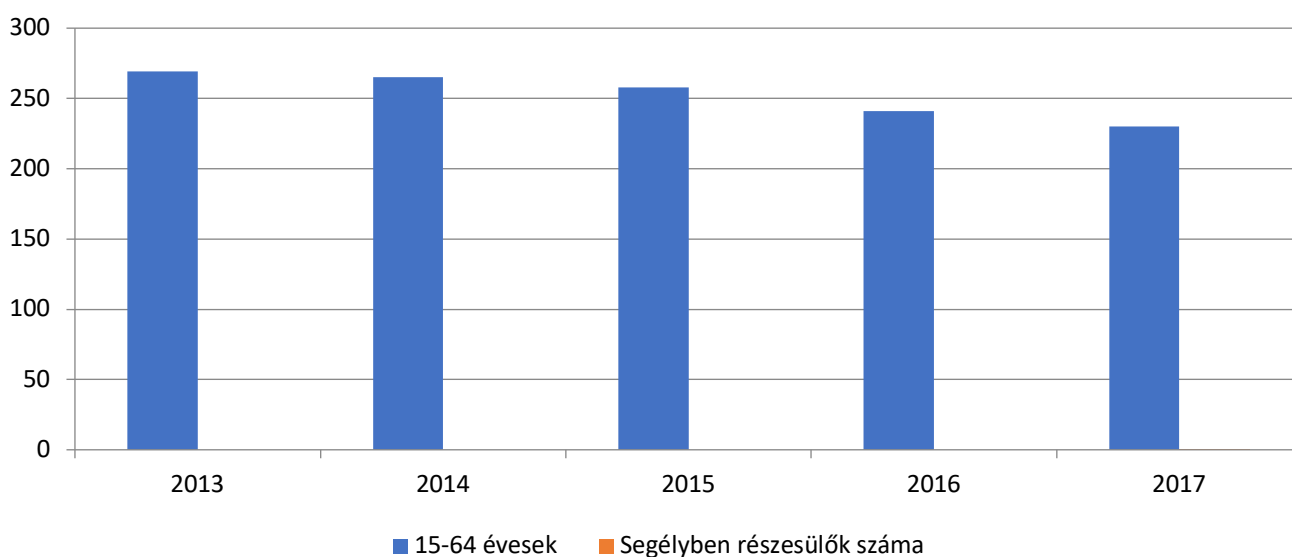
Nyilvántartott álláskereső az a személy, aki a munkaviszony létesítéséhez szükséges feltételekkel rendelkezik, és oktatási intézmény nappali tagozatán nem folytat tanulmányokat, és öregségi nyugdíjra nem jogosult, valamint rehabilitációs járadékban nem részesül és az alkalmi foglalkoztatásnak minősülő munkaviszony kivételével munkaviszonyban nem áll, és egyéb kereső tevékenységet sem folytat, és elhelyezkedése érdekében az állami foglalkoztatási szervvel együttműködik, ésakit az állami foglalkoztatási szerv álláskeresőként nyilvántart.

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresési segélyben részesülők száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség száma (TS 0803 és TS 0804 összesen)	Álláskeresési segélyben részesülők (fő) - (TS 1101)	Álláskeresési segélyben részesülők %
2013	269	n.a.	#ÉRTÉK!
2014	265	n.a.	#ÉRTÉK!
2015	258	n.a.	#ÉRTÉK!
2016	241	n.a.	#ÉRTÉK!
2017	230	1	0,2%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

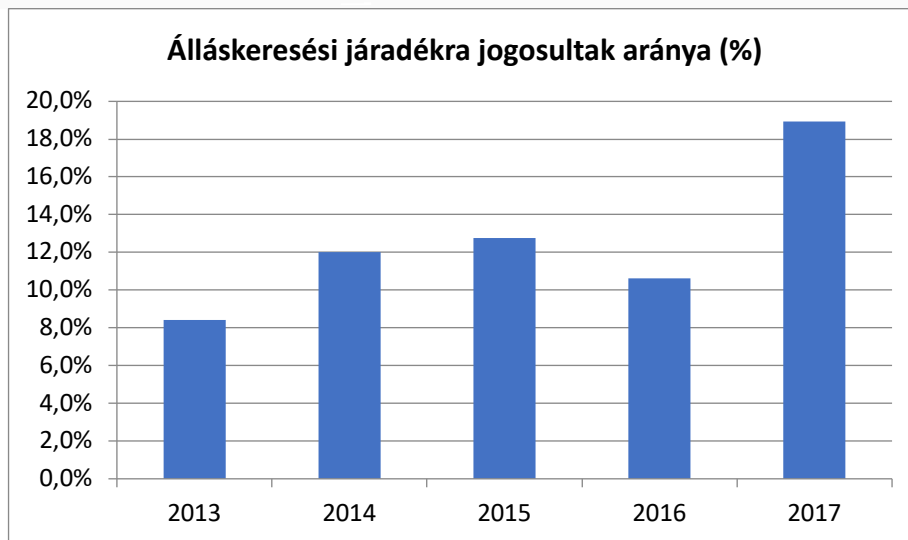
Segélyezettek száma (fő)

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 1301)	Álláskeresési járadékra jogosultak (TS 1201)	
	Fő	Fő	%
2013	23,75	2,00	8,4%
2014	12,50	1,50	12,0%
2015	11,75	1,50	12,8%
2016	11,75	1,25	10,6%
2017	9,25	1,75	18,9%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 3.2.2. adatsor a járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek számának alakulásáról ad fontos információkat. Ennek elemzése során a táblázat adatait idősorosán is figyelni kell. E mellett a kapott adatokat szükséges összevetni a munkanélküliségi adatokkal, hogy láthatóvá váljon, hogy a rendszeres jövedelem nélkül élők hozzájutnak-e támogatáshoz. A folyamatok elemzésekor megfigyelhető, hogy a nyilvántartott álláskeresők száma 2013-tól kezdődően jelentősen csökkent, még az álláskeresési járadékra jogosultak darabszámában nem volt jelentős kilengés. Ha azonban az álláskeresési járadékra jogosultakat nem darabszámmal vizsgáljuk, hanem a százalékos arányukat figyeljük akkor azt állapíthatjuk meg, hogy 2013-ról 2017-re közel két és fél szeresére nőtt.

2015-től az állami szabályozási hatáskörben nyújtott és az önkormányzat segélyezéssel kapcsolatos feladatok szétváltak. A szociális törvény csak a járások hatáskörébe tartozó ellátásokra vonatkozó szabályokat tartalmazza. E körbe tartozik az időskorúak járadéka, a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás, az ápolási díj, az alanyi és normatív közgyógyellátás, valamint az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság. A rendszeres szociális segély, mint ellátási forma megszűnt 2015. március 1-től és felváltotta az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás. Az egyéb rendszeresen adható támogatások, mint lakásfenntartási támogatás, az adósságkezelési szolgáltatás, méltányossági közgyógyellátás és a méltányossági ápolási díj megszűnt. 2015. március 1-től az

önkormányzatok a helyi viszonyokhoz mérten, a krízishelyzetben lévő személyek számára, illetve a helyi szociális problémák kezelésére települési támogatást nyújthatnak.

A kötelezően nyújtandó ellátásokat 2015. március 1-től a járási hivatalok állapítják meg. Ezek az ellátások a következők:

aktív korúak ellátása ; időskorúak járadéka ; ápolási díj ; közgyógyellátás és eü. szolgáltatásra való jogosultság.

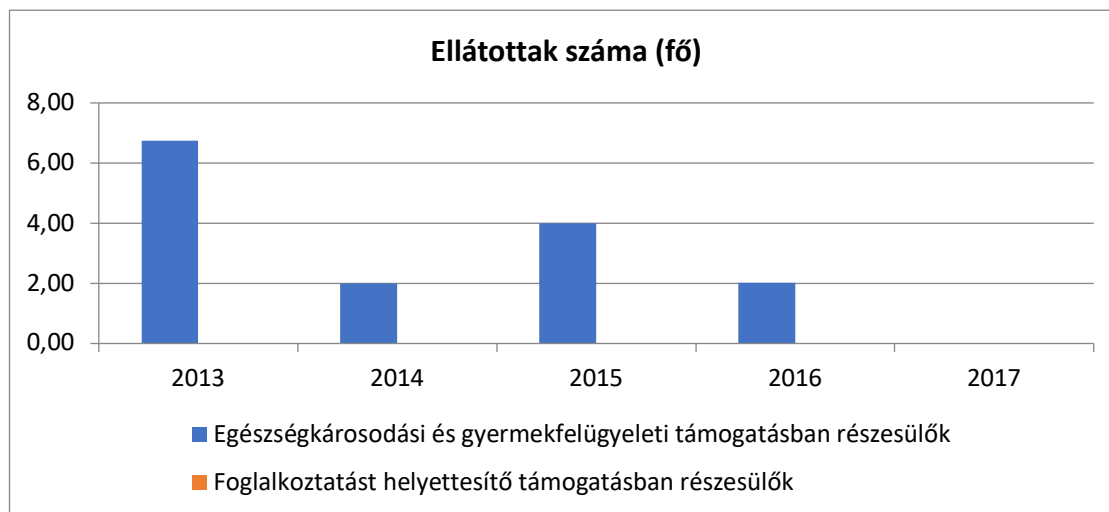
Az önkormányzatok részéről települési támogatás keretében – a korábbi rendszeres támogatások helyett – támogatás nyújtható a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez, a 18. életévét betöltött, tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére, a gyógyszerkiadások viseléséhez, a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére. Ugyanakkor a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani az önkormányzat. A támogatások egyes típusait és jogosultsági feltételeit az önkormányzat rendeletében határozza meg.

A rendszeres szociális segély nevű ellátás 2015. március 1-től megszűnt. A korábban erre a támogatásra jogosult személyek más ellátásokra szerezhettek jogosultságot. Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra lettek jogosultak azok a személyek, akik azért voltak jogosultak rendszeres szociális segélyre, mert egészségkárosodottnak minősülnek, vagy 14 év alatti gyermekük felügyeletét másképp biztosítani nem tudják. Akik vállalták a foglalkoztatást helyettesítő támogatáshoz kapcsolódó együttműködési kötelezettséget (álláskeresőként való nyilvántartásba vétel, együttműködés a Veszprém Megyei Kormányhivatallal), azok foglalkoztatást helyettesítő támogatást kaphatnak, amennyiben a nyugdíjkorhatárt 5 éven belül betöltik, és azok, akik az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek alapján jogosultak jelenleg rendszeres szociális segélyre. Az újonnan bevezetendő egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás (EGYT) összegét a rendszeres szociális segély összegére vonatkozó szabályok alapján kerül kiszámításra.

3.3.3. számú táblázat- Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők átlagos száma 2016. márc. 1-től (TS 5401) (2015. február 28.-ig rendszeres szociális segélyben részesülők (TS 1401))		Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (álláskeresői segély - TS 7015 negyedévek átlagában számolva)	
	Fő	15-64 évesek %-ában	Fő	Munkanélküliek %-ában
2013	6,75	2,51%	n.a.	#ÉRTÉK!
2014	2,00	0,75%	n.a.	#ÉRTÉK!
2015	4,00	1,55%	n.a.	#ÉRTÉK!
2016	2,01	0,83%	n.a.	#ÉRTÉK!
2017	n.a	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A táblázatból egyértelműek látszik, hogy az ellátottak száma 2013-tól kezdődően folyamatos jelentős csökkenést mutat, mely ugyancsak alátámasztja a korábban már említett megnövekedett környéken történő foglalkoztatási lehetőséget.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

A 2011. évi népszámlálás során 4 390 000 lakást írtak össze az összeírást végzők. Ez a szám 8 százalékkal meghaladta az előző népszámláláskor regisztrált lakások számát. A nem lakott lakások lakás-állományon belüli arányának növekedése azonban 11 százalékra emelkedett. Az épített lakások száma 2011 után csökkent, hiszen évente tízezernél kevesebb az újonnan épülő lakások száma. A 2016-os mikrocenzus lakásállomány-növekedése mindössze 0,3 % volt 2011-hez képest. Az azóta eltelt időben feltételezhetően javulás következett be, hiszen az új lakás építésének csökkent az ÁFA tartalma és a CSOK következtében is nőtt a lakásépítési hajlandóság. A nem lakott lakások aránya azonban a népszámlálás és a mikrocenzus között kismértékben tovább nőtt és 2016-ban meghaladta a 12 százalékot.

A következő KSH forrásból származó kép ábrázolja a lakásállomány megoszlását a magyarországi megyék között.

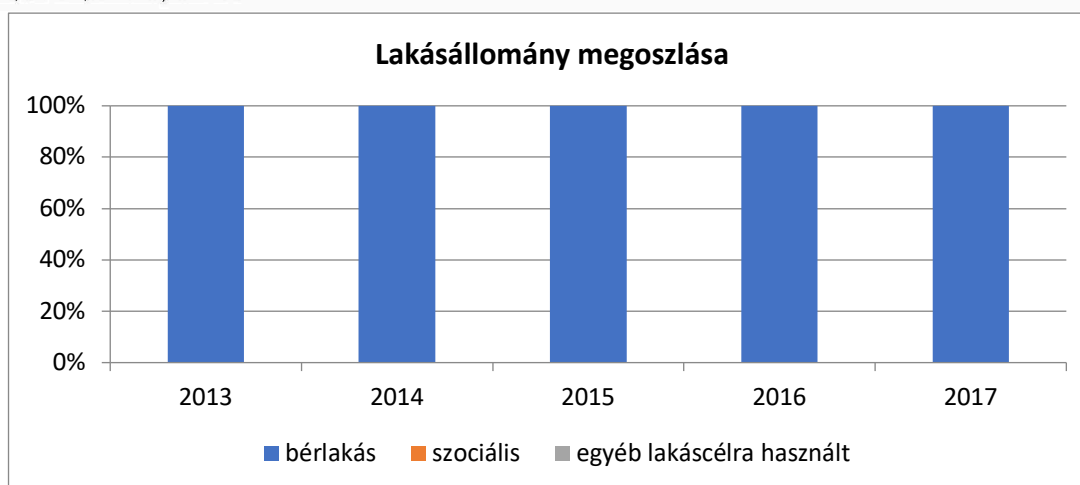
Jól látható, hogy megyénkben ez az arány 3,8 %.

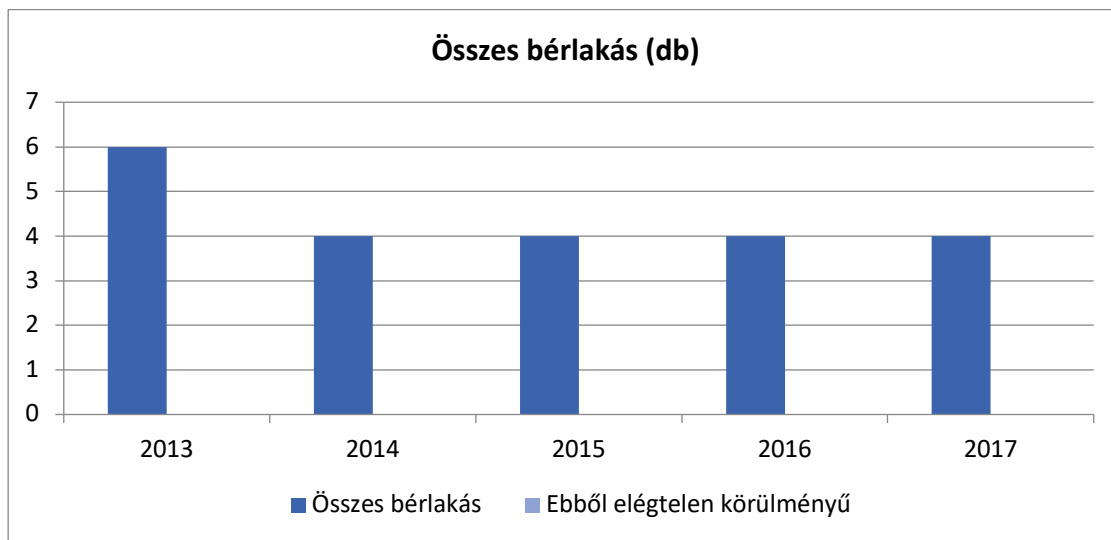
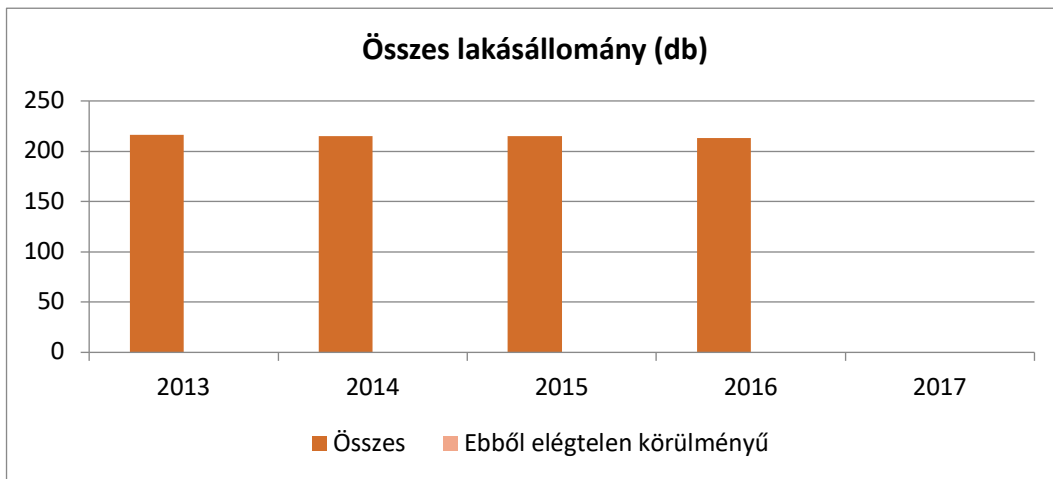
a) bérlakás-állomány

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

Év	Lakásállomány (db) (TS 4201)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2013	216	n.a.	6	0	0	0	0	0
2014	215	n.a.	4	0	0	0	0	0
2015	215	n.a.	4	0	0	0	0	0
2016	213	n.a.	4	0	0	0	0	0
2017	n.a.	n.a.	4	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstár, önkormányzati adatok

Az adatokból látható, hogy Örménykút településen megfelelő a bérlakásállomány. Ez növeli az önkormányzati mozgásteret a helyi lakáspolitikának alakításában. Szükséges lenne azonban a bérlakásállomány számának növelése, hiszen ezzel biztosíthatóak lennének ún. szolgálati lakások amivel elérhető lenne, hogy a jelenleg más településről ingázók a településen éljenek és ezáltal a részvételük növekedjen a település életében. A helybéli dolgozók aránya különösen alacsony az adminisztratív munkakörök vonatkozásában.

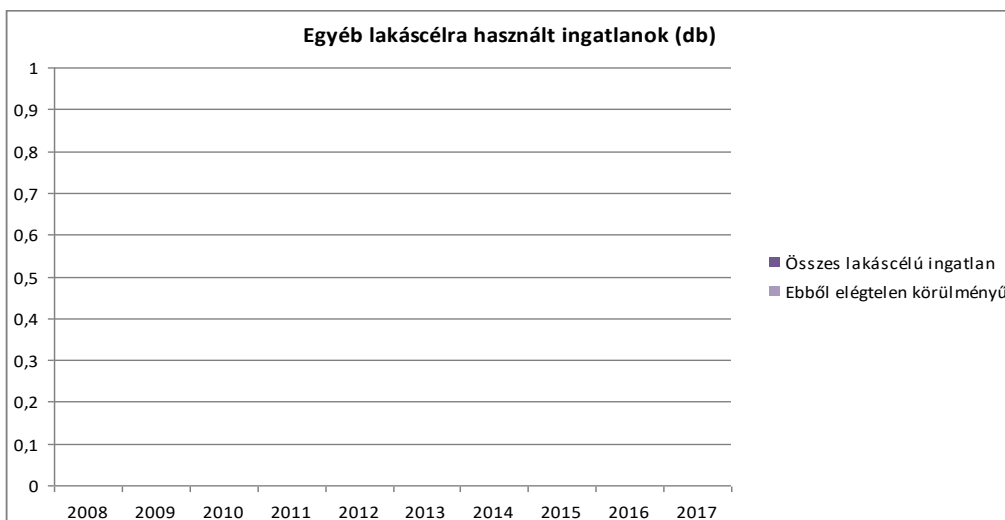
b) szociális lakhatás

Amint azt a fenti grafikon is mutatja Örménykúton nincsen szociális bérlakás azonban van olyan bérlakás amelynek a bérlőjének kiválasztásakor a szociális szempontok a jellemzőek.

A megfelelő lakáshoz jutás az egész országra jellemző probléma. A lakhatásjavítására irányuló központi források (pl. CSOK) elsősorban a jobb anyagi helyzetben lévő csoportokat segítik abban, hogy saját tulajdonú lakáshoz jussanak, tehát a lakhatási szegénység problémáját nem igazán érintik, nem oldják meg. Megoldást jelenthetne az állami, önkormányzati szociális bérlakás-szektor előtérbe helyezése, fejlesztése, amivel a rászoruló, nehéz helyzetben levő családokat, vagy a fiatal, családalapítás előtt állókat fokozottan támogatná.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

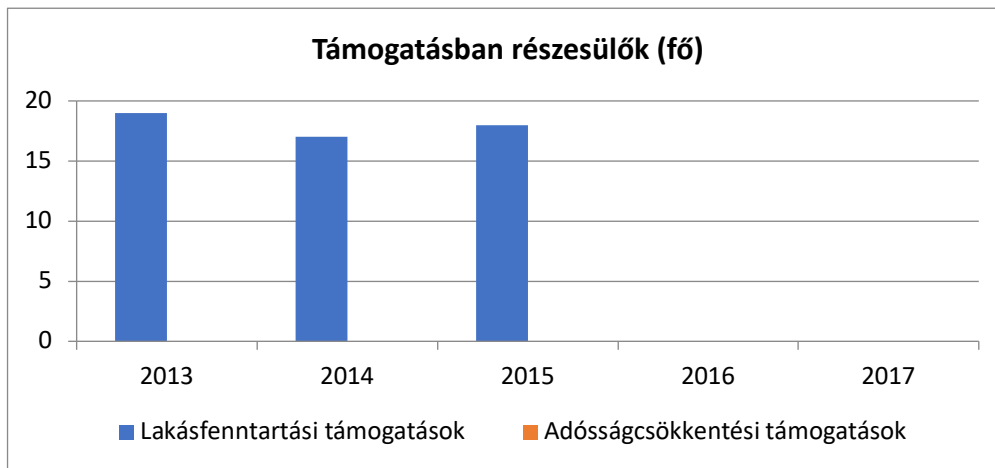
Amint azt a grafikon is mutatja Örménykúton nincsen ilyen ingatlan.

d) lakhatást segítő támogatások

3.4.2. számú táblázat - Lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma

Év	Lakásfenntartási támogatásban részesített személyek száma (TS 6001)	Összesen adósságcsökkentési támogatásban részesítettek száma (TS 6101)
2013	19	0
2014	17	0
2015	18	0
2016	0	0
2017	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A 3.4.2. számú táblázat adataiból is látszik, hogy a lakástámogatási rendszer 2015.-ben jelentősen átalakult. A központilag szabályozott támogatás helyett az önkormányzat által szabályozott egyéb támogatások kerültek.

Örménykút Község Önkormányzatának Képviselő-testületének 2/2015. (II.28.) önkormányzati rendelete a szociális és gyermekjóléti ellátásokról a következő lakhatással összefüggő nehézségeket segítő rendelkezéseket tartalmazza többek között:

- 6.§ (1)** A Szt. 45.§-ában meghatározott települési támogatásként a szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások e rendeletben rögzített feltételek alapján nyújthatók.
- (2) A települési támogatás megállapításáról a polgármester dönt. A megállapított támogatásokról a polgármester legalább három havonta beszámol a Képviselő-testületnek.
- (3) Az települési támogatás összege 3.000,-Ft (továbbiakban : alapösszeg).

7.§ (1) Rendkívüli települési támogatásban részesíthetők azok a családok, személyek, akik az Szt. 45.§

(4) bekezdésében meghatározott körülmények miatt létfenntartásukat veszélyeztető rendkívüli

élethelyzetbe kerültek, valamint időszakosan létfenntartási gondokkal küzdenek, ezért anyagi

segítségre szorulnak és a családban az egy főre jutó havi jövedelem az öregségi nyugdíj legkisebb

összegének 130 %-át, egyedül élők esetén a 150%-át nem haladja meg.

(2) A települési támogatás adható:

a) egyszeri (eseti alkalommal) , vagy

b) meghatározott (tartós) időre, de legfeljebb hat hónapra,

c) [\[1\]](#) a b) pontban meghatározott esetben, kérelemre, a segély egy összegben is kifizethető.

(3) A települési támogatás iránti igény nyújthat be a 2.melléklet szerint formanyomtatványon

a) a szociálisan rászorult nagykorú,

b) kiskorú gyermeket nevelő családok esetében, a gyermekek szülője vagy törvényes képviselője.

(4) A települési támogatás összegét a (3) bekezdés b) pontjában foglalt esetben gyermekenként kell megállapítani.

(5) A rendkívüli települési támogatás megállapítható, ha a kérelmező családjában a bekövetkezett rendkívüli élethelyzet, mint például:

- a) betegség,
- b) haláleset,
- c) elemi kár elhárítása,
- d) a válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartása,
- e) iskoláztatás,
- f) a gyermek fogadásának előkészítése,
- g) a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartása,
- h) a gyermek családba való visszakerülésének elősegítése vagy
- i) a gyermek hátrányos, halmozottan hátrányos helyzete
- j) gyermekétkeztetés költségei

átmeneti többletkiadást eredményez.

8. § (1) Különösen indokolt, méltánylást érdemlő esetben a 7.§ (1) bekezdésben meghatározott jövedelemtől el lehet tekinteni. A megállapított rendkívüli települési támogatás összege nem haladhatja meg az alapösszeg kétszeresét.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak alapján különösen indokolt, méltánylást érdemlő esetnek tekinthető a 7.§(5) bekezdésében foglaltak mellett:

- a) munkanélkülivé válás a családban
- b) közüzemi számlák elszámolásakor jelentkező magas költség
- c) beteg gyermek, idős családtag rendszeres utaztatása
- d) magas gyógyszerköltség
- e) legalább 40%-kal megnövekedett lakáshitel
- f) étkezési térítési díj tartós hátraléka

(3) A (2) bekezdésben foglaltak tartalmát a kérelmezőnek hitelt érdemlően igazolnia kell.

9.§ (1) Fűtőanyag-, élelem-, illetve gyógyszerhiány, közüzemi tartozás miatt krízis helyzetbe került személyek, családok esetében a polgármester jogosult azonnali természetbeni, illetve rendkívüli települési támogatás nyújtani a kérelmezőnek

(2) Az (1) bekezdésben foglalt támogatás megállapításához krízis helyzetnek minősül, ha a kérelmező,

- a) nem rendelkezik legalább
  - aa) egy hétre való fűtőanyaggal, és a napi legmagasabb hőmérséklet nem éri el a 15 C°-ot, vagy
- ab) három napra elegendő élelmiszerrel, vagy
- ac) két hétre elegendő gyógyszerrel, vagy
- ad) a közüzemi szolgáltatás visszakapcsolásához elegendő készpénzzel, vagy
- b) sérelmére lopást, egyéb bűncselekményt követtek el,
- c) ingatlanát olyan kár érte, mely következtében lakhatása nem biztosított,

(3) A (2) bekezdésben foglaltak valóságát a polgármester családgondozó, vagy szociális ügyintéző közreműködésével a kérelmező lakó- illetve tartózkodási helyén ellenőrizheti.

(4) A (2) bekezdésben foglaltak fennállása esetén az alapösszeg két és félszerese is megállapítható.

(5) Kiskorú gyermeket nevelő család esetén a 9.§ (4) bekezdésben foglaltak alapján kell eljárni azzal, hogy a család legfeljebb az alapösszeg tízszereséig részesíthető krízis alapon támogatásban

Örménykút Község Önkormányzatának Képviselő-testülete az előző HEP időszakon belül a lakosságcsökkenési és öregedési probléma orvoslásának előmozdítására új rendeletet alkotott.

Örménykút Község Önkormányzatának Képviselő-testületének 8/2017. (IX.14.) önkormányzati rendelete a fiatalok önálló életkezdését, letelepedését segítő támogatásról a következő rendelkezéseket tartalmazza többek között:

Örménykút Község Önkormányzat Képviselő-testülete Magyarország Alaptörvénye 32.cikk (2) bekezdésében meghatározott feladatkörében és Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011.évi CLXXXIX.törvény 10.§ (1) bekezdésében rögzített önként vállalt hatáskörében eljárva a következőket rendeli el:

1. A rendelet célja

1.§ A képviselő-testület a településen élő fiatalok részére, a településen való letelepedésük költségeinek mérséklése, családi eseményük lebonyolításával a településhez való kötődésük elősegítése, és gyermekük születését a település lakosságának növekedéseként elismerve, a fiatalok önálló életkezdését és letelepedését segítő támogatást (továbbiakban: támogatás) állapít meg. A támogatásra jogosító élethelyzetek :

- a) házasságkötés,
- b) házvásárlás és házépítés,
- c) gyermekszületés.

2. A rendelet hatálya

2.§ E rendelet hatálya kiterjed Örménykút Község illetékességi területén állandó lakóhellyel rendelkező és életvitelszerűen a településen élő személyekre.

3. A támogatások formái és feltételei

3.§ Házasságkötési támogatásra jogosult az a Örménykúton házasságot kötő fiatal pár, ahol a pár legalább egyik tagja negyven év alatti és még a házasságot kötők egyike sem részesült korábban Örménykút Önkormányzatától házasságkötési támogatásban. A kérelmet a házaspár egyike nyújthatja be a házasságkötést követő három hónapon belül, amennyiben a kérelem benyújtásakor a pár mindkét tagja Örménykúti állandó lakóhellyel rendelkezik. A támogatás összege 50.000,-Ft (továbbiakban: alapösszeg), és jövedelemigazolástól függetlenül kell megállapítani. A jogosultság megállapításához az anyakönyvi- és a lakcímnnyilvántartás adatait kell felhasználni.

4.§ Házvásárlási és házépítési támogatásra jogosult az a fiatal pár vagy kiskorú gyermekét egyedül nevelő szülő, aki Örménykúti ingatlant vásárol vagy épít lakás céljára, és ahol a kiskorú gyermekét egyedül nevelő szülő, illetve a fiatal pár mindkét tagja a kérelem benyújtásakor Örménykúti állandó lakóhellyel rendelkezik. További feltétel, hogy a kiskorú gyermekét egyedül nevelő szülő, illetve a fiatal pár legalább egyik tagja negyvenöt év alatti életkorú, valamint, sem a szülő, sem a fiatal pár

tagjai nem részesültek korábban Örménykút Önkormányzatától házvásárlási vagy-építési támogatásban. A támogatás iránti kérelmet a vásárlást, illetve a használatba vételi engedély kiadását követő egy éven belül, a tulajdonosok egyike jogosult benyújtani. A jogosultság megállapításához az ingatlan-, valamint a lakcímnnyilvántartás adatait kell felhasználni, valamint az életvitelszerű tartózkodást háromhavi közüzemi számla csatolásával kell igazolni. A támogatás összege az alapösszeg kétszerese, és jövedelemigazolástól függetlenül kell megállapítani.

5.§ (1) Gyermekefogadási támogatásra jogosult az az örménykúti állandó lakóhellyel rendelkező és életvitelszerűen Örménykút településen tartózkodó szülő, akinek gyermeke születik, illetve gyermeket fogad örökbe. A támogatás további feltétele, hogy a gyermek lakóhelye Örménykút településen legyen, és a gyermek életvitelszerűen a településen tartózkodjon. Ugyanazon gyermek után a támogatás iránti kérelmet csak az egyik szülő nyújthatja be. A kérelmet a gyermek születésétől számított három hónapig lehet benyújtani. A jogosultság megállapításához a lakcímnnyilvántartás adatait kell felhasználni. A támogatás összege az alapösszeggel egyezik meg, és jövedelemigazolástól függetlenül, gyermekenként kell megállapítani.

(2) A szülő és a gyermek életvitelszerű tartózkodását a családsegítő által elkészített környezettanulmánnyal kell alátámasztani.

6.§ A kérelmet e rendelet a mellékletét képező formanyomtatványon kell benyújtani.

e) eladósodottság

Komoly probléma az eladósodás. Különösen a hátrányos helyzetű, a munkájukat elveszítő, vagy alacsony jövedelmű, idős, vagy több gyermekes családoknak okoz problémát. Fizetés hiányában kikapcsolják náluk a közszolgáltatásokat és előfordul a lakóingatlanok végrehajtó által történő árverezése is. Erre vonatkozóan számszerű adattal nem rendelkezik, de információkkal a végrehajtói árverezési hirdetményekből és az átmeneti segélyre vonatkozó kérelmek indokolása során kapunk.

f) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Az elégtelen lakhatási körülményekkel jellemezhető lakás meghatározásához a következők nyújtanak segítséget:

Az ENSZ Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Bizottsága (General Comment No. 4, the UN Committee on Economic, Social and Cultural Rights) 1991-ben egy indoklást adott ki, melyben értelmezte a megfelelő lakás fogalmát, amely bármely ország lakáspolitikájának kiinduló pontja kell, hogy legyen. Ez a következő elemeket tartalmazta:

1. a lakhatás jogi biztonsága, azaz védelem az erőszakos kilakoltatás ellen;
2. alapszolgáltatásokhoz és infrastruktúrához való hozzáférés (ivóvíz, energia, szennyvízcsatorna, fűtés, világítás, stb.);
3. megfizethetőség (a lakhatással kapcsolatos költségeknek olyan szinten kell lennie, hogy más alapvető szükséglet kielégítését vagy megszerzését ne veszélyeztesse);
4. lakás alapvető minőségi és mennyiségi elemei (alapterület, fűtés, stb.);
5. biztosítani kell az elesett csoportok lakáshasználatának lehetőségét (idősek, gyerekek, mozgáskorlátozottak, halálos betegek, HIV fertőzöttek, természeti katasztrófák áldozatai, stb.);

6. elhelyezkedés (a megfelelő lakásnak olyan helyen kell lennie, amely lehetővé teszi a munkába járást, valamint egészségügyi szolgáltatás, iskola, és egyéb szociális szolgáltatások igénybe vételét);
7. kulturális megfelelés (a lakás megépítési módjának és az építéshez használt anyagoknak alkalmasnak kell lennie a kulturális identitás és különbözőség kifejezésére).

Az ezen tényezőknek meg nem felelő lakásokat tekintjük elégtelen lakhatási feltételeknek Örménykúton jellemző a külterületek lakottsága. Egy nagyobb tanyacsoprtból álló külterület tartozik a településhez, a volt Állami Gazdaság területe, valamint jelentős a szórt tanyák száma is és van két nagyobb lakott tanyasor is. (Mezőberény-Szarvas közút mellett és a Csipkár sor) Kialkoltatás még nem történt. Arra már többször volt példa, hogy meg nem fizetett adósság miatt ingatlanok árverezéséről küld kifüggesztés céljából hirdetményt a bírósági végrehajtó, azonban még sikeres árverésről nincs tudomásunk.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

A telepen/szegregátumokban élők száma és változása a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatát mutatja. Fel kell tárnunk a telepeken, szegregátumokban élő népesség életkori és foglalkoztatottságbeli megoszlását nemek szerint. Gazdaságilag aktív népesség: A foglalkoztak és a munkanélküliek (azaz a munkát végzők és a munkavégzésre rendelkezésre állók) együttes száma a 15-64 éves népességben. Inaktív az az aktív korú személy, aki nem dolgozik, de rendelkezik saját rendszeres bevétellel (nyugdíj, ösztöndíj, segély...). Eltartott az az aktív korú személy, aki nem rendelkezik saját rendszeres jövedelemmel. Az önkormányzati adatgyűjtés természetesen a partnerekkel való együttműködésben valósulhat meg.

Szegregált lakóterület: ahol egyes védett tulajdonságokkal rendelkező csoportok (főleg etnikai csoportok tagjai) egy adott településrészen belül elkülönülnek.

Tekintettel arra, hogy jogszabály nem határozza meg a szegregált lakókörnyezet fogalmát, javasoljuk a szegregátumok felszámolására irányuló EU-s pályázatok meghatározását figyelembe venni. E szerint szegregátumnak nevezzük azokat a földrajzilag egybetartozó és elhatárolható területeket, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korú lakosságon.

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény értelmében a településrendezés során figyelemmel kell lenni arra, hogy a rendezés az érintett lakosság életkörülményeiben, értékrendjében és szociális helyzetében hátrányos következményekkel ne járjon. Ennek érdekében biztosítani kell az emberhez méltó környezet folyamatos alakítását, értékeinek védelmét.

Örménykút településen napjainkban szegregátum nem azonosítható.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

E fejezet jogszabályi környezetét az alábbiakban foglaljuk össze. Elsőként kiemeljük az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvényt, mely előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról,
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

A települési önkormányzat a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében gondoskodik

- a) a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról,
- b) biztosítja a rovarok és rágcsálók irtását,
- c) folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását és ennek esetleges romlása esetén – lehetőségeihez képest – saját hatáskörben intézkedik, vagy a hatáskörrel rendelkező és illetékes hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések meghozatalát,
- d) együttműködik a lakosságra, közösségekre, családi, munkahelyi, iskolai színterekre irányuló egészségfejlesztési tevékenységekben, valamint támogatja és aktívan kezdeményezi ezeket

A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok vagy egyéb arra engedéllyel rendelkező szervezetek biztosítják. A szociális törvény értelmében a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátásokat.

Szociális alapszolgáltatások: falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, utcai szociális munka és nappal ellátás.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

A településen a háziorvosi alapellátás biztosított. A fogászati ellátást Csabacsúdon biztosítja a fogorvos. Örménykúton minden munkanap rendel háziorvos, aki a feladatát vállalkozási formában látja el. Az önkormányzat jelentős anyagi támogatást nyújt a szolgáltatás fenntartásához a rendelő fenntartási költségeinek magára vállalásával.

Szakorvosi rendelők és sürgősségi ellátás a szomszéd városban, Szarvason biztosított. Az egészségügyi ellátás a település jelenlegi gazdasági adottságai mellett megfelelőnek tekinthető.

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 4401)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 4301)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 4501)
2013	1	0	0
2014	1	0	0
2015	1	0	0
2016	1	0	0
2017	1	0	0

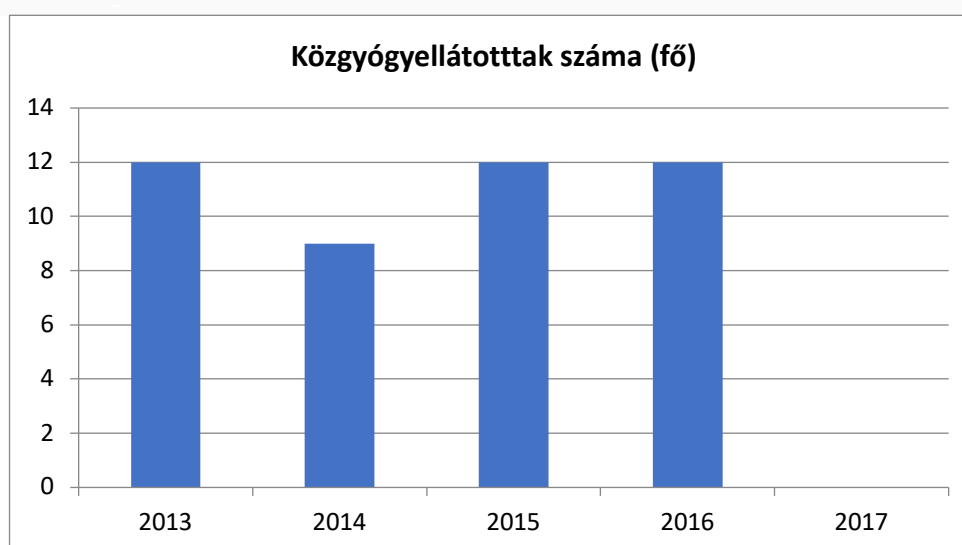
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

A házi orvos, házi gyermekorvos feladatait védőnő közreműködésével látja el. A védőnő rendelkezik az előírt képesítéssel. A Védőnői Szolgálat a Körös-szögi Kistérség Szociális és Gyermekjóléti Intézmény keretén belül működik jelenleg.

3.6.2. számú táblázat - Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

Év	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (TS 5601)
2013	12
2014	9
2015	12
2016	12
2017	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.6.2. számú táblázat A Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők számának szemlélteti. Ez az adat szintén az egészségügyi ellátás egyik fontos mutatója, amely esélyegyenlőségi szempontból jelentős. A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére - egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához - az egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadások kompenzálását célzó hozzájárulás. A mutató a vizsgált időszakban jellemzően konstans.

3.6.3. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma

Év	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 5901)	Ápolási díj, méltányossági alapon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 5902)	Összesen
2013	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
2014	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
2015	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
2016	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
2017	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!

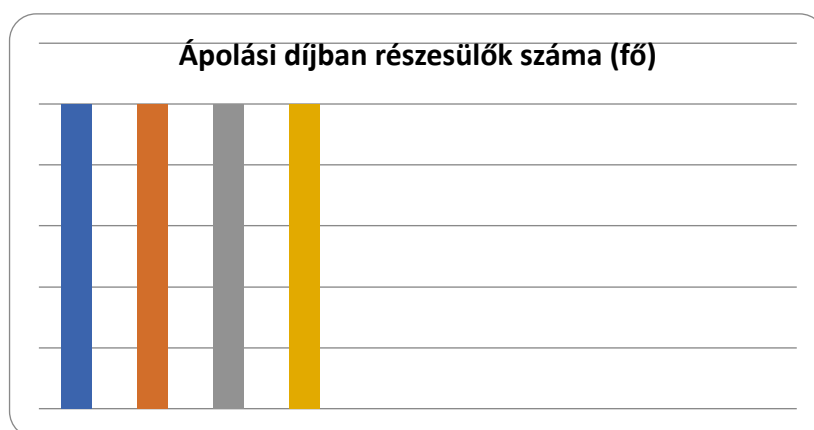
Forrás: TeIR, KSH Tstar

Mivel az adattáblában a településre lebontott friss adatokat nem találtunk ezért a korábbi adatokat is szerepeltettjük itt, mivel a tendencia a rendelkezésünkre álló információk alapján nem változott.

3.6.3. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma

év	ápolási díjban részesítettek száma
2008	1
2009	1
2010	1
2011	1
2012	0

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR, önkormányzati adatok

Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. Ápolási díjra jogosult a hozzátartozó [a közeli hozzátartozók meghatározásáról ld. a Ptk. 685. § b) pontját], ha állandó és tartós gondozásra szoruló, súlyosan fogyatékos (életkorra tekintet nélkül), vagy tartósan beteg 18 év alatti gyermek gondozását, ápolását végzi. Az ellátás több szempontból tekinthető hasznosnak társadalmi szempontból 1. díjazással ismeri el az ápolói tevékenységet, korábban a szolgálati időnek is beszámítható volt a tartama, 2. az ápolott személynek saját környezetében biztosítja az ellátást 3. az egészségügyi intézményi ellátások köréből kivonja a képzettséget nem igénylő ápolói feladatok ellátását.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A település lakosságának szűrővizsgálati részvételi arányára statisztikai adatgyűjtés részleges és hiányos. Továbbá nem áll rendelkezésre adat az egészségügyi ellátás keretében végzett felvilágosító tevékenység által elért személyek számának meghatározására sem, annak ellenére, hogy ilyen előadások rendszeresen szervezésre kerülnek. A szűrővizsgálatokon való részvételre a területileg illetékes kórház és szakrendelőben van lehetőség.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A településen egy gyógyszerár látja el a lakosságot. Örménykúton nincs, de a szomszéd városban Szarvason ápolási központ, krónikus ellátást biztosító fekvőbeteg gyógyintézet működik. Kihasznátsága magas, ami az országos 70-90%-os átlagos kihasznátsághoz mérten megfelelő. Az intézmény ellátását örménykútiak is gyakran igénybe veszik.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A közétkeztetéssel foglalkozó szervezetek és társaságok szem előtt tartják az egészséges életvitel és a reform étkezés lehetőségének nyújtását minden korosztály számára. Az étkeztetés során ügyelnek a szükséges napi rost, zöldség és gyümölcs bevitel előírányzott mértékének biztosítására, kiemelt figyelmet fordítva a gyermekek és az idősek korosztályánál. Örménykúton a szociális étkeztetést végző egyházi szolgáltató saját konyhát működtet és így gondoskodik a megfelelő minőségű étel biztosításáról az étkeztetést igénybe vevő időseknek. A gyermekek étkeztetését egy másik szolgáltató útján biztosítja az intézmény.

Összességében megállapítható, hogy településünkön a közétkeztetés megfelelő minőségű.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A településen biztosított az életminőség javítását és egészségfejlesztést szolgáló intézkedések (Eütv.), a család és nővédelmi gondozás keretében a családtervezés, fogamzás előtti gondozás, genetikai tanácsadás és várandós szoptató anya gondozása, továbbá az ifjúsági egészségügyi gondozás Eütv. szerinti speciális feladatainak ellátása, úgy mint szabadidős és sport tevékenységek, rekreáció szervezése. Az önkormányzati sporttevékenység magában foglalja a testnevelés és sportkultúra valamennyi formáját, a gyermekek és felnőttek testkulturális, rekreációs és szabadidős tevékenységétől, rendszeres testmozgásától a technikai és szellemi sportokon át a versenysportig, beleértve a testnevelés, testedzés és az egészségmegőrzés minden kapcsolódó területét. Az Önkormányzat sportlétesítmény hálózata az elmúlt időszakban nem bővült. A település rendelkezik

egy tornateremmel és bitumenes illetve füves sportpályával. A közeljövőben EU-s pályázati forrásból várhatóan meg fog valósulni a településen egy kültéri fitnessz park is. Magyarország népességének egészségi állapota közismerten rossz, és az utóbbi években jelentősen emelkedik a daganatos betegségek száma. Minden negyedik haláleset daganatos betegség miatt következik be. A rendszeresen szűrővizsgálaton való részvétellel a megbetegedések jelentős hányada elkerülhető lenne. Bizonyítékon alapuló, egyszerűen elvégezhető és hatásos szűrővizsgálati eljárás az emlőrák, egyes nőgyógyászati daganatok, és a vastagbélrák korai felfedezésére áll rendelkezésre. Az ezekben rejlő lehetőségek még nem kellően kihasználtak. Jelenleg a településen két kültéri fitnesszpark kialakítása is folyamatban van.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A 2013-ban elfogadott HEP ebben a tárgykörben a következőket tartalmazta:

„A Szarvasi Kistérséget alkotó hat település önkormányzatának határozatával 2004. július 1. napjával megalakult a Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulása. A kistérség települései felismerték, hogy a települési önkormányzatok önmagukban és egyedül egyre nehezebben tudják kötelező és vállalt feladataikat ellátni, ezért Szarvas Város Önkormányzata a kistérségi modell-kísérletben való részvételt szorgalmazta.”

Az kistérségi rendszer tapasztalati, valamint a folyamatosan változó jogszabályi környezet következtében Örménykút település az elmúlt években a tárgyban a kistérségi működtetés helyett a közvetlen önkormányzati működtetési illetve az egyházi működtetés mellett döntött a területeken.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

A szolgáltatások nyújtásakor nem tapasztalható, az idősek azok akik jellemzően igénylik ezeket az ellátásokat.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

A szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül, abban az esetben fordulhatnak elő, ha pl. a bentlakásos intézménybe történő felvétel során az igénylő neme nem hagyható figyelmen kívül.

Az egészségügyi helyzet mutatói közül a fogyatékkal élőkre és a roma népességre vonatkozóan gyűjtött adatok nem állnak rendelkezésre.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai

A közösségi élet színterei sokrétűek, ilyenek a lakóközösségek, a munkahelyek, önkormányzati intézmények, a templomok, a civil szervezetek. Településünk kedvező természeti adottságokkal, értékekkel rendelkezik, polgáraink többsége lokálpatrióta.

A település lakosságának egészségét, gazdasági és társadalmi jólétét, életminőségének javítását úgy lehet biztosítani, ha tevékenységeink során a környezet és fejlődés, illetve a gazdaság, társadalom és környezet problémáit együtt kezeljük.

A településen van lehetőség a tartalmas és igényes művelődésre, kikapcsolódásra. A művelődési feladatot ellátó szervek programjait a lakossági igényekre tekintettel alakítják. A zárt terek mellett jelentősek a közterület rendezvények is. (Falunap, Nemeztiségi Nap). Fontosnak tartjuk a közösségi rendezvények tartására alkalmas építmények illetve közterületek fejlesztését, szolgáltatási portfóliójuk bővítését. Évről-évre visszatérő rendezvények a fentieken túl még a Hagyományőrző Disznótoros, az Idősek Napja, az Adventi várakozás rendezvénysorozat és az Önkormányzati Szilveszter is.

A településünkön Digitális Jólét pont működik néhány hónapja a Könyvtárban és ez bővíti az információkhoz való hozzájutás lehetőségét.

Fontos feladat az informatikai hozzáférési lehetőségek fejlesztése, bővítése.

6.4.1. számú - Művelődési közintézmények adatai

Év	A nyilvános/települési könyvtárak száma (TS 3801)	A nyilvános/települési könyvtárak egységeinek száma (leltári állomány) (TS 3901)	Muzeális intézmények száma (TS 4001)	Közművelődési intézmények száma (TS 4101)
2013	1	n.a.	0	1
2014	1	2 310	0	1
2015	1	2 310	0	1
2016	1	2 310	0	1
2017	1	2 310	0	1

Forrás: TEIR, Önkormányzati adatgyűjtés

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

Az Önkormányzat gondot fordít arra, hogy az állampolgárokat, a településben lévő „szellemi tőkét” bevonja a település társadalmi életébe, a településfejlesztési programok előkészítésébe. Segíti a nemzetiségi művészeti csoportok alakulását, bemutatkozását, a nemzetiségi hagyományőrző rendezvények lebonyolításához, nemzetiségi gyűjtemény állandó kiállításához helyszínt biztosít, és időszakos kiállításokon bemutatja települési rendezvényekhez kapcsolódó anyagokat. Egyre nagyobb hagyománya van a civil szerveződéseknek, amelyek egy meghatározott célú közös állampolgári tevékenységeknek színtere: pl. hagyományos ételek bemutatója. A helyi lakosság integrációját támogató közösségfejlesztő programok egyre nagyobb számban fordulnak elő. A civil szervezetek aktívak, sokszínű tevékenységeikkel a település fejlődéséhez járulnak hozzá

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

A helyi kötelező közszolgáltatási feladatok megszervezése, a humán szolgáltatások, a szociális és gyermekjóléti ellátások, a település üzemeltetési feladatai, a közterületek tisztántartása biztosított.

A települési állampolgárok számára elérhetőek, megfelelő színvonalon működnek és minden jogos igényt kielégítenek. Az önkormányzat részben, mint intézményalapító és fenntartó, részben szolgáltatási szerződés útján gondoskodik. Az egyes feladatok ellátása során együttműködik a helyi, nem önkormányzati fenntartású intézményekkel, civil szervezetekkel, gazdasági társaságokkal, a történelmi egyházakkal, a nemzetiségi önkormányzatokkal és egyéb szervezetekkel. A sikeres lebonyolítás egyik feltétele a források előteremtése, melynek jelentős részét képezik az adományok.

A közszolgáltatások esetében folyamatos cél az ellátás minőségének további javítása, a szolgáltatási biztonság megteremtése, illetve fenntartása, az érintett szolgáltatások megfizethetősége, egyben a közszolgáltatások fenntartása. További cél annak a hagyománynak az erősítése, hogy a települési rendezvények lebonyolításában részt vevők önkéntes munkával járuljanak hozzá a sikerekhez.

Az állampolgárok életminősége az élhető mindennap alapfeltételeit tartalmazza, ide tartoznak a fizikai környezettel kapcsolatos tényezők és az un. humánszolgáltatások a gyermekjóléti, a szociális, egészségügyi, óvoda, közművelődési, sport egyéb szabadidős tevékenységek. Alapvető cél az állampolgári elégedettség, a jó közérzet elérése, fenntartása.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Örménykút településen nem élnek romák.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A szegénység oka és következménye a tartós munkanélküliség, számuk nem csökken.	Közfoglalkoztatás továbbfolytatása. Egyéb helyi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása.
A hátrányos helyzetek generációkon keresztül átöröklődése.	Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások bővítése. Felzárkóztatási, fejlesztési programok szervezése.
A lakossági adósságállomány újratermelődése.	Az állampolgárok életminőségének folyamatos vizsgálata. Szükséglet alapú szolgáltatások szervezése.
A települési állampolgárok egészségügyi állapota megfelel az országos mutatóknak, nem jó.	Az egészségügyi szűrések népszerűsítése. Az egészségtudatos életmódra nevelés a felnőttek körében is, annak tudatosítása, hogy a szűrővizsgálatokon való mind nagyobb számú megjelenés az egészségesebb életet, a várható élettartam megnövekedését eredményezheti.

digitális írástudás hiánya akadályozza a munkanélküliek munkaerő-piacon történő elhelyezkedést.	Képzések bővítése a munkanélküliek körére. Könyvtárban térítésmentes internet szolgáltatás.
---	--

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

Magyar Országgyűlés 1991. évi LXIV. törvényében kihirdette a Gyermekek Jogairól szóló ENSZ Egyezményt, majd elfogadta a 47/2007. (V. 31.) sz. határozatával a „Legyen Jobb a Gyermekeknek 2007-2032” Nemzeti Stratégiát. A dokumentum fő célja volt, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. Ez minden gyermekre kiterjed, de azokra a gyermekekre kell hangsúlyt helyezni, akiknek érdekei a legjobban sérülnek.

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

A helyi ellátórendszer különféle támogatásokkal és szolgáltatásokkal segíti a családot a gyermek nevelésében, megfelelő támogatások és szolgáltatások nyújtásával védelmet biztosít. A helyi rendszer további jellemzője, hogy a veszélyeztetettség megelőzését szolgálja.

A megelőző tevékenység a köznevelési, egészségügyi, szociális, közművelődési és sport intézményhálózaton keresztül (esetenként civil szervezetek bekapcsolódásával) valósul meg, és az egyes ágazatok együttműködésén alapul. Településünkön a gyermekvédelmi alapellátások kiépültek, a preventív gyermekvédelem minden gyermekekkel foglalkozó intézményben, szakmai programban jelen van.

A gyermekszegénység csökkentése átfogó, minden ágazatra kiterjedő intézkedéseket igényel. Az egyes részterületeken a foglalkoztatás, az oktatás, a lakásügy, az egészségügy, a szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltatások egymással összhangban álló és egymásra épülő intézkedéseit kell meghozni, amelyek a gyermek megszületésének pillanatától segítenek az esélyek javításában. A szegénységben vagy szegénység kockázatával élő gyermekek sajátos csoportját alkotják a fogyatékos gyermekek. A fogyatékos gyermeket nevelő családok helyzete az átlagosnál sokkal nehezebb, különösen a halmozottan fogyatékos gyermeket nevelő családok esetében figyelhető meg.

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza (Gyvt. 5. § n) pont)

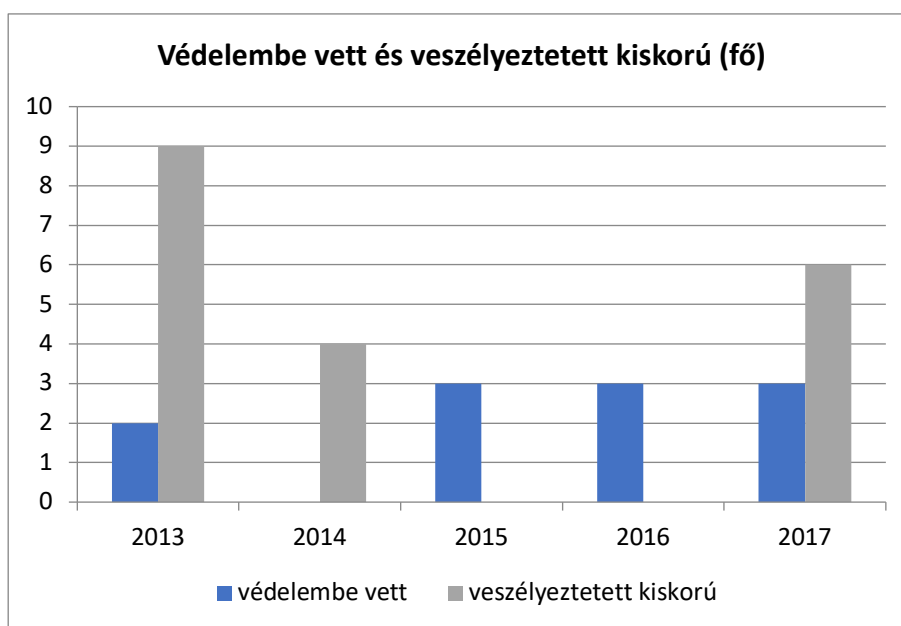
A veszélyeztetettséget a jelzőrendszer széleskörű, minden jelzőrendszeri tag bevonásával kell meghatározni. A veszélyeztetettség helyzetének felismerése gyakran az együttműködésre kötelezett szakemberek hiányos jelzései miatt maradnak rejtve. A rendelet szerint definiált veszélyeztetettség – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot - gyakran igen nehezen felismerhető helyzetekből adódik. A látencia okai között szerepel, hogy a sértett gyermek gyakran nem tudja, hová fordulhat segítségért, illetve a bántalmazott gyermek és családja nem kerül a gyermekvédelmi rendszer látókörébe, nem kerül kapcsolatba olyan szakemberekkel, akik a bántalmazás gyanújára felfigyelhetnének (ld. ombudsman jelentése az AJB-2227/2010). A helyzetelemzés során ezért nemcsak a meglévő szolgáltatások felsorolását, hanem azok ismertségét, „akadálymentességét” és hatékonyságát is szükséges feltárni és mérni.

A védelembe vétel a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a gyermekvédelembe vétele a gyermekjóléti szolgáltatás feladata. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a járási hivatal a gyermeket védelembe veszi.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma december 31-én (TS 3001)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma december 31-én (TS 3101)
2013	2	9
2014	0	4
2015	3	n.a.
2016	3	n.a.
2017	3	6

Forrás: TelR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

A táblázat és grafikon adataiból leolvasható, hogy a település gyermekkorú lakosságának veszélyeztetettsége nem jelentős. Az okok általában helytelen szülői magatartásra, ebből fakadó elhanyagolásra, súlyosabb esetben ellátatlanságra vezethetők vissza.

Tapasztalataink szerint a védelembe vétel már kellő erejű kényszerítő intézkedés, s a védelembe vétel gyakran egy év elteltével megszüntethető. A gyermekvédelmi rendszer átalakításával azonban ez a hatáskör a járási hivatalhoz került és információval az átalakított rendszer kapcsán nem rendelkezünk. Korábban akadt azonban olyan család is amely a megszüntetést követően is igényelte a családsegítővel a kapcsolattartást.

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet: A köznevelési törvény 2013. szeptember 1-éig hatályban tartja a közoktatásról szóló törvény 121. §-a (1) bekezdésének 14. pontjában rögzített definíciót a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet vonatkozásában, ezt követően a definíciót a Gyvt. fogja tartalmazni. A 2013. szeptember 1-éig hatályos szabályozás értelmében hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát családi körülményei, szociális helyzete miatt megállapították. E csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek törvényes felügyeletét ellátó szülője, óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, tanuló esetén a tankötelezettség beállításának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen. Erről a szülő önkéntesen a Gyvt-ben meghatározott eljárás keretében nyilatkozhat. Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek.

A jegyző összesíti a települési önkormányzat illetékességi területén a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és tanulók számát és az ily módon előállított statisztikai adatokat minden év október 31-ig megküldi az illetékes kormányhivatal részére.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekkel kapcsolatos rendelkezések során, a védelembé vétel elrendelése esetén, illetőleg a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság, továbbá a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet megállapításáról szóló határozat meghozatalával egyidejűleg tájékoztatni kell a szülőt azokról a kedvezményekről, juttatásokról, pályázati lehetőségekről, amelyek a gyermeket megilletik. Tájékoztatni kell továbbá a szülőt arról is, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek mikor minősül halmozottan hátrányos helyzetűnek.

A helyi gyermekvédelemben dolgozó szakemberek tapasztalata szerint nem változott az a tendencia, hogy a veszélyeztetettség okai között kimagaslóan a szociális helyzet a meghatározó:

Szociális helyzet: A szociális helyzetből adódó veszélyeztetettség a gyermekek több mint a felét foglalta magába.

A család szétesése: Ez a veszélyeztetési ok gyakran párosul a szociális helyzet romlásával és a gyermek mentális állapotának sérülésével. A család szétesésének leggyakoribb oka, a válás a gyermek számára veszteség. Az elfojtott érzelmek a személyiségfejlődésben rendellenességeket, zavarokat eredményezhetnek.

A nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiánya: Az elhanyagolás is bántalmazás (egészségügyi-, oktatási elhanyagolás, a gyermek magára hagyása, elhagyása). A gyanújelek, tünetek jelentkezhetnek testi, viselkedésbeli és érzelmi szinteken is.

Súlyos betegség a családban: A betegség vonatkozhat szülőre, nagyszülőre és testvérre is. A családtagok hosszú vagy súlyos betegsége, az egészségtelen életmód, tartósan rossz lakhatási körülmények a gyermek testi fejlődését és egészségét is veszélyeztetik. A gyermek számára problémát okozhat a hosszan tartó, vagy súlyos betegséggel való szembesülés, a normálistól eltérő élethelyzetben való folyamatos „tartózkodás”.

A család életmódja: A családi élet súlyosabb veszélyeztető ártalmait jelenti a deviáns viselkedési formák jelenléte a család hétköznapjaiban: alkoholizmus, brutalitás, bűnöző családi környezet.

A gyermek mentális állapota, személyiségzavara: A gyakorlatban is érzékelhető a mentálisan sérült gyermekek számának növekedése. Az okok között a családi nevelés jellemző hibái - következetlenség, szigor és kényeztetés eltúlzása, követelések hiánya a gyermek felé, vagy ellenkező esetben, a gyermek képességeit meghaladó, magas mérce állítása, az ellenőrzés, odafigyelés hiánya – tapasztalhatóak. Gyakran találkozunk az idegrendszeri betegsük miatt rendszeresen gyógyszert fogyasztó kisgyermekkel.

Bántalmazás: Jelei sokszor nem egyértelműek. Nehezíti a helyzetet, hogy a testi jelek hiánya nem zárja ki a bántalmazás lehetőségét (szexuális-, verbális bántalmazás nehezen felismerhető).

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

Pénzbeli és természetbeni ellátások:

1. helyi ellátások : a jegyző és képviselő hatáskörébe tartoznak:
  - a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
  - b) a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás,
  - c) a kiegészítő gyermekvédelmi támogatás.
2. a járási gyámhatóság állapítja meg:
  - a) a gyermektartásdíj megelőlegezése,
  - b) az otthoneremtési támogatás,

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:

- 1.helyben biztosított:
  - a) a gyermekjóléti szolgáltatás,
  - b) a gyermekek napközbeni ellátása,
2. ellátási szerződés alapján biztosított:
  - a gyermekek átmeneti gondozása.

Járási gyámhivatal hatáskörébe utalt ellátások:

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:

- a) az otthont nyújtó ellátás,
- b) az utógondozói ellátás,
- c) a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.

A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések:

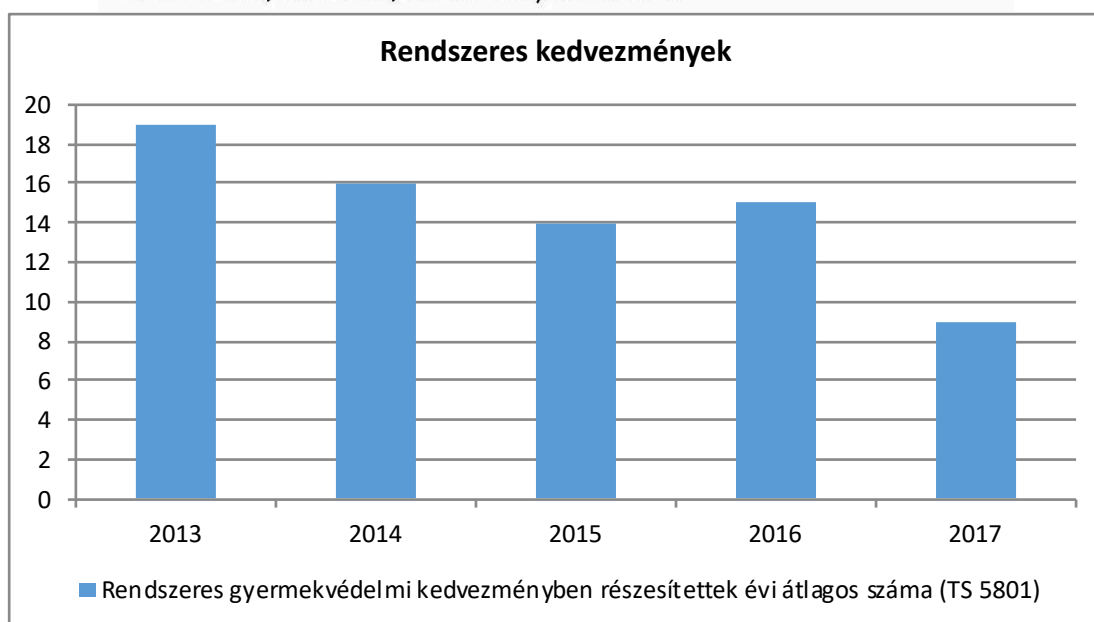
- a) a védelembe vétel,
- b) a családbafogadás,
- c) az ideiglenes hatályú elhelyezés,
- d) az átmeneti nevelésbe vétel,
- e) a tartós nevelésbe vétel,
- f) a nevelési felügyelet elrendelése,
- g) az utógondozás elrendelése,

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 5801)
2013	19
2014	16
2015	14
2016	15
2017	9

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A gyermekvédelmi kedvezmények közül a rendszeres gyermekvédelmi kedvezménye aránya növekvő tendenciát mutatott korábban, míg a rendkívüli támogatások aránya csökkenő tendenciában volt.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény száma 2010. évig egyenletesen növekedett, ezt követően hasonló ütemben csökkent. Ez a folyamat megmaradt a 2013-2017-ig szóló adatoknál is. A tartós betegség alapján megállapított rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény aránya is változatlan tendenciát mutat.

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

Az elmúlt időszakban jelentősen megnőtt az étkeztetéshez kapcsolódó támogatások aránya és szerepe. Korábban csak a nyári időszakban lehetett szünidei étkeztetést igényelni. Az elmúlt időszakban már jogszabályi kötelezettség a halmozottan hátrányos helyzetű rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek részére igény szerint az Önkormányzat biztosította valamennyi iskolai és óvodai tanítási illetve nevelési szünetben.

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők illetve a nagycsaládosok lehetnek jogosultak erre. A folyamat erre a kedvezményre való jogosultsággal hasonló.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

A nem magyar állampolgárságú gyermekek esélyegyenlőségnek biztosítása esetén az elsődleges cél, hogy a gyermekek bejussanak a számukra megfelelő közoktatási intézményekbe, illetve oktatásuk során az interkulturális pedagógiai program megszervezésének feltételei biztosítottak legyenek. A köznevelési törvény minden Magyarországon élő vagy tartózkodó gyermek számára előírja az oktatásban történő kötelező részvételt, a magyar menedékjogi törvény pedig kifejezetten hivatkozik a gyermek mindenek felett álló érdekének elvére. A nagyobb befogadó állomásokon megjelenő, külföldi állampolgárságú gyermekek egy része nem kerül be közoktatási intézménybe, vagy aránytalan utaztatással, intézményváltás során jut csak hozzá oktatási szolgáltatáshoz. (Az ENSZ Menekültügyi Főbiztossága, A menedékkérő és menekült gyermekek és kamaszkorúak hozzáférése az oktatáshoz Közép-Európában, 2011. július.) Örménykút nem él magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermek a rendelkezésünkre álló információk szerint.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A Gyvt. gyermeki jogokat szabályozó 6. §-a szerint minden gyermeknek joga van a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, jólétét biztosító saját családi környezetében történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a társadalomba való beilleszkedéséhez, önálló életvitelének megteremtéséhez. Joga van arra, hogy a fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, az egészségére káros szerek elleni védelemben részesüljön. A Gyvt. 17 § (3) bekezdése alapján a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében történő együttműködési és kölcsönös tájékoztatási kötelezettség is kiemelten fontos.

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

A szegregált környezet nincs a településen. Telepszerű környezetben - ilyen a külterületi lakott tanyaközpont a településen - élő gyerekek óvodai és általános iskolai oktatása, integrált környezetben történik, az utóbbi években tapasztalható az a sajnálatos tendencia, hogy körükben nagyobb az SNI-s gyermekek száma.

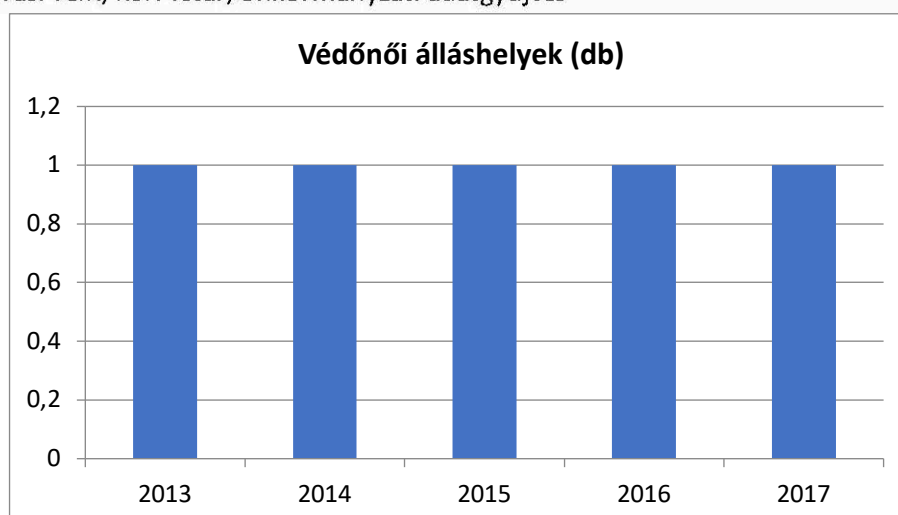
4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 3201)	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2013	1	n.a.
2014	1	n.a.
2015	1	n.a.
2016	1	n.a.
2017	1	n.a.

Forrás: TelR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

A településen biztosított a jogszabályban előírt, lakosságszámtól függő védőnői ellátás, a 4.3.1. táblázat, valamint a korábbi elemzésekből megállapítható, hogy a születendő gyermekek száma a településen csökken és ez megerősíti azokat a tapasztalatokat, mely szerint a település életében egyre kevesebb a gyermek, azaz idősödik a lakosság.

A védőnői ellátás a település minden lakosa számára elérhető. A védőnő a külterületeken is látogatja az újszülötteket, és rendszeresen látogatja a köznevelési intézményt is. A védőnői ellátást a kistérségi együttműködés keretén belül működtetett Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulásának Szociális és Gyermejkölési Intézménye keretén belül biztosított Örménykúton.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás jellemzői

Év	Betöltetlen felnőtt háziiorvosi praxis/ok száma	Házi orvos által ellátott személyek száma	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma	Házi gyermekorvosok száma (TS 4601)
2013	0	n.a.	0	n.a.	0
2014	0	n.a.	0	n.a.	0
2015	0	n.a.	0	n.a.	0
2016	0	n.a.	0	n.a.	0
2017	0	n.a.	0	n.a.	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

Örménykúton egy vegyes háziiorvosi körzet működik. Ahogy már fentebb is írtuk Örménykúton minden munkanap rendel házi orvos, aki a feladatát vállalkozási formában látja el. Az önkormányzat támogatást nyújt a szolgáltatás fenntartásához a rendelő fenntartási költségeinek magára vállalásával.

c) **0–7 éves korúak speciális** (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Az oktatási, nevelési átszervezése után a korábban a kistérségi feladatként ellátott ilyen jellegű feladatok állami fenntartásba kerültek és adatokkal jelenleg nem rendelkezünk.

d) gyermekjóléti alapellátás

4.3.3. számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

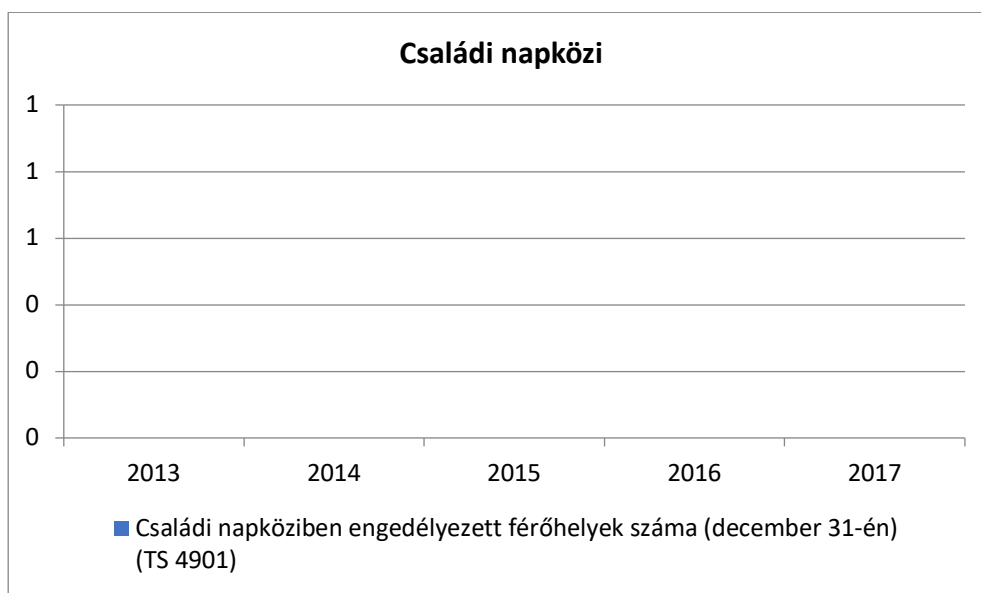
Év	Önkormányzati bölcsődék száma (TS 4801)	Bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 4701)	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Működő összes bölcsődei férőhelyek száma
2013	0	0	0	0
2014	0	0	0	0
2015	0	0	0	0
2016	0	0	0	0
2017	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.3.4. számú táblázat - Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma

Év	Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma (december 31-én) (TS 4901)
2013	0
2014	0
2015	0
2016	0
2017	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Intézményi

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai (A táblázat kitöltése és elemzése opcionális.)

ÓVODAI ELLÁTOTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	1	
Hány településről járnak be a gyermekek	1	
Óvodai férőhelyek száma	25	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	1	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	07.30 - 16.00	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ( )	1 hónap	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	1	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	1	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gonдозónő	1	0
Kisegítő személyzet	1	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma (TS 2401)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2801)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2701)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2601)	Óvodai gyermekcsoportok száma gyógypedagógiai nevelésben (TS 2501)
2013	n.a.	1	25	1	10	n.a.
2014	n.a.	1	25	1	9	n.a.
2015	n.a.	1	25	1	7	n.a.
2016	n.a.	1	25	1	7	n.a.
2017	n.a.	1	25	1	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

Az óvodai ellátás Csabacsúd Nagyközséggel kötött önkormányzati társulásban történik, oly módon megszervezve, hogy a csabacsúdi gyermekek két vegyes csoportban Csabacsúdon részesülnek nevelésben, míg az örménykúti gyermekek egy vegyes csoportban foglalkoznak.

Az intézmény fenntartója a Csabacsúd – Örménykút Köznevelési Intézményt Fenntartó Társulás. Sajnálatosan ez a táblázat is megerősíti azt a korábban már leírt folyamatot, hogy a lakosság szám csökken és ezen belül a kisgyermekek száma különösen.

e) gyermekvédelem

A gyermekvédelmi ellátások adatait a 4.1.1., míg az ellátások adatait a 4.1.2. táblák tartalmazzák.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Örménykút Községi Önkormányzat Képviselő-testületének korábban már hivatkozott szociális rendelete tartalmaz rendelkezéseket a krízishelyzetben igénybe vehető ellátásokról, melyet már a Programban bemutattunk.

A Képviselő- testület évi költségvetése elfogadásakor dönt a szociális feladatok ellátásához felhasználható keretről, melyet az előző évi tapasztalataira építve tervez meg. Ez a bázis alapú tervezés. A krízistámogatás 2011. óta állapítható meg és bevezetésének legfontosabb indoka a segély minél gyorsabb megállapítása és a rászorulókhöz juttatása. A kérelmezők csak indokolt esetben élnek ezzel a támogatása formában.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

A gyermekek egészségfejlesztési programokhoz az iskola-egészségügyi ellátáson keresztül, a védőnő, a házi orvos, és az iskolafogorvos közreműködésével részesülnek.

A sportprogramok a településen változtak az elmúlt időszakban. A fitness park tervezett kialakításával új mozgási lehetőséget próbál teremteni az önkormányzat.

Szünidőben nyári napközi keretében az étkezést az önkormányzat, míg szabadidős programokat az iskola és az önkormányzat biztosít.

A településen is jellemző az a probléma, hogy a nagyszülők még az aktív korosztályban vannak, vagy nem élnek a településen így nem tudják teljes körűen ellátni a gyermekek szünidei felügyeletét. Az Önkormányzatnak szerepet kell vállalnia ebben és meg kell teremtenie, vagy közre kell működnie a gyermekek szünidei felügyeletének ellátásában.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei) ingyenes tankönyv

A gyermekétkeztetés az óvodai ellátáshoz kapcsolódóan a település központjában érhető el a gyermekek részére. Adatait a 4.1.3. táblázat tartalmazza.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

Esélyegyenlőségről abban az esetben beszélhetünk, ha a különböző helyzetben élő emberek az élet minden területén másokkal egyenlő módon élhetnek jogaikkal, és nem ütköznek akadályba. Az esélyegyenlőség segít elérni azt a célt, hogy megkülönböztetés nélkül mindannyiunknak esélye legyen a tisztas boldogulásra, a békés társadalmi együttélésre, a munkavállalásra, és a munkaerőpiaci előmenetelre, a minőségi közszolgáltatások elérésére függetlenül életkortól, nemtől, egészségügyi állapottól, származástól és anyagi helyzetétől.

Közvetlen hátrányos megkülönböztetés esetén egy tulajdonsággal rendelkező személlyel szemben hátrányosabban járnak el, mint ahogyan egy összehasonlítható helyzetben lévő a tulajdonsággal nem rendelkező másik személlyel eljárnak, eljárta, vagy eljárának.

Közvetett hátrányos megkülönböztetésről akkor beszélünk, amikor egy semlegesnek tűnő intézkedés végrehajtása során kiderül, hogy egy bizonyos, körülírható, védett tulajdonsággal rendelkező csoporthoz tartozó személyek számára hátrányokhoz vezet. A közvetett hátrányos megkülönböztetés esetében elegendő a kifogásolt intézkedés hatását vizsgálni, nem lényeges elem, hogy az azt meghozó diszkriminálni akart-e.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

A diszkrimináció közvetlen és közvetett típusait olyan háromszereplős helyzetekként lehet elképzelni, melyben a három résztvevő a következő:

- a diszkrimináló,
- a diszkriminált,
- valamint az, akivel a hátrányos megkülönböztetést elszenvedett helyzetét összehasonlítjuk.

Mind a közvetlen, mind a közvetett diszkriminációt jogszabály is megvalósíthatja, azaz jogszabály is lehet diszkriminatív.

Az ilyen jogalkotás kiszűrése elsősorban az alapjogokat védő intézmények feladata. A megsemmisítés feladata pedig a jogalkotó és az Alkotmánybíróság feladata.

Az esélyegyenlőségi politika mindazokat a jogi és nem jogi eszközöket fogja össze, amelyeknek az élet legkülönbözőbb területein az a céljuk, hogy mindenki egyenlő eséllyel érvényesülhessen. Az esélyegyenlőségi szakpolitika kereteit a 2012. január 1. napján hatályba lépett Alaptörvény Szabadság és felelősség című fejezetének XV. cikke határozza meg:

„(1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat, mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

(3) A nők és a férfiak egyenjogúak.

(4) Magyarország az esélyegyenlőség megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.

(5) Magyarország külön intézkedésekkel védi a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékosággal élőket.”

Az Országgyűlés – az Alaptörvény fenti rendelkezéseire, Magyarország nemzetközi kötelezettségeire, valamint az európai közösségi jogra tekintettel – megalkotta Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség elmozdításáról szóló 2003. évi CXXX. törvényt, mely szerint az esélyegyenlőség célja, hogy az élet valamennyi területén megelőzze a hátrányos megkülönböztetést, és elősegítse az egyes társadalmi csoportok tagjainak esélyegyenlőségét. Örménykút Község Önkormányzatának Képviselő-testülete Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség elmozdításáról szóló 2003. évi CXXX. törvény 31. § (1) bekezdése alapján ötévente, öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogad el, melynek időarányos megvalósulását, illetve a helyzetelemzés esetleges változásait - a (4) bekezdés szerint – két évente áttekinti, és szükség szerint felülvizsgálja.

A pozitív diszkrimináció szociológiai értelemben a következő:

A pozitív diszkrimináció, hátrányt csökkentő megkülönböztetés csoportra, személyre vonatkozó jogi, adminisztratív vagy egyéb segítséget jelent, melyre a csoport vagy személy valamilyen szempontból a többséghez képest hátrányos helyzete ad okot. Indítéka a domináns egyén vagy csoport együttérzése, megértés illetve a másik fél követelése vagy tiltakozása a gazdasági és társadalmi igazságtalanság ellen. Szándéka a szolidaritás, az embercsoportok közötti gazdasági vagy társadalmi igazságtalanság enyhítése, vagyis az esélyegyenlőség megteremtésére. A pozitív diszkrimináció bizonyos esetekben korlátokat állít főleg a domináns és esetleg a hátrányos helyzetben lévőknek, mégis az esélyegyenlőséget vizsgálva igazságosabb. Például ilyen egy alulképviselt csoport tagjainak segítése, részesülése az arányosság elvén (kvótával.)

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása integráltan történik a Intézményfenntartó Központ által fenntartott Trefort Ágoston Általános Iskolában illetve a Csabacsúd Nagyközség Önkormányzata illetve Örménykút Község Önkormányzata által társulásos formában fenntartott Hársliget Óvodában. (óvodai adatok a 4.4.1. – 4.4.4. táblák). Örménykút községben a vizsgált időszakban iskola már nem működött ezért a táblázat nem tartalmaz adatokat.

4.4.7. számú táblázat - Általános iskolában tanulók száma, általános iskolai napközis tanulók száma

Tanév	Általános iskola 1-4. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1801)	Általános iskola 5-8. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1901)	Általános iskolások száma	Napközis általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (iskolaotthonos tanulókkal együtt) (TS 1701)	
	fő	fő	fő	fő	%
2012/2013	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!
2013/2014	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!
2014/2015	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!
2015/2016	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!
2016/2017	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!

Forrás: TelR, KSH Tstar

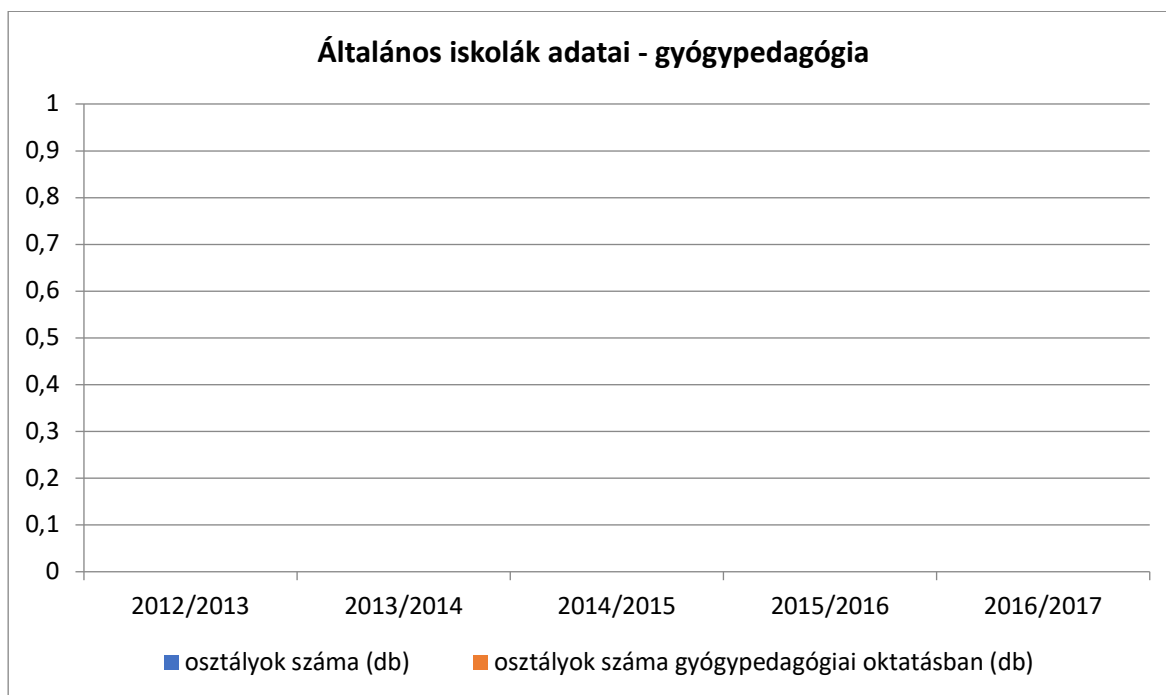
A rendelkezésünkre álló adatokban azonban látszik a csökkenő gyermeklétszám az intézményben. Ez is megerősíti a korábban már jelzett problémákat a településünkön (népességszökkenés, elöregedés stb.).

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

4.4.8. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 2101)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 2201)	Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 2001)
	1-8 évfolyamon összesen	1-8 évfolyamon összesen	db
2012/2013	0	0	0
2013/2014	0	0	0
2014/2015	0	0	0
2015/2016	0	0	0
2016/2017	0	0	0

Forrás: TelR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

A gyógypedagógia ellátás feladata is az állami intézményfenntartóhoz került az oktatás 2013. évi átszervezésével. Az örménykúti adatok is nemlegesek.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belül:

A település gyermekei részére a kötelező felvételt biztosító intézmény a szomszédos Csabacsúdon áll a rendelkezésre és az óvodai ellátásra is egy közös társulások formájában fenntartott intézmény áll a rendelkezésre a csabacsúdi és az örménykúti gyermekeknek. Ebből kifolyólag a gyermekek, tanulók nevelése, oktatása intézmények között nincs elkülönítve. Az óvodában Örménykúton 1 vegyes csoport van és Csabacsúdon 2 vegyes csoport van amibe a gyermekek nem válogatva

kerülnek be illetve az iskolában is évfolyamonként 1-1 osztályban tanulnak a gyermekek. Utóbbiak mutatják, hogy a településünk vonatkozásában az intézményen belül sincs jogellenes elkülönítés.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutakozó eltérések:

4.4.12. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban

Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 2301)
	Fő
2012/2013	n.a.
2013/2014	n.a.
2014/2015	n.a.
2015/2016	n.a.
2016/2017	n.a.

Forrás: TelR, KSH Tstar Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

A 4.4.12.-es táblázatban szintén nem találhatóak önmagában Örménykútra kimutatott adatok a központi nyilvántartásokban.

A település külterületi lakott tanyaközpontjában a volt állami gazdaság területén a legolcsóbbak az ingatlanok ezért a pénzügyi problémákkal élők is könnyebben otthonra találnak e külterületi településrészen. A gyermekek óvodai indulásakor érezhető eltérések a gyermekek ismereteiben, neveltségében. Később ezek a különbségek az eredményes pedagógiai munka hatására kisiskolás korra jellemzően megszűnnek és az általános iskola befejezésekor már nem tapasztalható különbség a külterületen és belterületen élő gyermekek között.

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Feladat a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esélyegyenlőségének a) – e) pontban foglalt elvek szerinti megteremtése.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Problémát jelent az egységes fogalomrendszer hiánya: a gyermekvédelem, az egészségügy a „veszélyeztetett gyermek” fogalmat használja, amelynek a megítélése számos szubjektív elemet takar és mást alkalmaznak köznevelési intézmények.	Rendszeres szakmai találkozók szervezése.
A köznevelési rendszer átalakításával csak az óvodát tartja fenn. A korai fejlesztés lehetősége, mint önkormányzati feladat megszűnt.	2013. január 1 napjától a köznevelési rendszer átalakításából adódóan újra kell gondolni azokat a feladatokat, programokat, támogatási rendszert, amelyet az Önkormányzat, mint fenntartó biztosított. Fejlesztő szakemberek megtartásával új módszerek kidolgozása.
A család működését zavaró és akadályozó okok közül a családok anyagi, család széteséséből, a nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiányából adódó veszélyeztetettség megemelkedett.	Szabadidős programok szervezése, biztonságos, kulturált színterek működtetése. A hátrányos helyzetű gyermekekkel és családjukkal foglalkozó szakemberek továbbképzése a hátrányos helyzetű gyermekek nevelését, személyiségfejlesztését, illetve a szülők eredményes bevonását segítő ismeretek elsajátítása és a kompetenciák fejlesztése érdekében.
A demográfiai mutatók alapján csökken a gyermekek száma.	Gyermeklétszámhoz igazodó intézményhálózat működtetése.
A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt a kérelmezők számának emelkedése ellenére még kevesen veszik igénybe	Szülők tájékoztatása a kedvezménnyel járó további támogatásokról.
A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	Rendszeres szakmai találkozók szervezése.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A közösségi esélyegyenlőség akcióprogram céljai között szerepel a gazdasági és szociális szférában a nők és férfiak esélyegyenlőségének érvényesítése, valamint a munka és a családi élet

összeegyeztetése mind a férfiak, mind a nők számára. Az Önkormányzat, mint munkáltató eleget tesz az egyenlő munkáért egyenlő bér követelményének.

E célok megvalósulását példamutatásával tudja segíteni, hiszen szükséges az a tudatformálás és szemléletváltás, amely ezen a területen is biztosítja az esélyegyenlőséget.

Az Önkormányzat és annak intézményei a helyzetelemzés készítésének időpontjában csak kevés adattal rendelkeznek a gender szempontok és problémák tekintetében.

A népesség nemek szerinti megoszlása a népességben belül helyi szinten is jól mutatja, hogy a nők átlagosan magasabb életkort érnek meg, mint a férfiak.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Tapasztalataink szerint a nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak

- a) a 45 év feletti nők a változó képzettségi követelmények,
- b) a pályakezdők a szakmai tapasztalat hiánya,
- c) a gyesen lévő, illetve a kisgyermekes anyukák a munkából való kiesés miatt.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Ideális esetben a programokon résztvevők nemek közötti aránya megegyezik a településen élő munkanélküliek nemek szerinti megoszlásával. Ha a településen induló, vagy folyamatban lévő foglalkoztatást segítő és képzési programok résztvevői között a nők száma alacsonyabb a férfiak számánál, annak okait fel kell tárni, hogy hasznos változtatási javaslatokat lehessen tenni a jövőben induló programokhoz. A konkrét programok tanulmányozása során érdemes vizsgálni a program tartalma mellett munkarendjét, teljesítési feltételeit, esetleg a programból kiesők számát és nemét.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

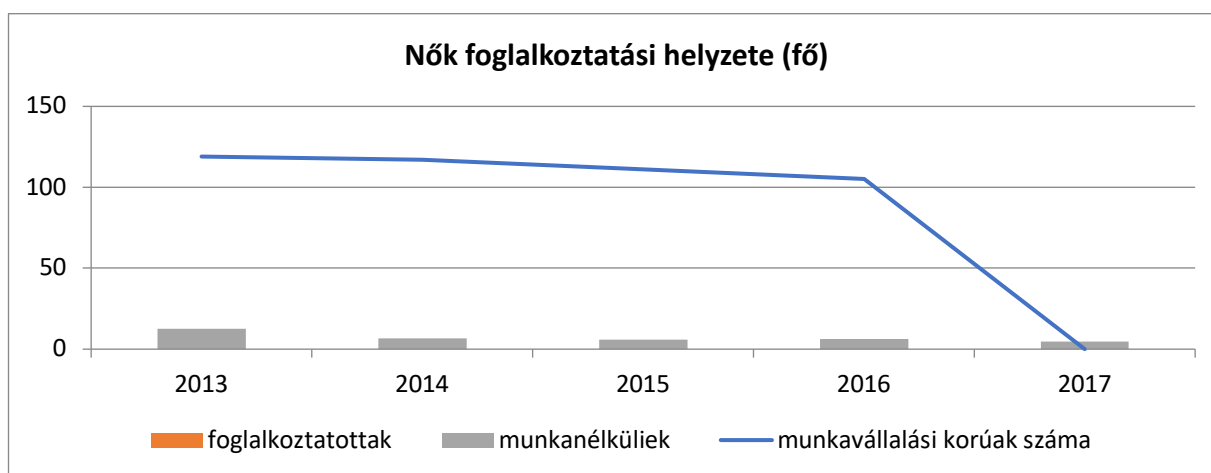
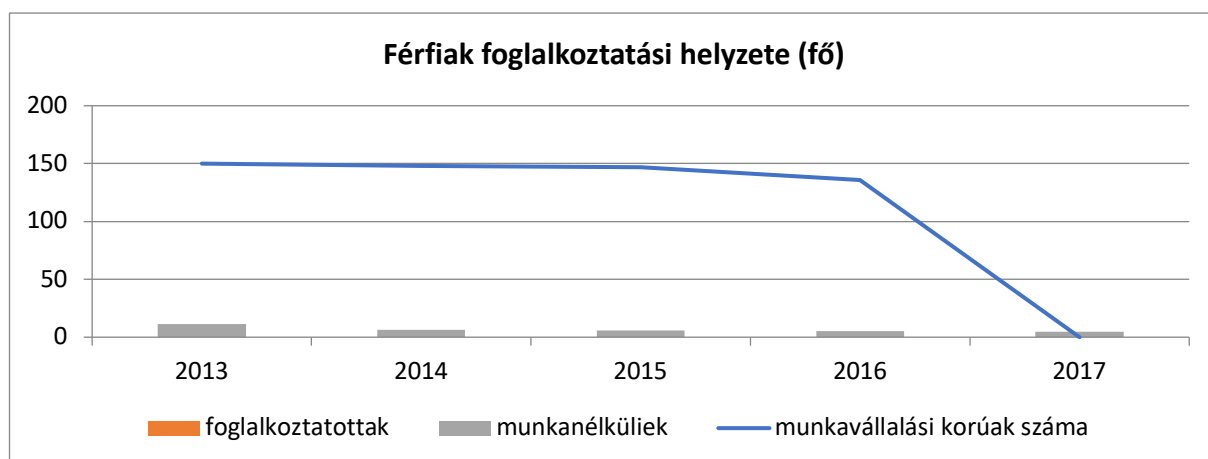
A tapasztalat szerint az alacsony iskolai végzettségűek elhelyezkedési lehetősége korlátozottabb a településen (lényegében a tehenészeti telep), a szomszédos városban, Szarvason kínálta munkahelyeken jobbák a lehetőségek, bár ezek sem optimálisak. Van egy nagy foglalkoztató egy baromfifeldolgozó, míg a másik nagyobb foglalkoztató egy vetőmag gyártó üzem inkább szezonális munkalehetőséget kínál. A rendszerváltás előtt meglévő könnyűipari munkavégzési helyek megszűntek illetve jelentősen csökkentett kapacitással működnek csak (pl. Szirén, Vasipari).

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	Férfiak (TS 0804)	Nők (TS 0804)	Férfiak	Nők	Férfiak (TS 0801)	Nők (TS 0802)
2013	150	119	n.a.	n.a.	11	13
2014	148	117	n.a.	n.a.	6	7
2015	147	111	n.a.	n.a.	6	6
2016	136	105	n.a.	n.a.	5	6
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	5	5

Forrás: Telr és helyi adatgyűjtés

A kisgyermeket nevelő nők és férfiak esélyeit a szolgáltatási hiányosságok alapvetően rontják. A kisgyermekesek munkaerő-piaci esélyeinek tekintetében elsődleges a bölcsődei férőhelyek száma. Településünkön a gyermekek napközbeni ellátását szolgáló bölcsőde nincs, aki a GYES lejárta előtt szeretne munkába állni, a szomszédos városban, Szarvason vagy Kondoroson kérheti gyermeke felvételét.

A nők munkaerő-piaci hátrányos megkülönböztetése nehezen vizsgálható jelenség, megmutatkozhat a munkára való jelentkezéskor (ha a munkakör betöltésére mindkét nem képviselője alkalmas, azonos kvalitásokkal rendelkeznek, a munkáltató mégsem szeretne nőt alkalmazni), az azonos munkáért járó eltérő bérezésben, vagy az előmeneteli lehetőségek szűkösségében (üvegplafon-jelenség). A vizsgálat azt kutatja, hogy hány esetben tettek panaszt a településen hátrányos megkülönböztetés miatt. Javaslatokat az esetek számától és a jelentett esetek jellegéből következtetve kell tenni a probléma megoldására.

A munkanélküliségi adatok az 5.1.1. tábláról olvashatók le. Itt is megállapítható az a korábban már leírt megállapítás, hogy mind a férfi mind pedig a női munkanélküliek száma csökkent.

A táblázatból is látható, hogy a vizsgált időszak végére a munkanélküli nők magasabb száma lecsökkent és az arány kiegyenlítődött.

A diszkriminációs gyakorlat visszaszorítása szempontjából fontos a foglalkoztatási viszonyok ellenőrzése, szükség esetén, a tájékoztató kampányok, vagy a területtel foglalkozó társadalmi szervezetekkel történő együttműködés.

Bérek közti egyenlőtlenségnek azt nevezzük, amikor egy cégen belül két alkalmazott különböző fizetést kap annak ellenére, hogy hasonló, és azonos képzettséget követelő munkát végeznek. Az ilyen jellegű bérkülönbség megkülönböztetésnek minősül és illegális, mégis úgy tűnik, kezdi beágyazni magát. Ez a fajta megkülönböztetett bérszabás sokakat évekig kísért. Nehéz megmondani, milyen mértékben van jelen a bérek közti különbség. Számos vizsgálatban tesznek említést folyamatos és megmagyarázhatatlan bérszakadékokról, melyek feltehetően a megkülönböztetésen alapuló bérszakadékokról árulkodnak. Bérek közti egyenlőtlenség előfordulhat munkacsoportok vagy osztályok, cégek, valamint iparágak között. A hasonló munkákat az elvégzésükhöz szükséges képzettségi szint alapján határozzuk meg, tehát elviekben a hasonló munkát és feladatot elvégző férfiaknak és nőknek azonos díjazás, és ugyanannyi órabér jár. Ebből az következik, hogy sem a szerződés típusa (határozott idejű vagy határozatlan), sem pedig a heti munkaidő (rész- vagy teljes munkaidő) nem lehet az egyenlőtlen munkabér oka.

A megkülönböztetésen alapuló bérszakadék azt jelenti, hogy azonos iskolázottsággal és munkatapasztalattal rendelkező, és hasonló munkakört betöltő egyének különböző fizetést kapnak. A legtöbb országban törvény tiltja a megkülönböztetésen alapuló bérkülönbséget az alábbi szempontok alapján:

- nemi- és szexuális beállítottság
- nemzetiség
- életkor
- családi állapot
- társadalmi származás
- származási ország
- faji hovatartozás
- vallási nézetek

A fentiek ellenére sok országban a nők átlagos órabére jóval kevesebb, mint férfi munkatársaiké. E bérkülönbségek aránya 10 és 40 százalék nemek szerinti bontásban hasonlítva össze az aktív népeiséget. A gyakorlatban a nőknek úgy tűnik, kevesebb idejük van arra, hogy (sokkal) többet keressenek, mivel olyan munkát is el kell végezniük, amiért nem kapnak fizetést, mint például a házimunka. Emellett időnként még szexuális zaklatásnak is ki vannak téve, mely azt eredményezheti, hogy a fellépő feszültség miatt felmondanak. A nők munka során hozott különböző döntéseinek sok oka lehet. Bár mind a férfiak és a nők úgy vélik, hogy a munka során hozott eltérő döntéseik normálisak, azonban ezek a (hosszú távú) döntések a nők jövedelmét alacsonyán tartják.

Több olyan is ország is van, ahol egyes szakmákban a nők többet keresnek férfi munkatársaiknál. Ezek a nők általában azonos, vagy magasabb iskolázottsági szinten állnak, teljes munkaidőben dolgoznak és tárgyalni tudnak bérükről. Ezek a rendkívül tudatos, modern nők (többnyire) viszonylag fiatalok és (máig) kivételesnek számítanak. Nincs egyetlen olyan ország sem, ahol a nők jövedelme valamennyi korosztályban meghaladná a férfiakét.

Néhány esetben akkor keletkezik bérszakadék, amikor az egyének bérét valamilyen megkülönböztetés alapján szabják meg. Ez a megkülönböztetés alapulhat faji, nemi, vagy vallási hovatartozáson, vagy szimplán szimpátián, illetve 'érezelmeken'. Ugyanakkor a nem egyértelmű munkaköri leírás és munkabesorolás is okozhatja a bérszakadékot. Ahhoz, hogy kiderüljön a bérkülönbség mértéke, meg kell nézni, milyen munkaköri leírás alapján sorolták be bizonyos munkakörökbe a nőket és a férfiakat.

A bérszakadékok olyan döntések és választások során keletkeznek, amelyekkel az emberek a munkájuk során találkozhatnak. Ezek a választások kapcsolódhatnak:

- oktatáshoz/képzéshez
- foglalkozáshoz, szakmához, kereskedelemhez
- szektorhoz, iparághoz
- nagy- vagy kis vállalatokhoz
- rész- vagy teljes munkaidőhöz
- munkahelyi továbbképzéshez.

Általában a férfiak és a nők eltérő döntéseket hoznak, melyek inkább kapcsolódnak nemi identitásukhoz, mint szabad akarathoz. Például olyan oktatást választ, melyet könnyen össze tud egyeztetni családi életével. Vagy egy olyan munkát, amelyet könnyű elvégezni egy háztartás és család vezetése mellett, például olyat, amelyik részmunkaidős vagy rugalmas munkaidőt kínál. Vagy olyan munkahelyet keres, ami közel van, általában egy kis cégnél, mert azokból több van, több helyen, de a nagy cégek rendszerint több fizetést adnak.

Mivel a férfiak és a nők nemük alapján választanak karriert, ezek a döntő pillanatok különös áttekintést kívánnak, mivel ezek hosszútávon meghatározóak. A bérszakadék legfőbb okát az oktatás, a foglalkozás és a szektor kiválasztása együttesen alkotják. Bár a részmunkaidős állás órabérben nem sokkal tér el a teljes munkaidőtől, a hó végén mégis mindig kevesebb pénz jön belőle össze.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A nők munkaerő-piaci elhelyezkedése szempontjából lényeges a gyermekek számára nyújtott napközbeni ellátásokhoz történő hozzáférés, így e ponton belül szükséges a hozzáférés feltételeinek vizsgálata.

A gyermekek napközbeni ellátása megszervezhető - a gyermekek életkorának megfelelően - különösen bölcsődében, hetes bölcsődében, családi napköziben, családi gyermekfelügyelet vagy házi gyermekfelügyelet keretében, nyári napközis otthonban, valamint óvodában, iskolában.

Bölcsőde

A bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. Ha a gyermek a 3. évét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében. Erre Örménykúton nincs lehetőség.

Óvoda

Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételétől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen, fővárosi kerületben, vagy ha a felvételi körzet több településen található, az érintett településeken lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető. (Nkntv. 8. §). Az új

rendeletek szerint, igény esetén a gyermek hároméves kora előtt hat hónappal korábban is felvehető. Ezzel a lehetőséggel, bölcsőde hiányában mind többen élnek.

Általános iskola

Az Nkntv. értelmében 2013. szeptember 1-étől az általános iskolában 16 óráig kell megszervezni a tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokat. A törvény 4. §-ának 4. pontjában rögzíti továbbá az egész napos iskola fogalmát, mely olyan iskolaszervezési forma, ahol a tanórai és más foglalkozásokat a délelőtti és délutáni időszakra egyenletesen szétosztva szervezik meg. Évekkel ezelőtt a helyi iskola is oktatott ilyen szervezeti formában, de a gyermeklétszám csökkenése már nem teszi lehetővé két nevelő foglalkoztatását egy osztállyal.

Az Önkormányzat a vizsgált időszakban

A gyestről, gyedről a munkába visszatérő szülők munkahelyei egyáltalán nem veszik figyelembe a munkavállaló szülői feladatait, nem biztosítanak számukra rugalmasabb munkaidőt, egyéb könnyítéseket. A kapott eredmények azt mutatják, hogy nem megfelelő a bölcsődei, óvodai férőhellyel való ellátottság, vagy a családbarát munkahelyek hiánya miatt nem tudják vállalni a szülők a munkaerőpiacra való visszatérést, a jövő feladata megtervezni, a foglalkoztatás elősegítése érdekében lépéseket lehet tenni.

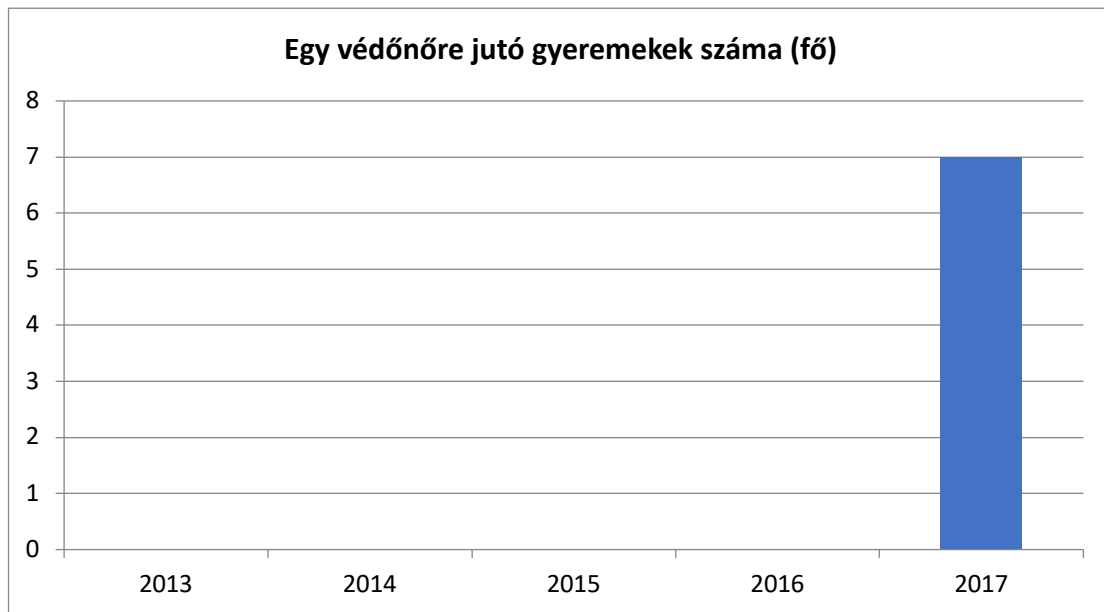
5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A védőnői hálózat hatékony működése a gyermek és az anya védelmét is szolgálja. A településen ezen módon történik ténylegesen a családtervezéssel, gyermekvállalással összefüggő ismeretek átadása, a távoli külterületek lakótól eltekintve, egyenlő az esélye a különböző korú, családi háttérrel rendelkező nők szolgáltatáshoz történő hozzáférése, a védőnői szolgáltatón kívül háziorvosi szolgálat és a családsegítői szolgálat segíti a mindennapokban a család-és nővédelmi gondozást.

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Év	Védőnők száma (TS 3201)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
2013	1	n.a.	#ÉRTÉK!
2014	1	n.a.	#ÉRTÉK!
2015	1	n.a.	#ÉRTÉK!
2016	1	n.a.	#ÉRTÉK!
2017	1	7	7

Forrás: TelR és helyi adatgyűjtés

A védőnői ellátás biztosított a településen, ez nem akadályozza a gyermekvállalást.

A család- és nővédelmi gondozást az Eütv. 41. §-a rögzíti, ennek értelmében biztosítani szükséges a gyermekvállalás körülményeinek elősegítését a tanácsadás és gondozás eszközeivel, a családtervezéssel összefüggő ismeretek átadását és a nők egészségvédelmét szolgáló intézkedéseket.

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg. Ennek során a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anya és gyermekekre fokozott figyelmet fordítanak. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban kezdik meg: tanfolyamok, beszélgetések, családlátogatások formájában. Segítséget nyújtanak a családi-, szociális juttatások megismerésében és a hozzá tartozó nyomtatványok kitöltésében. Családtervezéssel kapcsolatban a gyermekek felvilágosítására alapvetően az iskolában kerül sor.

A születések csökkenése a családok nehéz gazdasági helyzetével magyarázható. A településen jellemzően nehéz körülmények között élnek a 3 vagy több gyermeket nevelő családok.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A családon belüli erőszak fogalma alatt azokat az eseteket értjük, amikor az egyik családtag, házastárs-[élettárs](#) vagy expartner kísérletet tesz vagy meg is valósít olyan magatartásokat, amelyekkel a másik fél (családtag, élettárs stb.) fölött hatalmat – testi, lelki, anyagi vagy jogi dominanciát – tud gyakorolni. A családon belüli erőszak kifejezés mellett használatos a párkapcsolati erőszak és gyermekbántalmazás elnevezések is. A családon belüli erőszak körébe sorolható az is, ha harmadik személy követi el család egy tagja ellen - csupán a családban betöltött szerepe mellett.

Az erőszakot a gyakorlatban tágran kell értelmezni: beletartozhat a lelki terroron túl szidalmazás, verekedés, súlyos testi sértés, életveszélyes fenyegetés stb. A családon belüli erőszak fogalmkörébe tartozik a partner-partner közti, illetve az idősebb családtag bántalmazása és a gyermekbántalmazás is, a családforma lehet egyszülős család is. A családon belüli erőszak elkövetőit és a bántalmazás elszenvedőit a statisztikák főként a nemi és korcsoport szerinti megoszlás alapján vizsgálják.

A parlament 2013. június 3-án szavazta meg, hogy a 1993. júliusában az új Büntető Törvénykönyv már ezt az új tényállást is tartalmazva lépjen hatályba. Az új tényállás végül kapcsolati erőszak néven került be a Btk-ba.

Nemcsak a hazai jogi esetek nagy száma, hanem számos nemzetközi ajánlás is szorgalmazta, hogy a tagállamok fordítsanak kiemelt figyelmet és megfelelő jogi-intézményi eszközrendszert a nők elleni erőszak visszaszorítására. Az ENSZ 1993-as deklarációja szerint "a nők elleni erőszak bármely olyan, a nőket nemük miatt érő erőszakos tett, mely testi, szexuális vagy lelki sérülést okoz vagy okozhat nőknek, beleértve az effajta tettekkel való fenyegetést, valamint a kényszerítést és a szabadságtól való önkényes megfosztást, történjen az a közéletben vagy a magánszférában. Beleértendő, de nem korlátozandó a testi, szexuális és lelki erőszakra, melyet az áldozat a családon belül szenved el, ide értve a bántalmazást, a lánygyermekkel való szexuális visszaélést, [...] a házasságon belüli nemi erőszakot [...]"

A statisztikák szerint a nők ellen elkövetett bűncselekmények között egyértelműen a családon belüli erőszak a leggyakoribb halálozási ok. A helyzetet nehezíti, ez az erőszak a privát szféra sérthetlenségénél fogva gyakran láthatatlan, ami az áldozat számára jelentősen megnehezíti a segítségkérést, a környezet számára pedig a segítségnyújtást.

A kapcsolati erőszaknak több fajtája is megkülönböztethető. Ezek a következők:

- szóbeli (verbális) erőszak,
- lelki erőszak
- testi (fizikai) erőszak
- szexuális erőszak
- gazdasági erőszak

A családsegítői szolgálat, olyan szervezet, ahová a bántalmazott nők fordulhatnak. Feladatuk javaslatokat tenni a nők tájékoztatásának, illetve a társadalmi érzékenyítés lehetséges formáira (pl. felvilágosító programok már az iskolában, a terhesgondozáson; plakátokkal), de a megelőzésre tekintettel abban az esetben is szükséges hangsúlyt helyezni a tájékoztatásra, felvilágosító programokra, ha a nők elleni erőszakra vonatkozóan nem jelenik meg adat, hiszen jellemzően az erőszak jó része a családban marad, hiszen a nőket, illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen. A gyermekvédelmi, szociális szolgáltatások, a védőnői hálózat, a rendőri tevékenység eredményeként, a jelzőrendszerek alapján egyre több esetre derül fény, egyre többen tudják, hogy problémáikkal hova fordulhatnak segítségért. Örménykúton ilyen esetről nem volt tudomásunk.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

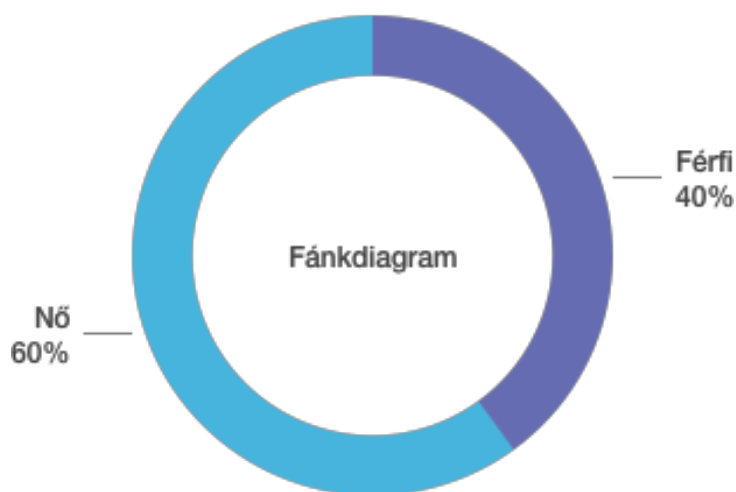
A krízishelyzetben lévő nők számára nagyon fontos tényező az idő, ezért a várólistával működő szállók sok esetben nem tudnak azonnali segítséget nyújtani. Fontos a megfelelő tájékoztatás, és az igények és kapacitás összhangja. Erre nem mutatkozott igény az évek során településünkön.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselő. A nők részvételére nemcsak a női nem reprezentálása miatt van szükség a politikában, azaz a közügyekről való döntési mechanizmusban, hanem mert ez szolgálja leginkább a közös érdeket.

Önkormányzat példamutatással hívja fel a figyelmet a nők társadalmi szerepvállalásának erősítésére.

Örménykút Község Önkormányzatának Képviselő-testületének 5 tagjából 3 nő és a polgármesteri tisztséget is nő tölti be 2002. óta.

A település jegyzője nő és a Hivatal 9 köztisztviselője közül 7 nő.

Megállapítható, hogy településünkben nincs olyan szervezet, amely a nők érdekvédelmére alakult volna.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A településen működő civil szervezetek között nem található olyan, melynek alaptevékenysége között szerepel a női esélyegyenlőség segítése. A kisgyermeket nevelő, a sokgyermekes, vagy gyermeküket egyedül nevelő anyák, valamint a 45 év feletti nők különösen, többszörösen is hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon. Ennek oka egyebek között a magyar társadalom hagyományos családmodelljében keresendő: még ma is sokan vallják, hogy a nők helye a ház körül, a családban van, nem a munkaerőpiacon. Ezt a szemléletet tovább súlyosbítják a nőkkel kapcsolatos negatív sztereotípiák. A munkanélküliség aránya körükben magasabb, ez össztársadalmi probléma, amelyen komplex programokkal lehet enyhíteni.

Szakmai tapasztalataink szerint a gyermek születését követően az otthon maradó szülő magányosnak érzi magát. Hirtelen az eddigi aktív életéből minden háttérbe szorul, a megszokottól eltér, és fellép a félelem a „más”-tól. Ezért az Önkormányzat a közművelődés, a sport, a szabadidő eltöltésének terén olyan családbarát környezetet kíván teremteni, amely közösségi teret nyújt számukra is. A közparkok és közkertek alkotják a település zöldhálózatának központi elemeit, ezeket folyamatosan szépítjük, bővítjük. mindazoknak, akik hasznosan kívánják eltölteni szabadidejüket. Folyamatosan megújuló programkínálat mellett a helyi civilek hagyományos programokat is szerveznek: kiállítások, játszóház, gyermek- és családi programok, tanfolyamok, bálók, ünnepi és művészeti események, nyugdíjas programok egyaránt megtalálhatók.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A tartós munkanélküliség aránya a nők esetében magasabb.	Bővíteni kell a gyermekvállalás miatt a munkaerőpiactól hosszabb időre távol maradó aktív korú családtagok által kedvezményesen igénybe vehető, korszerű ismeretek megszerzését célzó speciális képzési programok körét.
A gyermeket egyedül nevelő, vagy több gyermeket nevelő család esetében a szegénység kockázata magas.	Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások, ellátások során célzott támogatások körének kialakítása.
A CSED, GYES-ről való visszatérés a munkaerő piacra mérsékli a szegénység kialakulásának kockázatát.	Gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmények működtetése. Önkormányzat gazdasági helyzetének figyelembevételével az ellátásköltségeinek átvállalása.
A magányérzet kialakulásával nemcsak az anya mentális állapota lehet rosszabb, családi konfliktusokhoz is vezethet.	Szabadidős programok szervezése, igény szerinti bővítése. Zöldterületek, közparkok tervszerű felújítása.

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Magyarországon és a korábban már bemutatott adatok alapján is egyértelműek nőtöbbség van idősebb korban. Ezt feminizálódási tendenciának nevezzük.

2.1. számú táblázat - Állandó népesség (a 2016-os év adatai)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Nők	Férfiak	Összesen	Nők	Férfiak
Állandó népesség száma (nők TS 0302, férfiak TS 0301)	178	191	369	48,24%	51,76%
0-2 évesek (összes száma TS 0305, aránya TS 0316)				%	
0-14 éves (nők TS 0307, férfiak TS 0306)	19	14	33	5,15%	3,79%
15-17 éves (nők TS 0309, férfiak TS 0308)	3	3	6	0,81%	0,81%
18-59 éves (nők TS 0311, férfiak TS 0310)	89	115	204	24,12%	31,17%
60-64 éves (nők TS 0313, férfiak TS 0312)	13	18	31	3,52%	4,88%
65 év feletti (nők TS 0315, férfiak TS 0314)	54	41	95	14,63%	11,11%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A táblázatból látható, hogy a 0-14 éves korcsoportban magasabb a nők aránya. Később a 18-59-es és a 60-64 éves korosztályokban a férfiak vannak többségben, de a 65 év feletti korosztályban már dominánsan a nők vannak nagyobb számban. Országos tendencia, hogy a 70 felettiek kétharmada nő és egyharmada férfi.

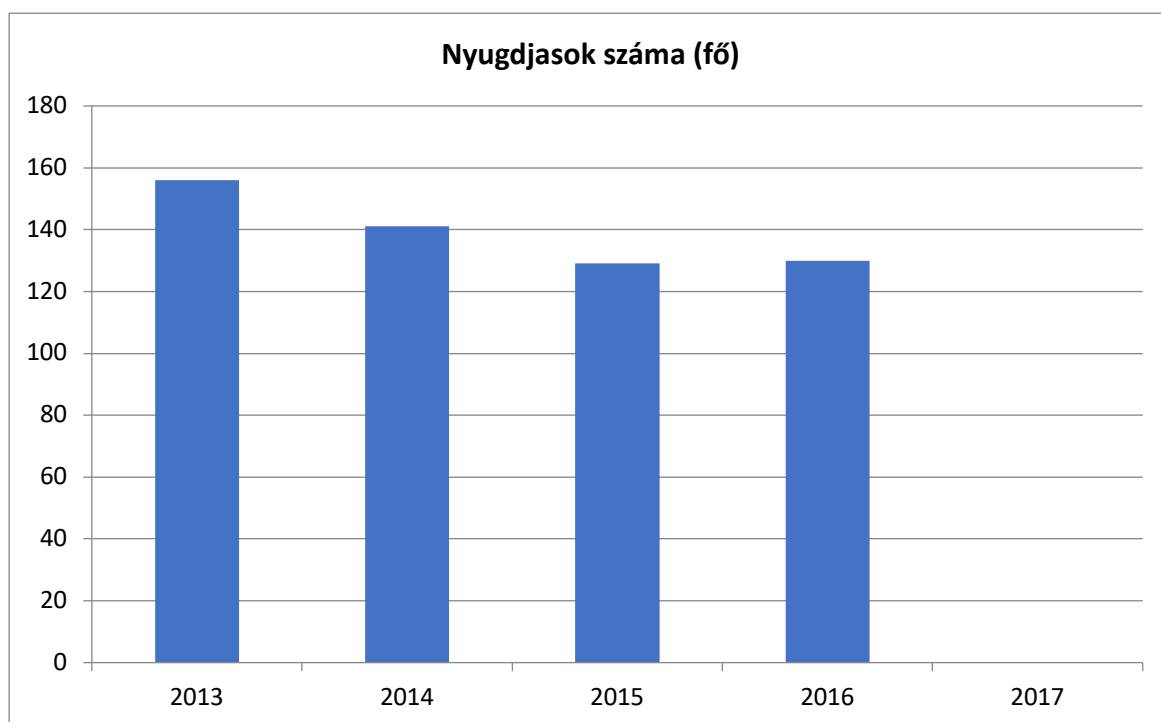
Településünkön törekszünk hosszú távon olyan társadalmi és gazdasági környezet kialakítására, amelyben az idősödő és az idős emberek minél tovább meg tudják őrizni aktivitásukat. Fontos, hogy teret nyerjen egy újfajta szemléletmód, mellyel növelhető az idős kor presztízse, és idősök iránti szolidaritás érzése.

Sajnálatos módon a mai Magyarországon az idősek inkább diszkrimináció áldozatai, s nem értékes, integrált, értékteremtő részei a társadalomnak. Ennek a problémának a megoldását országos és helyi szinten is meg kell oldani.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 5201)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 5301)	Összes nyugdíjas
2013	74	82	156
2014	65	76	141
2015	59	70	129
2016	61	69	130
2017	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, KSH Tstar

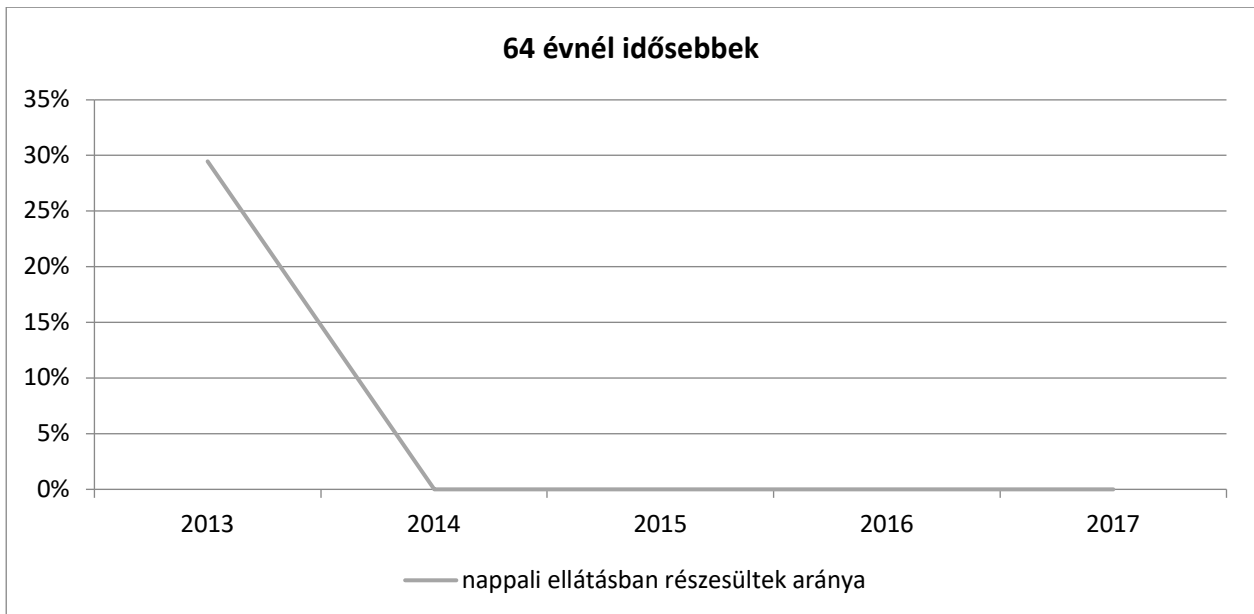
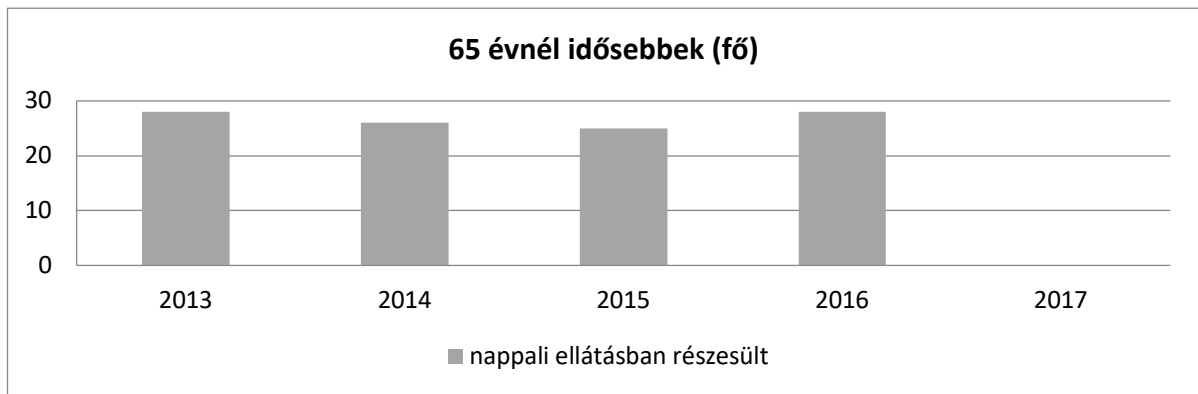

A fenti táblázatból kiolvasható, hogy Örménykúton a nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma a 2013 és 2016 közötti időszakot vizsgálva lényegében csökkenő irányt mutat. A nyugdíjban és nyugdíjszerű ellátásban részesülők számának csökkenő tendenciáját elsősorban a lakosság szám csökkenése, másodsorban a nyugdíjkorhatár fokozatos emelése okozza. Utóbbi a nőknél nem releváns, hiszen a 2011. évtől kezdődően életkortól függetlenül 40 év jogosultsági idő alapján igényelhetik az öregségi nyugdíjat. Ez a lehetőség a férfiak részére nem biztosított. Egy kisebb növekedés van a 2016. évben, de ezzel sem éri el a 2014-es szintet.

6.3.1. számú táblázat - 64 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (TS 0328)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 5101)	
	Fő	Fő	%
2013	95	28	29%
2014	n.a.	26	#ÉRTÉK!
2015	n.a.	25	#ÉRTÉK!
2016	n.a.	28	#ÉRTÉK!
2017	92	n.a.	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az idősök száma annak ellenére stagnál, hogy a lakosságszám csökkent és ez is mutatja az elöregedést. Megállapítható, hogy a közösségi élet, az ellátások iránti igényük is stagnál a vizsgált időszakban. Erről tanúskodik a 6.3.1. Az Idősök Klubján kívül civil szerveződésben keresnek hasznos időtöltésre lehetőséget, ilyen a Mozgáskorlátozottak köre.

Az időskorúak családi állapotára jellemző, hogy korban előrehaladva fokozatosan csökken a házasok, és növekszik az özvegyek aránya.

A demográfiai folyamat jellemzőit az alábbiakban foglalhatjuk össze:

- a) növekszik az átlagéletkor,
- b) magasabb a középkorúak halandósága,
- c) nők hosszabb élettartama

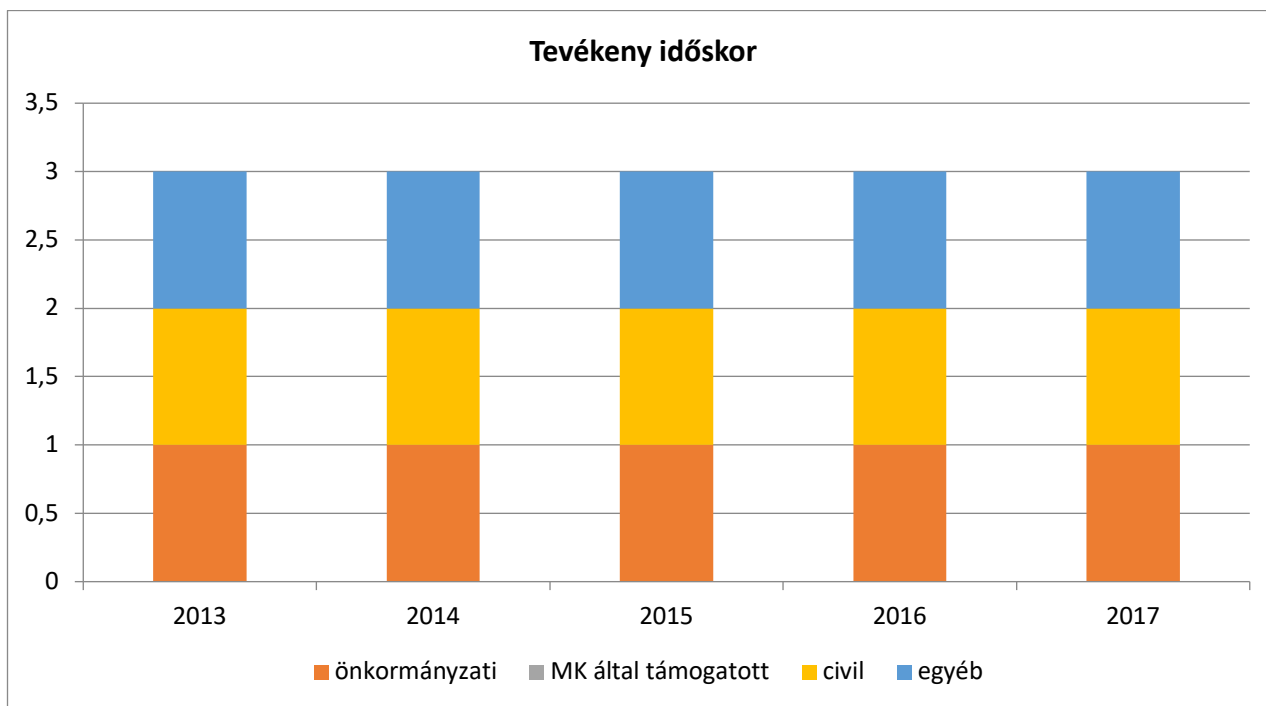
Az időskorban jellemző megbetegedések - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrend-szeri megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák is jelen vannak. Az idős ember egyedül marad, izolálódik, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlik, önellátási képessége beszűkül. Ez nagyon sok embernél okoz pszichés megbetegedéseket. Különösen gyakori a depresszió és a demencia kialakulása. Jellemző, hogy a betegségek általában együttesen fordulnak elő, különösen 70 éves kor fölött jellemzőek a súlyos, krónikus megbetegedések és az előrehaladott demencia.

6.2.2. számú táblázat - Tevékeny időskor (lehetőségek a településen - A táblázat kitöltése és elemzése opcionális.)

Év	Önkormányzati	Munkaügyi Központ által támogatott	Civil	Egyéb	Összesen
	db	db	db	db	db
2013	1	0	1	1	3
2014	1	0	1	1	3
2015	1	0	1	1	3
2016	1	0	1	1	3
2017	1	0	1	1	3

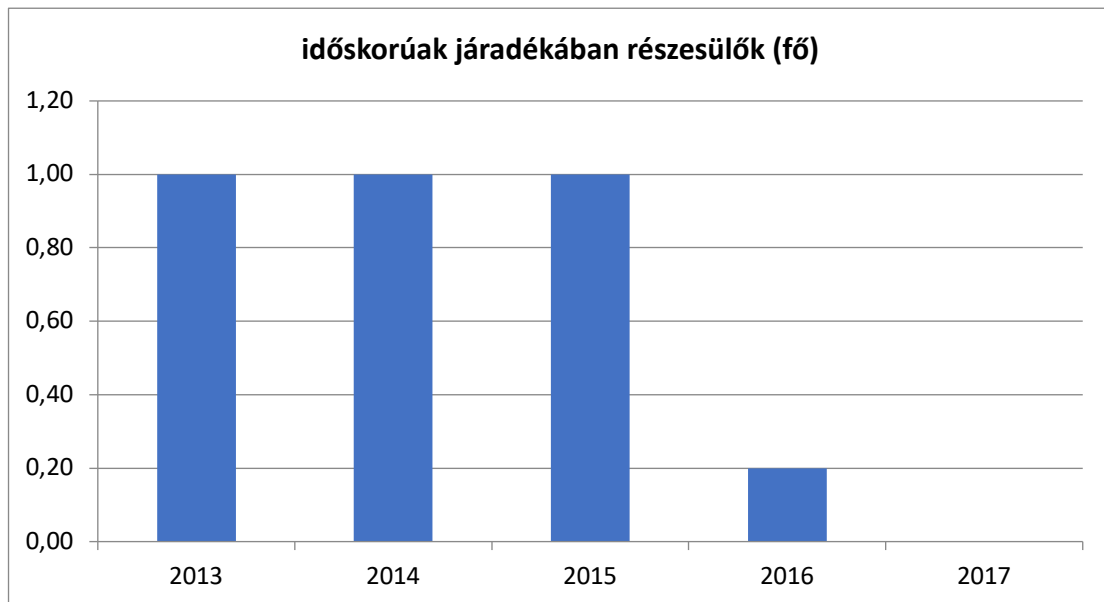
Forrás: Helyi adatgyűjtés

6.3.2. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesítettek átlagos száma

Év	Időskorúak járadékában részesítettek (évi) átlagos száma (fő) (TS 5701)
2013	1,00
2014	1,00
2015	1,00
2016	0,20
2017	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az időskorúak járadéka azoknak az idős személyeknek a részére biztosít ellátást, akik a nyugdíjkorhatáruk betöltése után a szükséges szolgálati idő (résznyugdíjhoz: legalább 15 év, teljes nyugdíjhoz: legalább 20 év) hiányában saját jogú nyugellátásra nem jogosultak és jövedelemmel egyáltalán nem vagy csak minimális mértékben rendelkeznek.

Az időskorúak járadékát a járási (fővárosi kerületi) hivatal állapíthatja meg.

A minimálisan szükségeshez hiányzó szolgálati idő pótlása persze utólagos járulékfizetéssel és legfeljebb 5 év tartamban ilyen esetben lehetséges, de nem olcsó, emiatt a nehéz helyzetben élő emberek óriási többsége képtelen erre.

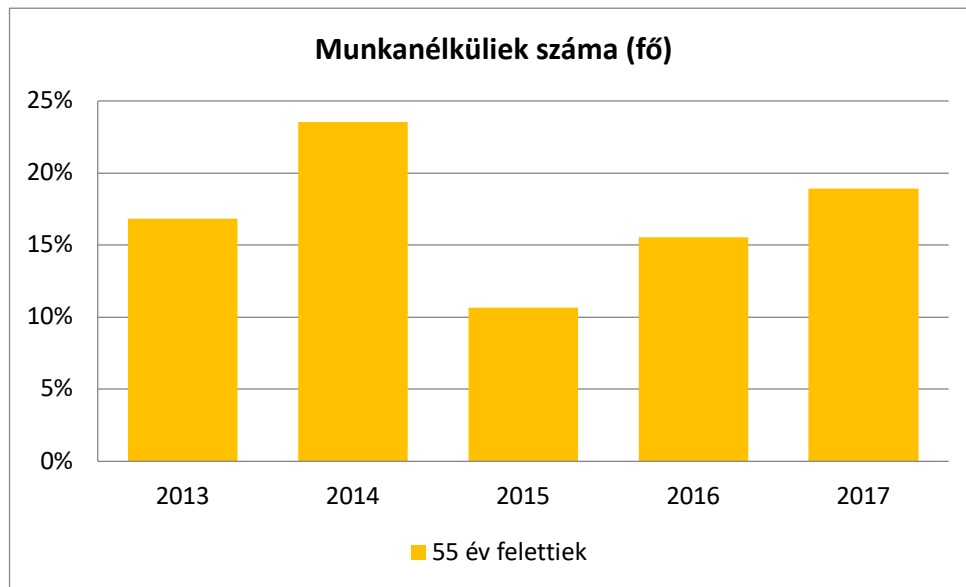
6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

6.2.3. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

Év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma (TS 1010 és TS 1011)		Tartós munkanélküliek száma	55 év feletti tartós munkanélküliek száma	
	Fő	Fő	%	Fő	Fő	%
2013	24	4	17%	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!
2014	13	3	24%	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!
2015	12	1	11%	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!
2016	11	2	16%	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!
2017	9	2	19%	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!

Forrás: Helyi adatgyűjtés, TelR

A településen élő idősebb korosztály munkaerőpiaci mutatói rávilágítanak arra, hogy milyen arányú a foglalkoztatottságuk, milyen szektorokban dolgoznak, vagy hogy a már nyugdíjas személyek vállalnak-e munkát kereset-kiegészítésként. Ha az adatok azt mutatják, hogy a korosztályban nagyarányú a munkanélküli, vagy tartós munkanélküliek száma, akkor következtethetünk munkahelyi diszkriminációra is.

Az idősek, nyugdíjasok jövedelmi helyzetére tekintettel az egészségesek szívesen végeznének jövedelemkiegészítő tevékenységet. Erre esély, a munkaerő-piacon kevés, kivétel ha speciális tudással rendelkezik. Az utóbbi időszakban azért megfigyelhető a tendencia, hogy a bizonyos területeken kialakuló ún. munkaerőhiányra tekintettel nő a nyugdíjasok munkavállalási lehetősége. A központi intézkedések is próbálnak erre lehetőséget teremteni intézkedésekkel. (pl. nyugdíjas szövetkezetek)

„Önmagát becsüli meg minden nemzedék azáltal, hogy tudomásul veszi: a világ nem vele kezdődött.” / Sütő András /

b) tevékeny idősor

A helyi közszolgáltatások terén az idősekkel való foglalkozás közepes színvonalú. Az egészségügyi, szociális, közművelődési és egyéb szolgáltatások egy része a település minden állampolgára részére biztosított, egy része kor alapján az időskorúak részére szerveződik. A szolgáltatások köre színes képet mutat. Az önkormányzat eleget tesz minden kötelező feladatának és emellett önként vállalt intézkedéseket is biztosít.

Az idősellátás és a szociális gondoskodás területén az utóbbi években egyre jelentősebb szerep jutott az egyházi szektornak. A szociális szolgáltatások területén belül a feladatellátásuk mértéke a 2013-2018-as időszakban nőtt.

Jellemző a szolgáltatásokra, hogy egymásra épülnek, az egyes ellátások személyre szabottak és egyéni szükséglet felmérésen alapulnak. A személyre szabott szolgáltatások biztosítását a helyi ellátórendszeren belüli koordináció, együttműködés biztosítja.

Alapvető célunk az aktív életvitel biztosítása, hiszen az aktivitással kivédhető a feleslegessé válás érzése.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A diszkrimináció felmérése rendkívül nehéz. Azt tudjuk a szakirodalomból, hogy az idősebb korosztály sokkal jobban kiszolgáltatott a munkaerő-piaci diszkriminációnak, tehát nehezebben helyezkednek el, és a munkahelyi leépítések is előbb érik el őket. Ennek alapján állíthatjuk, hogy őket jobban érinti a foglalkoztatás terén fellépő hátrányos megkülönböztetés.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

A szociális alapszolgáltatások megszervezésével az állam, a szociális szolgáltatást végző egyéb szervezetek és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakóközösségükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

Az alapellátásokat elsődlegesen az önkormányzat a falugondoki szolgálattal, a Magyarországi Evangélikus Egyház Ótemplomi Szeretetszolgálatával továbbá Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulása Szociális és Gyermekjóléti Intézménye szolgáltatókon keresztül biztosítja a települési önkormányzat. Az ellátások igénylés alapján az érintett korosztály minden tagja számára elérhető.

Szakosított ellátási formák

Ha az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt rászoruló személyekről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formában kell gondozni. A szomszédos Csabacsúd településen az Ótemplomi Szeretetszolgálat biztosítja ezt a szolgáltatást, ott idősek bentlakásos otthona működik, ahol több örménykúti személy is él.

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Lényeges, hogy lehetősége legyen a célcsoportnak egészségügyi szakellátást igénybe venni, vagy rendszeres szűrővizsgálatokon részt venni. Továbbá fontos, hogy ismerje a szociális szolgáltatásokat a és igénybe tudja venni azokat.

Cél, hogy minél szélesebb körben tájékoztassák az érintetteket a szociális juttatásokról, szolgáltatásokról valamint azok igénybevételei lehetőségeiről, továbbá biztosítani szükséges az egészségügyi alap- és szakellátások könnyebb igénybevételeit számukra is. Ebben a családsegítőknek jut jelentős szerep.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A településen szervezett programok keretén belül az idősebb korosztály számára elérhető a közművelődési, kulturális szolgáltatások. Ezen kívül a környéken vannak olyan kulturális programok, események, intézmények, melyek biztosítják az idősebb korosztály szabadidő eltöltéséhez való jogának érvényesülését, ahol biztosítottak ezen szolgáltatások megközelítésének közlekedési lehetősége, akadálymentessége, a kedvezményes igénybevételei lehetőségei. Mindemelllett jellemző, hogy az idősek nagy aktivitással vesznek részt kulturális eseményeken, programokon (pl. színház, koncert, múzeumlátogatás, falunap, bál, sportesemény, stb.)

Az önkormányzat a 2018. évben sikeresen pályázott a Digitális Jólét Pont cím elnyerésére és a ennek a pályázatnak a következtében lakossági használatra informatikai eszközök kerültek biztosításra és

az érdeklődők részére szervezett a digitális jártasságban történő előrelépésüket szolgáló képzés indítása is történni fog.

c) idősek informatikai jártassága

Az idősek mind nagyobb számban ismerik a számítógépet, felfedezték annak fontosságát az ügyek intézésében, ezért egyre többen tudják kezelni, és van lehetősége azt használni. Pályázat keretében kerül megszervezésre az a tanfolyam, mely kifejezetten az idősebb korosztály informatikai tudását hivatott fejleszteni.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

A kötelező feladatokon kívül ellátott többletfeladat, program megnevezése	Feladat-ellátási forma és az ellátást nyújtó megnevezése	Az önkormányzat szerepe a megvalósításban
szociális szolgáltatások		
jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	Ótemplomi Szeretettszolgálat	feladatellátási szerződés
támogató szolgálat	Szociális és Gyermekjóléti Intézmény	fenntartó Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulása
házi segítségnyújtás	Ótemplomi Szeretettszolgálat	feladatellátási szerződés
szociális étkeztetés	Ótemplomi Szeretettszolgálat	feladatellátási szerződés
falugondnoki szolgálat	Örménykút Község Önkormányzata	fenntartó
Ótemplomi Szeretettszolgálat	feladatellátási szerződés	Ótemplomi Szeretettszolgálat
helyi társadalom, társadalmi párbeszéd		
nyugdíjasokat érintő kérdésekben tájékoztatások	előadások, honlap, helyi média	szervezés, helyi média igénybevétele, alkalmazása minden érintett szervezetnek költségvetésébe beépített
települési rendezvényeken való térítésmentes részvétel	A település életében meghatározó jeles napok megünneplése, emlékezések	szervezés minden érintett szervezetnek költségvetésébe beépített
szociális munkakör működtetése	közvetítő szerepe az időskorú lakosság és önkormányzati tev. között	osztott munkakörben, a Közös Önkormányzati Hivatal köztisztviselője
önkéntes munka szervezése	minden szociális intézmény és civil szervezet	feltételek biztosítása, anyagi támogatás pályázatok útján, szervezés költségvetésébe beépített

civilekkel való foglalkozás		
társadalmi életben való részvétel erősítése, feltételeinek biztosítása	Szociális Kerekasztal Civil Kerekasztal működési feltételének biztosítása, díjak alapítása,	működtetés, támogatás, szerződéskötés, természetbeni juttatások, képzések, tájékoztatók, szervezése
közszolgáltatások: lakásgazdálkodás		
„idősbarát” környezet kialakításának támogatása	pénzbeli, természetbeni támogatásként	Pályázaton való részvétel
közszolgáltatások: közoktatás		
idősek klubja az óvodát patronálja	programok, látogatások Idősek klubja és Hársliget Óvoda	szervezés, költségek biztosítása az intézmény költségvetésében
önkéntes munka	középiskolások	szervezés, csak dologi kiadások
közszolgáltatások: szociális		
pozitív diszkrimináció egyes pénzbeli és természetbeni ellátásoknál	helyi rendelet	rendelet elfogadása és finanszírozás
idősek klubjaiban a kötelező szolgáltatásokat meghaladó programok	Idősek klubja	pályázat
nyitott programok az idősek klubjaiban	idősek részére meghatározott napokon foglalkozások	fenntartó Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulása
testvértelepülések közötti rendszeres kapcsolat biztosítása (oda-vissza látogatások, közös szabadidős, kulturális programokon való részvétel)	Közös Önkormányzati Hivatal, civil szervezetek	szervezés Közös Önkormányzati Hivatal
közszolgáltatások: egészségügy		
prevenció	szűrőprogramok	finanszírozás, szervezés
	életmód programok	finanszírozás, szervezés
	védőoltás időskori tüdőgyulladás elleni oltóanyag költségének átvállalása	tájékoztatás
közszolgáltatások: közművelődés		
	képzések	informatikai

fizikai-, es szellemi aktivitás tudatos megőrzésére programok	rendezvények, ünnepek közös megünneplése, megemlékezés, színházi előadások, közös hobbira szerveződő csoportok (tánc, énekek,)	szervezés, finanszírozás, költségek biztosítása intézmények költségvetésébe szervezés, finanszírozás, költségek biztosítása intézmények költségvetésében
közrend-közbiztonság		
prevenció	tájékoztató előadások, játékok szociális munkás és/vagy rendőr bevonásával, intézményi honlapon oktató filmek bemutatása	szervezés, finanszírozás partnerek: Rendőrkapitányság, Polgárőrség
közszolgáltatás: közigazgatás		
ügyfélszolgálat	kérelmek átvétele, tájékoztató, nyomtatványok kitöltésében segítségnyújtás	Közös Önkormányzati Hivatal családsegítő segítségével
elektronikus ügyintézés formáinak bővítése	előterjesztések véleményeztetése	Közös Önkormányzati Hivatal

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősök helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkben	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Magas az egyedül élők aránya.	Az aktivitást és a függetlenséget megőrző programok, szolgáltatások szervezése. Képzések igény szerinti bővítése.
A morbiditási statisztikák rangsorában - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák leggyakrabban előforduló betegségek.	Rendszeres mozgást biztosító szolgáltatások bővítése. Szűrővizsgálatok biztosítása. Prevenációs szemlélet erősítése, az egészségtudatos magatartás fejlesztése
Gyakran válnak áldozattá.	Idősök személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése.
Nemzedékek közötti kapcsolat nehézsége.	Generációs programok szervezése.
Idős korral összefüggő társadalmi sztereotípiák.	Helyi média bevonásával nyilvánosság eszközeinek bővítése.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A 2001. évi népszámlálás adatai szerint 577 ezer fogyatékkal élő ember van Magyarországon, a népesség 5,7 százaléka. A népesség fogyatékossgáltípus szerinti megoszlása: mozgáskorlátozottak aránya 43,6 %, látássérült 14,4 %, értelmi fogyatékos 9,9 %, hallássérült 10,5 %, egyéb 21,6 %. A fogyatékos népességen belül továbbra is a mozgássérülteké a legnépesebb csoport. Jelentősen emelkedett az egyéb, pontosan meg nem határozott fogyatékossgában szenvedők aránya.

A településen fogyatékkal élőkre vonatkozóan nem állnak rendelkezésre értékelhető statisztikai adatok, amelyek alapján pontos képet lehetne alkotni a fogyatékkal élők lakhatási, egészségügyi, foglalkoztatási helyzetéről.

A fogyatékkal élő emberek és családjaik a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják. Feladatunk olyan környezet teremtése, működtetése, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek a mindennapi életünk során a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is.

Tapasztalataink szerint elhelyezkedésük során számos akadállyal kell megküzdeni. A munkáltató előítélete mellett a közlekedés eszközök használata is nehezíti helyzetüket. A fogyatékosok körében a foglalkoztatottsági arány meghatározásánál a 2001. évi népszámlálás adataiból tudunk kiindulni, mely 9%.

Fogyatékos személy: aki érzékszervi - így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.

A Fogyatékos-sággal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 1 cikk szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, mentális vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását.

A célcsoport részére szervezett ellátásokat, szolgáltatásokat, az egyes intézkedéseket az egyéni szükségletek alapján tervezzük.

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény 15-16. §-a értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult.

A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető.

Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti.

Fogyatékkal élő munkavállaló, aki

- a) a nemzeti jog szerint fogyatékosnak elismert, vagy
- b) elismerten fizikai, elméleti vagy pszichológiai károsodásban szenved.

Megváltozott munkaképességű munkavállaló, aki

- a) rehabilitációs ellátásban részesül,
- b) aki 2011. december 31-én III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres szociális járadékban részesült. (Flt. 57/B §.)

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - férfiak (TS 6201)	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - nők (TS 6301)
2013	13	n.a.
2014	11	n.a.
2015	10	n.a.
2016	10	n.a.
2017	n.a.	n.a.

Forrás: TelR, KSH Tstar

Gyakori probléma, hogy kevés a foglalkoztatási lehetőség, nem megoldott a foglalkoztatáshoz szükséges akadálymentesítés, nem biztosítottak különleges eszközök és feltételek. A védett foglalkoztatás túlsúlya mutatkozik az integrált foglalkoztatással szemben. Probléma továbbá, ha nem áll rendelkezésre olyan foglalkoztatási szakember, aki a fogyatékos személy állapotának ismeretében javaslatot tesz a foglalkoztatás jellegére és helyére. Amennyiben nincs képzett szakember, aki a munkahelyi beszoktatást kísérelje, úgy sikertelen lehet a beszoktatás, amelynek következménye a fogyatékos munkavállaló alkalmatlanságának rövid időn belüli megállapítása.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Előfordulhat, hogy a fogyatékos személyt akadályozottsága miatt nem foglalkoztatják a végzettségének és képzettségének megfelelő álláshelyen. (pl.: felsőfokú végzettsége ellenére alacsonyabb végzettséggel is betölthető foglalkoztatást ajánlanak neki.)

A fizikai akadályozottság esetében célszerű felmérni, hogy a fogyatékos személy alkalmazásának mely feltételei hiányoznak. Az akadálymentesítési javaslatban célszerű a fogyatékos jellege és a fogyatékos személyek száma alapján rangsorolni, hogy az akadálymentesítés lépései milyen sorrendben és ütemezéssel kövessék egymást. A rámpa és kijelölt parkoló nemcsak mozgássérült személyek, hanem más csoportok részére is hasznosak (nők, kisgyermekesek, idősek), az információs táblák, a vizuális információk megerősítése akusztikus információkkal, például közlekedési eszközökön alkalmazva.

Fontos a célpályázatok felkutatása és az akadálymentesítés komplex, rövid- közép- és hosszú távú terveinek elkészítése. Garanciát jelent rehabilitációs szakmérnök és szakember bevonása a tervezésbe, valamint érintett fogyatékos ember bevonása a tervezés és a megvalósítás teljes folyamatába.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

A saját lakókörnyezetben, lakóotthonban élő fogyatékos személyeknek nyújt alapszolgáltatást a támogató szolgálat. A támogató szolgálat többek között a különböző közösségi és szabadidős szolgáltatások elérésében (mind szállítás, mind kommunikáció szintjén) ad támogatást, emellett az igénybevevő környezetében, lakásán nyújt fejlesztést, gondozást, segíti az önálló életvitelt, támogatja az ön-érdekérvényesítést. A szolgáltatás a Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulása keretein belül volt elérhető.

A személyes szociális gondoskodási ellátások közül nappali keretében jellemzően minden igénylő részére biztosítottak ellátást. A nappali ellátás a saját lakókörnyezetben élő fogyatékos személyeknek napközben nyújt fejlesztést, étkezést, segít az önálló életvitelben és a társadalmi szerepek gyakorlásában.

Az Ótemplomi Szeretetszolgálat keretén belül a szomszédos Csabacsúdon működő bentlakásos otthon férőhelyet biztosít a fogyatékkal élő személyeknek is.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Az ellátási formák sokrétűek, melyeket jogszabályok biztosítanak a fogyatékkal élő személyek számára. Az ezekhez való hozzáférés helyi vizsgálata az esélyegyenlőségi helyzetelemzés egyik feladata.

Lehetséges, hogy a fogyatékos személy megfelelő információk hiányában nem részesül a számára jogszabály szerint járó pénzbeli és természetbeni ellátásban.

Ellátási formák:

Fogyatékosági támogatás: A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény 22. §-a alapján biztosított fogyatékosági támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül - anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.

Rokkantsági járadék: A rokkantsági járadékról szóló 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet értelmében aki a 25. életéve betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált, illetve 80 %-os vagy azt meghaladó mértékű egészségkárosodást szenvedett és nyugellátást, baleseti nyugellátást részére nem állapítottak meg, rokkantsági járadékra jogosult.

Közlekedési kedvezmény: A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet 6. §-a értelmében szerzési és átalakítási támogatásra (közlekedési kedvezmény) a súlyos mozgáskorlátozott személy jogosult

Parkolási igazolvány: Parkolási igazolványra az a személy jogosult,

- a) aki közlekedőképességében súlyosan akadályozott,
- b) aki látási fogyatékosnak; értelmi fogyatékosnak; autistának; mozgásszervi fogyatékosnak minősül,
- c) akit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló rendelet alapján 2001. július 1-jét megelőzően vaknak minősítettek, vagy aki vaknak vagy gyengénlátónak, mozgásszervi fogyatékosnak, értelmi fogyatékosnak vagy autistának minősül

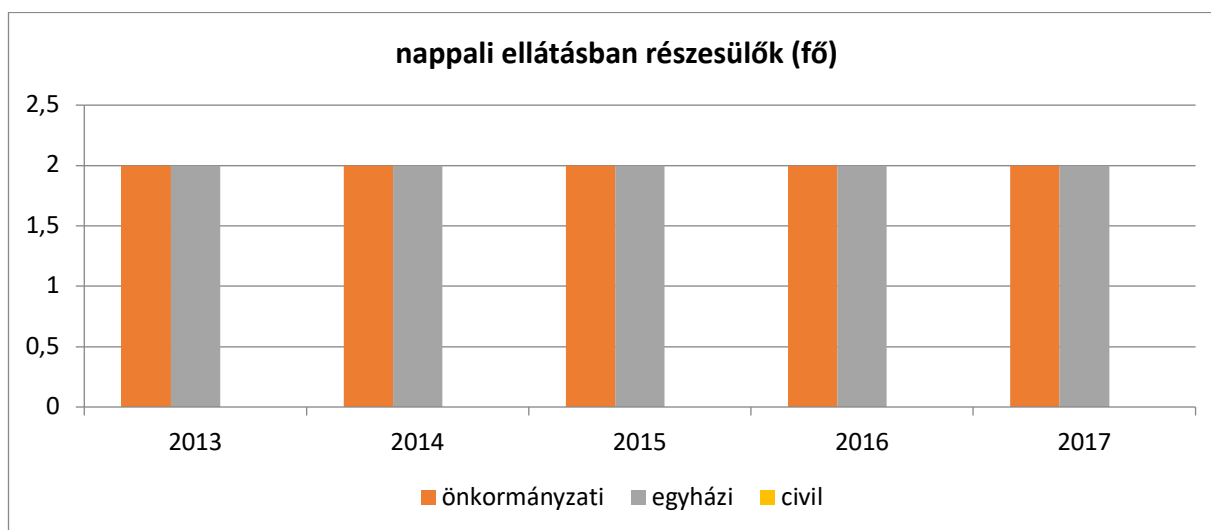
Fogyatékos személyek számára biztosított alap- és szakosított ellátási formák:

- a) Szociális alapszolgáltatások: étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgáltatás, nappali ellátás
- b) Szakosított ellátási formák: ápolást, gondozást nyújtó intézmények, fogyatékos személyek otthona, rehabilitációs intézmények, fogyatékos személyek gondozóháza, lakóotthon

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma

Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 5001)	Egyházi fenntartású intézményben	Civil fenntartású intézményben
2013	2	2	0
2014	2	2	0
2015	2	2	0
2016	2	2	0
2017	2	2	0

Forrás: TelR, KSH Tstar; a központi adatokat célszerű bontani a helyi adatszolgáltatók segítségével

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

Azok a területek, amelyek a fogyatékkal élő személyek jogait biztosítják:

Környezet: A fogyatékos személynek joga van a számára akadálymentes, továbbá érzékelhető és biztonságos épített környezetre. Ez a jog vonatkozik különösen a közlekedéssel és az épített környezettel kapcsolatos tájékozódási lehetőségekre. (Fot. 5. § (1)-(2))

Kommunikáció: A fogyatékos személy számára biztosítani kell az egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségét a közérdekű információkhoz, továbbá azokhoz az információkhoz, amelyek a fogyatékos személyeket megillető jogokkal, valamint a részükre nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatosak. A kommunikációban jelentősen gátolt személy számára a közszolgáltatások igénybevételekor lehetővé kell tenni a tájékozódás és a személyi segítség feltételeit. (Fot. 6.- 7. §) A megfelelően hozzáférhető információ létrehozása olyan szakmai feladat, mely kezdetben nehézséget okozhat.

Közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés: A fogyatékos személy számára a Fot-ban meghatározottak szerint - figyelembe véve a különböző fogyatékosági csoportok eltérő speciális szükségleteit - biztosítani kell a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést. A közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása érdekében a fogyatékos személy az önálló életvitelét segítő kutyáját - külön jogszabályban meghatározottak szerint - beviszheti a közszolgáltatást nyújtó szerv, intézmény, szolgáltató mindenki számára nyitva álló területére. (Fot. 7/A.- 7/C. §)

Közlekedés: A közlekedési rendszereknek, továbbá a tömegközlekedési eszközöknek, utasforgalmi létesítményeknek - beleértve a jelző- és tájékoztató berendezéseket is - alkalmasnak kell lenniük a

fogyatékos személy általi biztonságos igénybevételre. Közhasználatú parkolóban a közlekedésében akadályozott fogyatékos személyek számára - a külön jogszabály szerint - megfelelő számú és alapterületű parkolóhely kialakításáról kell gondoskodni. (Fot. 8.- 10. §) A hozzáférés biztosításakor két kihívás biztosan felmerül: egyrészt a megfelelő szaktudás bevonásának a kérdése, másrészt pedig az ehhez szükséges forrás.

Támogató szolgálat, segédeszköz: fogyatékos személy részére biztosítani kell a fogyatékosága által indokolt szükségleteinek megfelelő támogató szolgálat igénybevételét, továbbá segédeszközt. Az árhoz nyújtott támogatással beszerezhető segédeszközök körét és a támogatás módját, valamint mértékét külön jogszabály határozza meg. (Fot. 11. §)

Egészségügy: A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során figyelemmel kell lenni a fogyatékoságából adódó szükségleteire. A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során törekedni kell arra, hogy az ellátás segítse elő a rehabilitációját, társadalmi beilleszkedését, továbbá, hogy ne erősítse a betegségtudatát. (Fot. 12. §) A modern emberi jogi szemlélet érvényesülése a fogyatékos emberek ellátása során alapelv.

Oktatás, képzés: A fogyatékos személynek joga, hogy állapotának megfelelően és életkorától függően korai fejlesztésben és gondozásban, óvodai nevelésben, iskolai nevelésben és oktatásban, fejlesztő felkészítésben, szakképzésben, felnőttképzésben, továbbá felsőoktatásban vegyen részt a vonatkozó jogszabályokban meghatározottak szerint. Abban az esetben, ha az - az e célra létrehozott szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint - a fogyatékos személy képességeinek kibontakoztatása céljából előnyös, a fogyatékos személy az óvodai nevelésben és oktatásban a többi gyermekkel, tanulóval együtt - azonos óvodai csoportban, illetve iskolai osztályban - vesz részt. A kiskorú fogyatékos személyt megilleti az a jog, hogy fejlesztése késedelem nélkül megkezdődjön, amint fogyatékoságát megállapították (Fot. 13. §).

Lakóhely, közösségbe való befogadás, önálló életvitel: A fogyatékos személynek joga van a fogyatékoságának, személyes körülményeinek megfelelő - családi, lakóotthoni, intézményi - lakhatási forma megválasztásához (Fot. 17. §) A 2011. évben megkezdődött a nagy létszámú ápoló-gondozó intézetek kiváltása támogatott lakhatási megoldásokkal. Ez a folyamat, bár pozitív kimenetelében bizonyosak vagyunk, mégis számos konfliktust rejt magában.

Kultúra, sport: A fogyatékos személy számára lehetővé kell tenni a művelődési, kulturális, sport- és más közösségi célú létesítmények látogatását. A fogyatékos személy számára - sportolási lehetőségeinek megteremtéséhez - a sportolási célú, szabadidős intézmények használatát hozzáférhetővé kell tenni (Fot. 18. §) A hozzáférés biztosításakor két kihívás biztosan felmerül: egyrészt a megfelelő szaktudás bevonásának a kérdése, másrészt pedig az ehhez szükséges forrás.

A rehabilitációhoz való jog: A fogyatékos személynek joga van a rehabilitációra. E jog érvényesítését rehabilitációs szolgáltatások, ellátások biztosítják. Az ehhez kapcsolódó állami feladatot a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének biztosítására létrehozott, a társadalmi esélyegyenlőség előmozdításáért felelős miniszter szakmai felügyelete alatt álló szervezet látja el. A szervezet számára törvény vagy kormányrendelet további feladatokat állapíthat meg (Fot. 19.- 20. §).

A helyi politikai életben és közéletben való részvételhez való jog: másokkal azonos alapon, hatékonyan és teljes körűen vehessenek részt a helyi politikai életben és a közéletben, közvetlenül vagy szabadon választott képviselőkön keresztül, beleértve a fogyatékosággal élő személyek jogát és lehetőségét a szavazásra és választhatóságra (2007. évi XCII. tv 29. cikk) A fogyatékos emberek önérvényesítő mozgalmainak erősödése, saját maguk képviseleti lehetőségének támogatása kiemelt feladat.

A felsorolt területek jogszabályi keretbe foglalja a fogyatékkal élők jogait. Az alábbi pontokban megadottak szerint szükséges szövegesen is kifejteni, hogy az önkormányzat miként tudja a fogyatékkal élők jogait a településen biztosítani.

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Az ellátási problémák többsége azonos módon keletkezik: van megfelelő szolgáltatás, de az ellátásra szoruló nem tud róla, őt nem érték el a szolgáltatást nyújtók, vagyis be sem került a rendszerbe. Van megfelelő szolgáltatás, de a szolgáltatás igénybevétele a fogyatékos személy számára nem hozzáférhető pl. az akadálymentesítettség hiánya miatt. Van akadálymentesen elérhető szolgáltatás, de a célcsoport tagja vagy saját elhatározásából vagy gyakori tapasztalat szerint a fogyatékos személy helyett döntő család elhatározásából a szolgáltatást nem veszi igénybe, még akkor sem, ha az a fogyatékos személy életminőségét lényegesen javítaná.

A Községháza, a Könyvtár, az Orvosi rendelő akadálymentesítése megvalósult már.

Elvárt cél, hogy a jövőben valamennyi az önkormányzat tulajdonában lévő vagy az önkormányzat által közcélokra használt középület akadálymentesítése megvalósuljon.

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

A helyi önkormányzat számos alkalommal kinyilváníthatja azt, hogy számára fontosak a településen élő fogyatékos személyek. Ilyen alkalmak lehetnek a fogyatékos személyek részére rendezett sportrendezvények, egészségügyi szűrések, kirándulások a támogató szolgálat segítségével, különféle akciók szervezése, amik egyben anyagi és természetbeni segítségnyújtást jelentenek. Fontos törekedni arra, hogy a helyi médiában rendszeresen jelenjenek meg a fogyatékos személyek sikereikkel és gondjaikkal, de semmiképpen sem mint gyámolított személyek.

A közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítése folyamatos. Az egészségügyi, szociális szolgáltatások, a kulturális programokhoz történő fizikai akadálymentesített helyszínen érhetőek el. A mai világban egyre nagyobb a szerepe a digitális térnek. Fontos, hogy a hivatali ügyintézés távolról történő lehetősége megteremtődjön illetve a honlapok akadálymentesítése is elvárás már ma és a jövőben ez még inkább így lesz.

A 2018. évben az önkormányzati illetve hivatali ügyek elektronikus intézésében nagyon jelentős előrelépés történt, hiszen az ügyek nagy számának az elektronikus intézési lehetőségére lett intézkedés téve.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

Ma már kötelezően, jogszabályban előírt az akadálymentesítettség, amelynek betartatása az építésügyi hatóság feladata. Alapelv, hogy a településfejlesztési tervekben és más településfejlesztési dokumentációkban általános elvárásként jelenik meg az egyenlő esélyű hozzáférés szempontrendszer.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

A hatályos jogszabályoknak megfelelően új beruházás, felújítás akadálymentesített környezet biztosításával történik.

Az akadálymentes intézmények száma, minden területen a jogszabályi előírásnak megfelel. Az Önkormányzat tulajdonában lévő járdák, zöldterületek, játszótérek felújítása során gondoskodunk a hozzáférés akadálymentességének biztosításáról.

Az elmúlt időszakban jelentős előrelépés történt, hiszen a közfoglalkoztatási program kapcsán sikerült megvalósítani a település teljes belterületén a korábbi járdalapos járda öntött beton járdává történő felújítását és ezáltal jelentős könnyebbség keletkezett az azokon való közlekedésben. A parkban is díszburkolattal ellátott sétány kialakítására került sor.

e) **fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások** (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

Erre nincs példa a településen.

f) **pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)**

Törekedni kell a megvalósítására.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az elszigetelten élő, fogyatékkal élőknek vagy fogyatékkal élő gyermeket nevelő szülőknek vagy fogyatékoszt ápoló családtagnak kapcsolatteremtésre, önszervező csoportok szervezésére, a fórumokba való bekapcsolódásra kevés lehetősége van.	A kommunikáció színtere az internet világa, amely a felhasználók otthonába hozhatják a közösséget. Lehetőségek: közintézményekben térítésmentes internetszolgáltatás, képzések szervezése (db), olyan támogatások bevezetése, amely az internethez való hozzáférést segíti.
Közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, az akadálymentes környezet aránya nem 100 %-os.	Fizikai környezetben található akadályok megszüntetése, információs és kommunikációs akadályok megszüntetése, lakókörnyezet akadálymentesítését szolgáló program.
A pszichiátriai problémákkal küszködő, illetve a szenvedélybetegségben szenvedő (alkohol, drog,) emberek száma egyre nő.	Ellátásukban részt vevő civil szervezetek bevonásával elemzések készítése, problémáik feltárása, életminőségüket javító intézkedések bevezetése.
Az egészségügyi prevenciók szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe. Szükséges a támogatásuk a szűrőprogramokra történő eljuttatásuk (eljuttatásuk) terén.	Segíteni, hogy a fogyatékkal élők is minél nagyobb számban részt vegyenek az egészségügyi szűrővizsgálatokon
Az önkormányzati, hivatali ügyek intézésének elektronikus úton történő intézési lehetősége további fejlesztésre szorul.	Bővíteni az életkronikusan intézhető ügyek számát.
Az önkormányzati honlap fogyatékosok számára nehezen használható.	Az önkormányzat honlapját akadálymentessé fejleszteni.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

Településünkben a civil szervezetek aktív tevékenységet folytatnak. A helyi lakosság nagy számban vesz részt a civil szervezetek programjain. Az Önkormányzat lehetőségei szerint támogatási szerződés alapján nyújtott pénzügyi támogatással illetve egyéb természetben nyújtott támogatásokkal támogatja a szervezeteket, azok rendezvényeit.

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

Civil szervezetek a településen:

Mozgáskorlátozottak Egyesülete, Örménykúti Polgárőrség.

Az önkormányzati döntések előkészítésébe bevonjuk a szervezeteket. A civil szervezetek függetlenségét elismerjük és tiszteletben tartjuk. Partneri viszonyt alakítottunk ki velük. Az együttműködésnek köszönhetően az önkormányzati rendezvényeken aktívan vesznek részt a szervezetek.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

A legjelentősebb a kapcsolat Örménykút községgel. Közös tartunk fel óvodát és önkormányzati hivatalt. A kistérség településeivel a Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulása Társulási Tanácsa ülésein rendszeres a kapcsolatunk, és más-más társulásokban veszünk részt velük.

Testvértelepülési kapcsolatot építünk a szlovákiai Csata Község Önkormányzatával és az erdélyi Makfalva településsel.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Önkormányzatunk Együttműködési Megállapodás kötött a helyi szlovák nemzetiségi önkormányzattal. A megállapodás keretében az önkormányzat pénzügyi eszközökkel biztosítja a nemzetiségi önkormányzatok működési feltételeit, a nemzetiségek számára a városban elérhető közszolgáltatásokhoz történő egyenlő esélyű hozzáférést, támogatja a nemzetiségek szellemi, épített- és tárgyi örökségük védelmét. Az együttműködés megfelelő. Sok rendezvényen közösen, együttműködve valósul meg.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A Polgárőr Egyesület a bűnmegelőzésben, a mozgássérülteket tömörítő egyesület a fogyatékkal élőknek nyújtanak segítséget. Tevékenységükkel beintegrálják a különböző célcsoportokat a hétköznapi életbe, segítik mindennapjaikban.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége lefedi a hátrányos helyzetű gyermekek oktatásának, tehetségfejlesztésének, rehabilitációjának támogatásától kezdve az időkorúak kulturálódásáig, a hagyományőrzésen át a lakosság egészségi állapotának fejlesztéséig az alapvető közszolgáltatások (oktatás, egészségügy, szociális szolgáltatások, kultúra, művelődés, közrend, közbiztonság) ágazataiban lehetséges esélyegyenlőséget támogató szolgáltatások körét. Településünkön nem működik jelenleg ilyen szervezet.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába közvetlenül történt. A HEP-et megalapozó Helyi Esélyegyenlőségi Fórum ülésére közvetlenül is meghívást kaptak. A kapcsolattartás részben online módon történt, hiszen a konkrét IT javaslatokat elektronikus úton kaptuk.

b) az *a)* pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

A tervezet a képviselő-testületi elfogadás előtt a testületi anyagra vonatkozó rendelkezések szerint közzétételre kerül a helyben szokásos módon és a napirendet nyilvános napirendként fogja a képviselő-testület tárgyalni így az állampolgárok is véleményt mondhatnak. A település honlapján az elfogadott dokumentum hozzáférhető lesz, amely alapján az esélyegyenlőségi folyamatokat, intézkedéseket megismerik és így biztosított lesz a megvalósítás folyamatos ellenőrzése.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	A szegénység oka és következménye a tartós munkanélküliség, számuk nem csökken.	Közfoglalkoztatás továbbfolytatása. Egyéb helyi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása.
	A hátrányos helyzetek generációkon keresztüli átöröklődése.	Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások bővítése. Felzárkóztatási, fejlesztési programok szervezése.
	A lakossági adósságállomány újratermelődése.	Az állampolgárok életminőségének folyamatos vizsgálata. Szükséglet alapú szolgáltatások szervezése.
	A települési állampolgárok egészségügyi állapota megfelel az országos mutatóknak, nem jó.	Az egészségügyi szűrések népszerűsítése. Az egészségtudatos életmódra nevelés a felnőttek körében is, annak tudatosítása, hogy a szűrővizsgálatokon való mind nagyobb számú megjelenés az egészségesebb életet, a várható élettartam megnövekedését eredményezheti.
	digitális írástudás hiánya akadályozza a munkanélküliek munkaerő-piacon történő elhelyezkedést.	Képzések bővítése a munkanélküliek körére. Könyvtárban térítésmentes internet szolgáltatás.
Gyermekek	Problémát jelent az egységes fogalomrendszer hiánya: a gyermekvédelem, az egészségügy a „veszélyeztetett gyermek” fogalmat használja, amelynek a megítélése számos szubjektív elemet takar és más alkalmaznak köznevelési intézmények.	Rendszeres szakmai találkozók szervezése.

	A köznevelési rendszer átalakításával csak az óvodát tartja fenn. A korai fejlesztés lehetősége, mint önkormányzati feladat megszűnt.	2013. január 1 napjától a köznevelési rendszer átalakításából adódóan újra kell gondolni azokat a feladatokat, programokat, támogatási rendszert, amelyet az Önkormányzat, mint fenntartó biztosított. Fejlesztő szakemberek megtartásával új módszerek kidolgozása.
Gyermekek	A család működését zavaró és akadályozó okok közül a családok anyagi, család széteséséből, a nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiányából adódó veszélyeztetettség megemelkedett.	Szabadidős programok szervezése, biztonságos, kulturált színterek működtetése. A hátrányos helyzetű gyermekekkel és családjukkal foglalkozó szakemberek továbbképzése a hátrányos helyzetű gyermekek nevelését, személyiségfejlesztését, illetve a szülők eredményes bevonását segítő ismeretek elsajátítása és a kompetenciák fejlesztése érdekében.
	A demográfiai mutatók alapján csökken a gyermekek száma.	Gyermeklétszámhoz igazodó intézményhálózat működtetése.
	A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt a kérelmezők számának emelkedése ellenére még kevesen veszik igénybe	Szülők tájékoztatása a kedvezményrel járó további támogatásokról.
Idősek	Magas az egyedül élők aránya.	Az aktivitást és a függetlenséget megőrző programok, szolgáltatások szervezése. Képzések igény szerinti bővítése.
	A morbiditási statisztikák rangsorában - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák leggyakrabban előforduló betegségek.	Rendszeres mozgást biztosító szolgáltatások bővítése. Szűrővizsgálatok biztosítása. Prevenációs szemlélet erősítése, az egészségtudatos magatartás fejlesztése
	Gyakran válnak áldozattá.	Idősek személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése.
	Nemzedékek közötti kapcsolat nehézsége.	Generációs programok szervezése.
	Idős korral összefüggő társadalmi sztereotípiák.	Helyi média bevonásával nyilvánosság eszközeinek bővítése.
Nők	A tartós munkanélküliség aránya a nők esetében magasabb.	Bővíteni kell a gyermekvállalás miatt a munkaerőpiactól hosszabb időre távol maradó aktív korú családtagok által kedvezményesen igénybe vehető,

		korszerű ismeretek megszerzését célzó speciális képzési programok körét.
	A gyermekét egyedül nevelő, vagy több gyermeket nevelő család esetében a szegénység kockázata magas.	Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások, ellátások során célzott támogatások körének kialakítása.
	A CSED, GYES-ről való visszatérés a munkaerő piacra mérsékli a szegénység kialakulásának kockázatát.	Gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmények működtetése. Önkormányzat gazdasági helyzetének figyelembevételével az ellátásköltségeinek átvállalása.
Nők	A magányérzet kialakulásával nemcsak az anya mentális állapota lehet rosszabb, családi konfliktusokhoz is vezethet.	Szabadidős programok szervezése, igény szerinti bővítése. Zöldterületek, közparkok tervszerű felújítása.
Fogyatékkal élők	Az elszigetelten élő, fogyatékkal élőknek vagy fogyatékkal élő gyermeket nevelő szülőknek vagy fogyatékoszt ápoló családtagnak kapcsolatteremtésre, önszervező csoportok szervezésére, a fórumokba való bekapcsolódásra kevés lehetősége van.	A kommunikáció színtere az internet világa, amely a felhasználók otthonába hozhatják a közösséget. Lehetőségek: közintézményekben térítésmentes internetszolgáltatás, képzések szervezése (db), olyan támogatások bevezetése, amely az internethez való hozzáférést segíti.
	Közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, az akadálymentes környezet aránya nem 100 %-os.	Fizikai környezetben található akadályok megszüntetése, információs és kommunikációs akadályok megszüntetése, lakókörnyezet akadálymentesítését szolgáló program.
	A pszichiátriai problémákkal küszködő, illetve a szenvedélybetegségben szenvedő (alkohol, drog,) emberek száma egyre nő.	Ellátásukban részt vevő civil szervezetek bevonásával elemzések készítése, problémáik feltárása, életminőségüket javító intézkedések bevezetése.
	Az egészségügyi prevenciók szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe. Szükséges a támogatásuk a szűrőprogramokra történő eljutásuk (eljuttatásuk) terén.	Segíteni, hogy a fogyatékkal élők is minél nagyobb számban részt vegyenek az egészségügyi szűrővizsgálatokon

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
------------	---	--

Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Közfoglalkoztatás továbbfolytatása. Egyéb helyi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása. Fontos mindenki munkája!	Jársi Hivatal foglalkozási osztálya, helyi vállalkozók, polgármester, családsegítők
	Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások bővítése. Felzárkóztatási, fejlesztési programok szervezése. Neked is legyen jó minden nap!	Nevelési intézmény, Oktatási intézmény, civil szervezetek, járási hivatal foglalkoztatási osztálya polgármester
	Az állampolgárok életminőségének folyamatos vizsgálata. Szükséglet alapú szolgáltatások szervezése. Figyeljünk mindenkire!	Civil szervezetek, szociális intézmények, polgármester
	Az egészségügyi szűrések népszerűsítése. Az egészségtudatos életmódra nevelés a felnőttek körében is, annak tudatosítása, hogy a szűrővizsgálatokon való mind nagyobb számú megjelenés az egészségesebb életet, a várható élettartam megnövekedését eredményezheti. A megelőzés kevesebbe kerül!	Egészségügyi szolgáltatók, civil szervezetek, polgármester
	Képzések bővítése a munkanélküliek körére. Könyvtárban térítésmentes internet szolgáltatás. A tudás érték és esély!	Munkaügyi Kirendeltség, Békés Megyei Könyvtár, polgármester
Gyermekek	Rendszeres szakmai találkozók szervezése. Tervezzük a jövőjüket!	Köznevelési intézmények, szociális szolgáltatók Egészségügyi szolgáltatók, polgármester
	2013. január 1 napjától a köznevelési rendszer átalakításából adódóan újra kell gondolni azokat a feladatokat, programokat, támogatási rendszert, amelyet az Önkormányzat, mint fenntartó biztosított. Fejlesztő szakemberek megtartásával új módszerek kidolgozása. A mi óvodánk legyen a legjobb!	A köznevelési intézményfenntartó társulásban résztvevő önkormányzatok, polgármesterek
	Szabadidős programok szervezése, biztonságos, kulturált színterek működtetése. A hátrányos helyzetű gyermekekkel és családjukkal foglalkozó szakemberek továbbképzése a hátrányos helyzetű gyermekek nevelését, személyiségfejlesztését, illetve a szülők eredményes bevonását segítő ismeretek elsajátítása és a kompetenciák fejlesztése érdekében. Szórakozz és tanulj együtt!	köznevelési intézmények, szociális szolgáltatók, Egészségügyi szolgáltatók, szülői szervezetek, civil szerveződések, polgármester

Gyermekek	Gyermeklétszámhoz igazodó intézményhálózat működtetése. Jobb itthon tanulni!	Köznevelési intézmények, szociális szolgáltatók Egészségügyi szolgáltatók szülői szervezetek , civil szerveződések, polgármester
	Szülők tájékoztatása a kedvezményel járó további támogatásokról. Élni kell a lehetőségekkel!	Köznevelési intézmények, szociális szolgáltatók Egészségügyi szolgáltatók, szülői szervezetek , civil szerveződések, polgármester
Idősek	Az aktivitást és a függetlenséget megőrző programok, szolgáltatások szervezése. Képzések igény szerinti bővítése. Élethosszig tartó tanulás	Munkaügyi Kirendeltség, Békés Megyei Könyvtár, polgármester
	Rendszeres mozgást biztosító szolgáltatások bővítése. Szűrővizsgálatok biztosítása.Prevenációs szemlélet erősítése, az egészségtudatos magatartás fejlesztése . Figyeljünk magunkra!	Egészségügyi szolgáltatók, civil szerveződések, polgármester
	Idősek személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése. Védjük a magunkét, védjük a másét!	Rendőrség, Polgárőrség civil szerveződések, polgármester
	Generációs programok szervezése. „ Nem csak a húszéveseké a világ ”	civil szerveződések, polgármester, szociális intézmények, Békés Megyei Könyvtár,
	Helyi média bevonásával nyilvánosság eszközeinek bővítése. Mi is bemutatkozunk	Kistérségi és helyi média, polgármester
Nők	Bővíteni kell a gyermekvállalás miatt a munkaerőpiactól hosszabb időre távol maradó aktív korú családtagok által kedvezményesen igénybe vehető, korszerű ismeretek megszerzését célzó speciális képzési programok körét. Már nem csak anya és háziasszony vagyok	civil szerveződések, polgármester, szociális intézmények, Békés Megyei Könyvtár,
	Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások, ellátások során célzott támogatások körének kialakítása. Mindent a családért	civil szerveződések, polgármester, szociális intézmények, Békés Megyei Könyvtár,
	Gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmények működtetése. Önkormányzat gazdasági helyzetének figyelembevételével az ellátás költségeinek átvállalása. Nyugodt munkához biztonságban kell tudni a gyermekeket	Köznevelési intézmények, szülői szervezetek , civil szerveződések, polgármester
	Szabadidős programok szervezése, igény szerinti bővítése.	szülői szervezetek , civil szerveződések, polgármester

	Zöldterületek, közparkok tervszerű felújítása. Ne csak a más kertje legyen zöldebb!	
Fogyatékkal élők	A kommunikáció színtere az internet világa, amely a felhasználók otthonába hozhatják a közösséget. Lehetőségek: közintézményekben térítésmentes internetszolgáltatás, olyan támogatások bevezetése, amely az internethez való hozzáférést segíti. A világhálón mindenki egyformán mozoghat	civil szerveződések, polgármester, szociális intézmények, Békés Megyei Könyvtár,
	Fizikai környezetben található akadályok megszüntetése, információs és kommunikációs akadályok megszüntetése, lakókörnyezet akadálymentesítését szolgáló program. Mindenkit elvárunk	polgármester, szociális intézmények, Békés Megyei Könyvtár,
	Ellátásukban részt vevő civil szervezetek bevonásával elemzések készítése, problémáik feltárása, életminőségüket javító intézkedések bevezetése. „Egyedül nem megy”	Szociális szolgáltatók, Egészségügyi szolgáltatók, civil szerveződések, polgármester
	Segíteni, hogy a fogyatékkal élők is minél nagyobb számban részt vegyenek az egészségügyi szűrővizsgálatokon A megelőzés mindeki számára fontos!	Szociális szolgáltatók, Egészségügyi szolgáltatók, civil szerveződések, polgármester

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a mély szegénységben élők esélyegyenlősége biztosított, a szolgáltatásokhoz való hozzájutás, az oktatás, az egészségügy, a kultúra területén.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők magasabb foglalkoztatásának elérése csökkenti az élethelyzetből adódó hátrányokat. A szociális juttatásokhoz való hozzáférés biztosított.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek közoktatási szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférését.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek értékeire. Biztosítjuk a szolgáltatásokhoz való hozzáférést. Lehetőséget és segítséget nyújtunk az érdekképviseletre.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén az egyenjogúsághoz fűződő jogok elismerését, a nők elleni erőszak elutasítását.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők foglalkoztatásának elősegítését, akadálymentesség biztosítását, életminőségük növelését.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Fontos mindenki munkája!
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A szegénység oka és következménye a tartós munkanélküliség, számuk nem csökken.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	rövidtávú: közfoglalkoztatási programokról naprakész információk Középtávú: értékteremtő közfoglalkoztatás szervezése Hosszútávú: helyi foglalkoztatás elősegítése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szükséglet és igényfelmérés 2. Eszköz és erőforrás felmérés 3. Kapcsolatfelvétel a járási hivatal foglalkoztatási osztályával – közfoglalkoztatás, képzés 4. Munkaerő-piaci integráció elősegítése
Résztevők és felelős	Munkanélküliek, polgármester
Partnerek	járási hivatal foglalkoztatási osztálya, helyi vállalkozók, polgármester, családsegítő
Határidő(k) pontokba szedve	1. 2019. 2. 2020. 3. 2023.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	rövidtávú: Célcsoport elérése legalább 40 %-ban. Középtávú Munka- és képzési szerződés. (2 - 2 fő) hosszútávú Foglalkoztatás fenntartása 1 fő részére legalább 1 éven keresztül.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem alakult ki a munka iránti igény, fásultság. Kockázat: forráshiány – Ennek a csökkentésére tervezett intézkedés többek között a pályázati források bevonása. A megtermelt mezőgazdasági termékek természetbeni juttatása.
Szükséges erőforrások	Szociális és személyügyi ügyintéző, internetkapcsolat

Intézkedés címe:	Neked is legyen jó minden nap!
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A hátrányos helyzetek generációkon keresztüli átöröklődése.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtávú: tájékoztatás a gyermekjóléti ellátások köréről, igénybevételek lehetőségéről Középtávú: közfoglalkoztatás Hosszútávú: hiányszakmák képzése járási hivatal foglalkoztatási osztályán keresztül
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások bővítése. 2. Felzárkóztatási, fejlesztési programok szervezése
Résztevők és felelős	Szülők, polgármester
Partnerek	Nevelési intézmény, Oktatási intézmény, civil szervezetek, járási hivatal foglalkoztatási osztálya, polgármester
Határidő(k) pontokba szedve	1. 2019. 2. 2020. 3. 2023.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú: célcsoportok elérése 80%-ban családsegítő közreműködésével Középtávú: A közfoglalkoztatási programokban pozitív diszkrimináció a gyermeket nevelőknek Hosszútávú: A munkanélküliek száma csökken 30%-kal
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nincs igény a tanulásra. Szakképzett bérezéssel ösztönzés. Kockázat: forráshiány – Ennek a csökkentésére tervezett intézkedés többek között a pályázati források bevonása.
Szükséges erőforrások	szakértelem és kapacitás ; szakmai koordináció ; anyagi források (kb. 5 000 000 Ft)

Intézkedés címe:	Figyeljünk mindenkire!
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A lakossági adósságállomány újratermelődése.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtávú: problémafeltárás, érintett személyek megismerése Középtávú: szociális intézkedéssel kezelhető esetek ügyében eljárás Hosszútávú: tájékoztatás egyéb problémakezelési módokról
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. Az állampolgárok életminőségének folyamatos vizsgálata. 2. Szükséglet alapú szolgáltatások szervezése és a Család- és Gyermejköltségi Szolgálat tevékenységi körében a helyes pénzbeosztási tanácsadás, háztartási napló vezetésének népszerűsítése.
Résztevők és felelős	Közműtartozást, kölcsöntartozást felhalmozók polgármester
Partnerek	Civil szervezetek, szociális intézmények, polgármester
Határidő(k) pontokba szedve	1. 2019. 2. 2020. 3. 2023.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú: a problémával élők 50%-ának feltárása Középtávú: az előrefizetős fogyasztók 70%-ának bejelentése Hosszútávú: életvezetési tanácsadással az adósságállomány csökkentése, szintentartása
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Az adósságállomány nagysága miatt már szociális keretek között kezelhetetlen.
Szükséges erőforrások	szakértelem és kapacitás ; szakmai koordináció ; anyagi források (kb 5 000 000 Ft)

Intézkedés címe:	A megelőzés kevesebbe kerül!
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A települési állampolgárok egészségügyi állapota megfelel az országos mutatóknak, azaz nem jó.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtávú: helyben végezhető egészségügyi szűrése felmérése Középtávú: a rendszeres szűréseken való részvétel tudatosítása Hosszútávú: a szűréseken részvevők számának jelentős növekedése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ol style="list-style-type: none"> 1. Az egészségügyi szűrések népszerűsítése. 2. Az egészségtudatos életmódra nevelés a felnőttek körében is. 3. Annak tudatosítása, hogy a szűrővizsgálatokon való mind nagyobb számú megjelenés az egészségesebb életet, a várható élettartam megnövekedését eredményezheti.
Résztevők és felelős	Nők, idősek, gyermekek, polgármester
Partnerek	Egészségügyi szolgáltatók, civil szervezetek,
Határidő(k) pontokba szedve	1. 2019. 2. 2021. 3. 2023.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú: a helyi egészségügyi szűréseken a célcsoport 65%-a megjelenik Középtávú: többféle ingyenes szűrés hozzáférési lehetőségének megszervezése Hosszútávú: az átlagéletkor fokozatos növekedése
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A szűrővizsgálatok más településen nehezen elérhetők. Helyben történő megszervezés
Szükséges erőforrások	Energiaellátás a vizsgálatokhoz.

Intézkedés címe:	A tudás érték és esély!
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	digitális írástudás hiánya akadályozza a munkanélküliek munkaerőpiacon történő elhelyezkedést.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtávú: igényfelmérése az informatikai oktatásra Középtávú: tanfolyam szervezése a járási hivatal foglalkoztatási osztálya támogatásával Hosszútávú: a munkaközvetítéssel foglalkozó honlapok rendszeres látogatása a könyvtárban
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. Képzések bővítése a munkanélküliek körére. 2. Könyvtárban térítésmentes internet szolgáltatás.
Résztevők és felelős	Munkanélküliek, közfoglalkoztatottak Polgármester, könyvtáros
Partnerek	Járási hivatal foglalkoztatási osztálya, Békés Megyei Könyvtár, polgármester
Határidő(k) pontokba szedve	1. 2019. 2. 2020. 3. 2021.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú: 2-4 fős képzési csoport szervezése Középtávú: eredményes tanfolyam zárása Hosszútávú: 25%-kal nő az önállóan munkát találók száma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Alacsony általános képzettség. Kockázat: forráshiány – Ennek a csökkentésére tervezett intézkedés többek között a pályázati források bevonása. Érdekes, színes és szemléletes előadásmód.
Szükséges erőforrások	szakértelem és kapacitás ; szakmai koordináció ; anyagi források (kb. 1 500 000 Ft)

Intézkedés címe:	Tervezzük a jövőjüket!
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Problémát jelent az egységes fogalomrendszer hiánya: a gyermekvédelem, az egészségügy a „veszélyeztetett gyermek” fogalmat használja, amelynek a megítélése számos szubjektív elemet takar és mást alkalmaznak köznevelési intézmények.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtávú: a veszélyeztetett gyermekekről gondoskodók körének feltárása Középtávú: a veszélyeztetettség leggyakoribb okainak feltárása Hosszútávú: a veszélyeztetettség okai szerint előadások szervezése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Rendszeres szakmai találkozók szervezése. Fiataloknak közösségi tér kialakítása kortárssegítőkkal-szabadidő hasznos eltöltésére, legyen hely, ahová mehetnek, ahol szívesen vannak együtt itt a településen.
Résztevők és felelős	Szülők, pedagógusok, családsegítő, polgármester
Partnerek	Köznevelési intézmények, szociális szolgáltatók Egészségügyi szolgáltatók, polgármester
Határidő(k) pontokba szedve	1. 2019. 2. 2020. 2022.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú: az gyermekkel foglalkozók szerepének tudatosítása Középtávú: az anyagi veszélyeztetettség 30%-kal, az egészségügyi veszélyeztetettség 60%-kal csökkentése, Hosszútávú: a veszélyeztetettség csökkentésével, nő a továbbtanulás esélye 25%-kal
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A veszélyeztetettséget okozó szülők nem látják be felelőségüket és nem együttműködők. Kockázat: forráshiány – Ennek a csökkentésére tervezett intézkedés többek között a pályázati források bevonása. A bizalom kiépítése lényeges feladat
Szükséges erőforrások	szakértelem és kapacitás ; szakmai koordináció ; anyagi források (kb. 1 500 000 Ft)

Intézkedés címe:	A mi óvodánk legyen a legjobb!
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A köznevelési rendszer átalakításával csak az óvodát tartja fenn. A korai fejlesztés lehetősége, mint önkormányzati feladat megszűnt.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtávú: az óvoda sajátos vonásának, újszerű jellegének megtervezése Középtávú: az önálló arculathoz tartozó tevékenységi formák kidolgozása Hosszútávú: az óvodai munka széleskörű bemutatása,
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. 2013. január 1 napjától a köznevelési rendszer átalakításából adódóan újra kell gondolni azokat a feladatokat, programokat, támogatási rendszert, amelyet az Önkormányzat, mint fenntartó biztosított. 2. Fejlesztő szakemberek megtartásával új módszerek kidolgozása.
Résztevők és felelős	intézményvezető, polgármesterek
Partnerek	A köznevelési intézményfenntartó társulásban résztvevő önkormányzatok, polgármesterek
Határidő(k) pontokba szedve	1. 2019. 2. 2021. 3. 2023.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú: a szülők, óvodapedagógusok együttes döntése az intézmény jellemző nevelési elveiről, Középtávú: az intézmény felülvizsgált nevelési programjának, az új arculat hangsúlyozásával történő elfogadása a véleményalkotásra jogosultak körével Hosszútávú: Az intézmény településszintű jelentőségének tudatosítás a lakosság körében
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A gyermeklétszám csökken. Kockázat: forráshiány – Ennek a csökkentésére tervezett intézkedés többek között a pályázati források bevonása.
Szükséges erőforrások	szakértelem és kapacitás ; szakmai koordináció ; anyagi források (kb. 20 000 000 Ft)

Intézkedés címe:	Szórakozz és tanulj együtt!
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A család működését zavaró és akadályozó okok közül a családok anyagi, család széteséséből, a nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiányából adódó veszélyeztetettség megemelkedett.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtávú: a veszélyeztetett gyermekekről gondoskodók körének feltárása Középtávú: a veszélyeztetettség leggyakoribb okainak feltárása Hosszútávú: a veszélyeztetettség okai szerint előadások szervezése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szabadidős programok szervezése, biztonságos, kulturált színterek működtetése. Közösségi családi napok szervezése, közösségi tevékenységek ösztönzése, a családi kohézió erősítésére. 2. A hátrányos helyzetű gyermekekkel és családjukkal foglalkozó szakemberek továbbképzése 3. a hátrányos helyzetű gyermekek nevelését, személyiségfejlesztését, illetve a szülők eredményes bevonását segítő ismeretek elsajátítása és a kompetenciák fejlesztése érdekében.
Résztevők és felelős	Gyermekek, szülők, nagyszülők szociális intézmény, polgármester
Partnerek	köznevelési intézmények, szociális szolgáltatók, egészségügyi szolgáltatók, szülői szervezetek, civil szerveződések, polgármester
Határidő(k) pontokba szedve	1. 2019. 2. 2021. 2022.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú: az gyermekkel foglalkozók szerepének tudatosítása Középtávú: az anyagi veszélyeztetettség 30%-kal, az egészségügyi veszélyeztetettség 60%-kal csökkentése, Hosszútávú: a veszélyeztetettség csökkentésével, nő a továbbtanulás esélye 25%-kal
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Érdektelenség, alacsony képzettség. Kockázat: forráshiány – Ennek a csökkentésére tervezett intézkedés többek között a pályázati források bevonása. Közösségi programok szervezése
Szükséges erőforrások	szakértelem és kapacitás ; szakmai koordináció ; anyagi források (kb. 2 000 000 Ft)

Intézkedés címe:	Jobb itthon tanulni!
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A demográfiai mutatók alapján csökken a gyermekek száma.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtávú: a születéscsökkenés intenzitásának felmérése Középtávú: az iskola helyben tartásához szükséges feltételek kielemezése Hosszútávú: a pedagógiai program és a tananyag olyan tartalmú összeállítása, hogy az elősegítse az intézmény helyben működtetését
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Gyermeklétszámhoz igazodó intézményhálózat működtetése.
Résztevők és felelős	Szülők, gyerekek, pedagógusok polgármester
Partnerek	Köznevelési intézmények, szociális szolgáltatók Egészségügyi szolgáltatók szülői szervezetek , civil szerveződések, polgármester
Határidő(k) pontokba szedve	1. 2019. 2. 2020. 3. 2021.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú: a 2019/20-as tanévben is indulhat 1.osztály Középtávú: a szlovák nemzetiségi nyelv oktatását továbbra is igényli legalább nyolc szülő osztályonként Hosszútávú: Az intézmény tárgyi eszközei bővítésre kerülnek
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A szülőknek nincs jövőképük, nem vállalnak több gyermeket. Kockázat: forráshiány – Ennek a csökkentésére tervezett intézkedés többek között a pályázati források bevonása. Eredményes oktatás, sikeres továbbtanulásra felkészítés
Szükséges erőforrások	szakértelem és kapacitás ; szakmai koordináció ; anyagi források (kb. 20 000 000 Ft)

Intézkedés címe:	Élni kell a lehetőségekkel!
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt a kérelmezők számának emelkedése ellenére még kevesen veszik igénybe
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtávú: az ellátásra jogosultak körének felmérése Középtávú: az ellátások megállapítása Hosszútávú: egyéb szociális juttatások köréről folyamatos tájékoztatás
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Szülők tájékoztatása a kedvezménnyel járó további támogatásokról.
Résztevők és felelős	Szülők, családsegítő, polgármester
Partnerek	Köznevelési intézmények, szociális szolgáltatók Egészségügyi szolgáltatók, szülői szervezetek , civil szerveződések, polgármester
Határidő(k) pontokba szedve	1. 2019. 2. 2020. 3. 2023.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú: az ellátottak száma legalább 70%-os Középtávú: az ellátottak száma 80%-os Hosszútávú: Egyéb szociális ellátások megismerése és kihasználtsága 30%-kal nő
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Elzárkózás a szegénység szégyenérzete miatt Tapintatos ügyintézés, empátia.
Szükséges erőforrások	szakértelem és kapacitás ; szakmai koordináció ; anyagi források (kb. 1 000 000 Ft)

Intézkedés címe:	Élethosszig tartó tanulás
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Magas az egyedül élő idősök aránya.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtávú: az érdeklődő célcsoport felmérése Középtávú: képzési témakörök meghatározása, előadók felkérése, szerződések megkötése Hosszútávú: a sikeres tanfolyamot követően egyéb képzések szervezése a járási hivatal foglalkoztatási osztályának közreműködésével
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. Az aktivitást és a függetlenséget megőrző programok, szolgáltatások szervezése. 2. Képzések igény szerinti bővítése. E-mami program iskolai szünetekben időseket taníthatnának a gyermekek a számítógép használatára. 3. Eszközállomány bővítése.
Résztevők és felelős	Idősök, nők, szociális intézmény, családsegítő könyvtáros, polgármester
Partnerek	Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya, Békés Megyei Könyvtár, polgármester
Határidő(k) pontokba szedve	1. 2019. 2. 2021. 3. 2022.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú: 5 fős csoport szervezése Középtávú: informatikai tanfolyam, kézműves tanfolyam, népdalkör szervezése, az eszközállomány fejlesztése, bővítése. Hosszútávú: munkavégzésre alkalmas képzettséget nyújtó tanfolyamon 10 fő részvétele
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Magába forduló idősök. Kockázat: forráshiány – Ennek a csökkentésére tervezett intézkedés többek között a pályázati források bevonása. Civil közösségek kapcsolatépítése.
Szükséges erőforrások	szakértelem és kapacitás ; szakmai koordináció ; anyagi források (kb. 7 000 000 Ft)

Intézkedés címe:	Figyeljünk magunkra!
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az időskori morbiditási statisztikák rangsorában - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák leggyakrabban előforduló betegségek.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtávú: a leggyakrabban előforduló betegségek megismertetése Középtávú: a szűrő programok fontosságának tudatosítása, a megjelenésre ösztönzés Hosszútávú: a szűrőprogramokon való részvétellel több betegség szűrhető ki időben, jobb a gyógyulási arány
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. Rendszeres mozgást biztosító szolgáltatások bővítése. 2. Szűrővizsgálatok biztosítása. 3. Prevenációs szemlélet erősítése, az egészségtudatos magatartás fejlesztése .
Részvevők és felelős	Idősek, háziorvos, polgármester
Partnerek	Egészségügyi szolgáltatók, civil szerveződések, polgármester
Határidő(k) pontokba szedve	1. 2018. 2. 2021. 3. 2022.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú: egészségügyi előadáson legalább 5 fő részvétele Középtávú: Szűrővizsgálaton megjelent időskorúak száma 30%-kal nő Hosszútávú: A vizsgálaton megjelentek számának emelkedésével nő az elvárható élettartam legalább 3 évvel
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Az idős korosztály a panaszait a korosodásával indokolja, nem fordul orvoshoz. Kockázat: forráshiány – Ennek a csökkentésére tervezett intézkedés többek között a pályázati források bevonása. Pontos információk a betegségekről
Szükséges erőforrások	szakértelem és kapacitás ; szakmai koordináció ; anyagi források (kb. 1 000 000 Ft)

Intézkedés címe:	Védjük a magunkét, védjük a másét!
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az idősök gyakran válnak áldozattá.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtávú: a veszélyek tudatosítása Középtávú: együttműködési és megelőzési technikák bemutatása Hosszútávú: az idősökkel szemben elkövetett bűncselekménye számának csökkenése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. Idősök személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése. 2. SZEM mozgalom
Résztevők és felelős	Idősök, családtagok, családsegítő, polgármester
Partnerek	Rendőrség, polgárőrség civil szerveződések, polgármester
Határidő(k) pontokba szedve	1. 2019. 2. 2020. 3. 2023.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú: a civil szervezetek éves munkatervében egy előadás megszervezése Középtávú: az éves rendőrségi és polgárőri beszámolók meghallgatása a képviselő-testületi ülésén, Hosszútávú: A bűnelkövetési statisztikák csökkenése 30%-kal.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Hiszékeny korosztály. Felhívni a figyelmet, arra, hogy az elkövetők kihasználják hiszékenységet
Szükséges erőforrások	szakértelem és kapacitás ; szakmai koordináció ; anyagi források (kb. 1 000 000 Ft)

Intézkedés címe:	„ Nem csak a húszéveseké a világ ”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Nemzedékek közötti kapcsolat nehézsége.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtávú: a magányos idősök felkeresése Középtávú: a szabadidő hasznos eltöltése iránti igények felmérése Hosszútávú: közös programok szervezése, kulturális élmények biztosítása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Generációs programok szervezése. „Az élethosszig tanulás” programponntal összekötve a generációk közötti híd erősítésére Klub jellegű tevékenységként az Idősök klubja helyiségeinek kihasználásával idősök taníthatnák a gyermekeket „hagyományos tevékenységekre” amire már a családnak nincs ideje, kapacitása (pl. kötés, horgolás, barkácsolás, népi kézművesség, tradicionális ételek készítése) vagy alapvető háztartási feladatok megtanítása a két generáció összekovácsolásával. Pályázatok kihasználásával akár Tanoda jellegű is lehetne.
Résztevők és felelős	Idősök, gyerekek, fiatalok, szociális intézmény, családsegítő könyvtáros polgármester
Partnerek	civil szerveződések, polgármester, szociális intézmények, Békés Megyei Könyvtár
Határidő(k) pontokba szedve	1. 2019. 2. 2020. 2021.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú: legalább három területen belül programszervezés, pl, kertészkedés, kemencében sütés, népdaléneklés. Középtávú: a programok rendszeressé válása esetén közösségi forma szervezése Hosszútávú: a generációk tartós kapcsolatának kialakulása, szabadidő töltésének rendszeressé válása
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nincs idejük egymásra. Kockázat: forráshiány – Ennek a csökkentésére tervezett intézkedés többek között a pályázati források bevonása. Szervezett, tervezhető programok megvalósítása.
Szükséges erőforrások	szakértelem és kapacitás ; szakmai koordináció ; anyagi források (kb. 1 000 000 Ft)

Intézkedés címe:	Mi is bemutatkozunk
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Idős korral összefüggő társadalmi sztereotípiák.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtávú: az idősekről kialakított vélemény felmérése Középtávú: az idősek által végzett tevékenység bemutatása Hosszútávú: az aktív és hasznos tevékenységgel töltött időskor lehetőségeinek bemutatása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Helyi média bevonásával nyilvánosság eszközeinek bővítése.
Résztevők és felelős	Idősek, gyerekek, középkorúak polgármester
Partnerek	Kistérségi és helyi média, polgármester
Határidő(k) pontokba szedve	1. 2019. 2. 2021. 3. 2022.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú: érdeklődés felkeltése az idősek tevékenységei iránt. Középtávú: az idősek tevékenységének bemutatása a helyi médiában, évente legalább négy alkalommal Hosszútávú: az idősek programját más korosztály részére is elérhetővé tenni minden alkalommal rendszeres hirdetésekkel
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem találják a közös hangot. Kockázat: forráshiány – Ennek a csökkentésére tervezett intézkedés többek között a pályázati források bevonása. Kezdetben irányított tevékenység
Szükséges erőforrások	szakértelem és kapacitás ; szakmai koordináció ; anyagi források (kb. 1 000 000 Ft)

Intézkedés címe:	Már nem csak anya és háziasszony vagyok
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A tartós munkanélküliség aránya a nők esetében magasabb.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtávú: a munkanélküli nők számának felmérése Középtávú: képzési programok keresése Hosszútávú: piacképes képzettség megszerzésével csökken a munkanélküliek száma
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Bővíteni kell a gyermekvállalás miatt a munkaerőpiactól hosszabb időre távol maradó aktív korú családtagok által kedvezményesen igénybe vehető, korszerű ismeretek megszerzését célzó speciális képzési programok körét.
Résztevők és felelős	Nők, polgármester
Partnerek	civil szerveződések, polgármester, szociális intézmények, Békés Megyei Könyvtár,
Határidő(k) pontokba szedve	1. 2019. 2. 2020. 2021.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú: a nyilvántartott munkanélküli nők legalább 80%-ával felvenni a kapcsolatot Középtávú: A járási hivatal foglalkoztatási osztálya által szervezett tanfolyamokra legalább öt fő nő szervezése Hosszútávú: a munkanélküli nők számának csökkenése 25%-kal
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A szervezett tanfolyamok nem női résztvevőket igényelnek. Kockázat: forráshiány – Ennek a csökkentésére tervezett intézkedés többek között a pályázati források bevonása. Konzultáció a járási hivatal foglalkoztatási osztályával.
Szükséges erőforrások	szakértelem és kapacitás ; szakmai koordináció ; anyagi források (kb. 1 000 000 Ft)

Intézkedés címe:	Mindent a családért
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A gyermekét egyedül nevelő, vagy több gyermeket nevelő család esetében a szegénység kockázata magas.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtávú: az ellátásra jogosultak körének felmérése Középtávú: az ellátások megállapítása Hosszútávú: egyéb szociális juttatások köréről folyamatos tájékoztatás
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások, ellátások során célzott támogatások körének kialakítása.
Résztevők és felelős	Nők családsegítő, polgármester
Partnerek	civil szerveződések, polgármester, szociális intézmények, Békés Megyei Könyvtár,
Határidő(k) pontokba szedve	1. 2019. 2. 2020. 3. 2023.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú: az ellátottak száma legalább 70%-os Középtávú: az ellátottak száma 80%-os Hosszútávú: Egyéb szociális ellátások megismerése és kihasználtsága 20%-kal nő
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Az egyedül élő nő munkavállalása még nehezebb. Kockázat: forráshiány – Ennek a csökkentésére tervezett intézkedés többek között a pályázati források bevonása. Minden gyermek napközbeni ellátását meg kell szervezni.
Szükséges erőforrások	szakértelem és kapacitás ; szakmai koordináció ; anyagi források (kb. 1 000 000 Ft)

Intézkedés címe:	Nyugodt munkához biztonságban kell tudni a gyermekeket
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A CSED, GYES-ről való visszatérés a munkaerő piacra, mérsékli a szegénység kialakulásának kockázatát.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtávú: a GYES végén járó nők felkeresése, Középtávú: a célcsoport tagjaiban tudatosítani, hogy őrizzék meg foglalkoztatási jogviszonyukat Hosszútávú: az munkavállaló nők igényei szerint szervezi a gyermekek napközis ellátását
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmények működtetése. Önkormányzat gazdasági helyzetének figyelembevételével az ellátás költségeinek átvállalása.
Résztevők és felelős	Nők családsegítő, polgármester
Partnerek	Köznevelési intézmények, szülői szervezetek, civil szerveződések, polgármester
Határidő(k) pontokba szedve	1. 2019. 2. 2020. 3. 2023.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú: a munkahellyel rendelkező GYES-ről visszatérő nők 100%-a folytassa munkáját Középtávú: az anyák gyermekeinek 100%-osan napközit biztosítani Hosszútávú: Nem nő a munkanélküli nők száma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A kisgyermeküket féltő anyák inkább tovább nevelték gyermeküket. Kockázat: forráshiány – Ennek a csökkentésére tervezett intézkedés többek között a pályázati források bevonása. Tudatosítani kell, hogy eltávolodva a munkavilágától a jövedelem hiánya feszültséget fog okozni a család gazdálkodásában
Szükséges erőforrások	szakértelem és kapacitás ; szakmai koordináció ; anyagi források (kb. 2 000 000 Ft)

Intézkedés címe:	Ne csak a más kertje legyen zöldebb!
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A magányérzet kialakulásával nemcsak az anya mentális állapota lehet rosszabb, családi konfliktusokhoz is vezethet.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtávú: a több éve otthon foglalkozó nők felkeresése Középtávú: közös érdeklődést keltő programok megszervezése Hosszútávú: a közösen végzett munka szolgálja az egész település érdekét
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Szabadidős programok szervezése, igény szerinti bővítése. Zöldterületek, közparkok tervszerű felújítása.
Résztevők és felelős	Nők, szülők, nagyszülők, gyerekek családsegítő, polgármester
Partnerek	szülői szervezetek , civil szerveződések, polgármester
Határidő(k) pontokba szedve	1. 2019. 2. 2021. 3. 2022.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú: legalább 5 nő közös tevékenységéhez programterv készítése Középtávú: mindenki hoz magával még egy embert Hosszútávú: a település különböző részeit más-más közösség gondozza
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A közösségért nehezebben várható el az egyéni teljesítmény. Kockázat: forráshiány – Ennek a csökkentésére tervezett intézkedés többek között a pályázati források bevonása. Baráti körök együttműködését kell szorgalmazni
Szükséges erőforrások	szakértelem és kapacitás ; szakmai koordináció ; anyagi források (kb. 1 000 000 Ft)

Intézkedés címe:	A világhálón mindenki egyformán mozoghat
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az elszigetelten élő, fogyatékkal élőknek vagy fogyatékkal élő gyermeket nevelő szülőknek vagy fogyatékoszt ápoló családtagnak kapcsolatteremtésre, önszervező csoportok szervezésére, a fórumokba való bekapcsolódásra kevés lehetősége van.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtávú: tudatosítani, hogy a könyvtárban mindenki számára elérhető az internet Középtávú: bővíteni az eszközparkot Hosszútávú: az elektronikus ügyintézés lehetőségének megteremtése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A kommunikáció színtere az internet világa, amely a felhasználók otthonába hozhatják a közösséget. Lehetőségek: közintézményekben térítésmentes internetszolgáltatás, olyan támogatások bevezetése, amely az internethez való hozzáférést segíti.
Részvevők és felelős	Fogyatékkal élők Könyvtáros polgármester
Partnerek	civil szerveződések, polgármester, szociális intézmények, Békés Megyei Könyvtár
Határidő(k) pontokba szedve	1. 2019. 2. 2020. 2021.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú: a internetpont látogatottsága 30%-kal nő Középtávú: A közintézmények akadálymentesítése 80%-an megvalósul Hosszútávú: A közintézmények akadálymentesítése 100%-an megvalósul
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Bizalmatlanság az elektronikus ügyintézésben. Kockázat: forráshiány – Ennek a csökkentésére tervezett intézkedés többek között a pályázati források bevonása. Lehetővé tenni a tapasztalatszerzést a közösségi térben
Szükséges erőforrások	szakértelem és kapacitás ; szakmai koordináció ; anyagi források (kb. 5 000 000 Ft)

Intézkedés címe:	Mindenkit elvárunk
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, az akadálymentes környezet aránya nem 100 %-os. Az önkormányzati honlap elérése a fogyatékkal élők számára nem biztosított. A település közlekedési hálózata felújításra szorul, hogy a sima, zökkenőmentes közlekedés biztosított legyen.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtávú: az akadálymentesítésre szoruló intézmények, épületek, honlap és úthálózat felmérése. Középtávú: sorrend kialakítása az akadálymentesítés ütemezéséhez Hosszútávú: a teljes akadálymentesítés és a közlekedhetőség javítása az önkormányzati út és járdahálózaton.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Fizikai környezetben található akadályok megszüntetése, információs és kommunikációs akadályok megszüntetése, lakókörnyezet akadálymentesítését szolgáló program.
Résztevők és felelős	Mozgáskorlátozottak, informatikus, önkormányzati foglalkoztatottak. polgármester
Partnerek	polgármester, szociális intézmények,
Határidő(k) pontokba szedve	1. 2019. 2020. 3. 2021.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú: A közintézmények akadálymentesítése 60%-an megvalósul Középtávú: A közintézmények akadálymentesítése 80%-an megvalósul és az önkormányzati út és járdahálózat állapota javul. Hosszútávú: A közintézmények akadálymentesítése 100%-an megvalósul, az önkormányzat honlapja akadálymentessé válik és az önkormányzati út és járdahálózat állapota jelentősen javul.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A közintézmények régen épültek, az akadálymentesítés hely- és költségigényes. Kockázat: forráshiány – Ennek a csökkentésére tervezett intézkedés többek között a pályázati források bevonása.
Szükséges erőforrások	szakértelem és kapacitás ; szakmai koordináció ; anyagi források (kb. 5 000 000 Ft)

Intézkedés címe:	. „Egyedül nem megy”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A pszichiátriai problémákkal küszködő, illetve a szenvedélybetegségben szenvedő (alkohol, drog,) emberek száma egyre nő.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtávú: a pszichiátriai problémákkal küszködők számának felmérése Középtávú: a feltárt problémákhoz igazodó előadások szervezése Hosszútávú: a súlyosabb esetekhez intézményi ellátás keresése, az igénybe vételhez segítség nyújtása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Ellátásukban részt vevő civil szervezetek bevonásával elemzések készítése, problémáik feltárása, életminőségüket javító intézkedések bevezetése
Résztevők és felelős	Fogyatékkal élők családsegítő, háziorvos, polgármester
Partnerek	Szociális szolgáltatók, Egészségügyi szolgáltatók, civil szerveződések, polgármester
Határidő(k) pontokba szedve	1. 2019. 2. 2020. 3. 2023.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú: legalább 2 fő vállalja a problémákkal való szembesülést, az orvosi segítséget Középtávú: az előadáson családtaggal együtt jelennek meg a segítségre szorulóknak Hosszútávú: 1 fő a program alapján életmódot vált, gyógyultnak minősíthető
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Rejtegetett problémák, melyet nem vállalnak. Kockázat: forráshiány – Ennek a csökkentésére tervezett intézkedés többek között a pályázati források bevonása. Bizalom kiépítése.
Szükséges erőforrások	szakértelem és kapacitás ; szakmai koordináció ; anyagi források (kb. 1 000 000 Ft)

Intézkedés címe:	A megelőzés mindenki számára fontos!
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az egészségügyi prevenciók szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe. Szükséges a támogatásuk a szűrőprogramokra történő eljutásuk (eljuttatásuk) terén.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtávú: a leggyakrabban előforduló betegségek megismertetése Középtávú: a szűrő programok fontosságának tudatosítása, a megjelenésre ösztönzés Hosszútávú: a szűrőprogramokon való részvétellel több betegség szűrhető ki időben, jobb a gyógyulási arány
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Segíteni, hogy a fogyatékkal élők is minél nagyobb számban részt vegyenek az egészségügyi szűrővizsgálatokon
Részvevők és felelős	Idősek, Háziorvos, polgármester
Partnerek	Egészségügyi szolgáltatók, civil szerveződések, polgármester
Határidő(k) pontokba szedve	1. 2019. 2. 2020. 3. 2021.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú: egészségügyi előadáson legalább 10 fő részvétele Középtávú: Szűrővizsgálaton megjelent fogyatékkal élők száma 30%-kal nő Hosszútávú: A vizsgálaton megjelentek számának emelkedésével nő az elvárható élettartam legalább 3 évvel
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A fogyatékkal élők alapbetegségük mellett nem figyelnek más betegségek jeleire, nem fordulnak orvoshoz. Kockázat: forráshiány – Ennek a csökkentésére tervezett intézkedés többek között a pályázati források bevonása. Pontos információk a betegségekről
Szükséges erőforrások	szakértelem és kapacitás ; szakmai koordináció ; anyagi források (kb. 2 000 000 Ft)

Intézkedés címe:	Képzett óvodapedagógus
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az óvodai dolgozók, óvodapedagógusok tudásának, képességeinek fejlesztése szükséges a folyamatosan változó körülmények következtében.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtávú: az óvodapedagógusok képességeinek felmérése. Középtávú: a szükség szerinti képzésekre történő jelentkezések végrehajtása. Hosszútávú: az óvodapedagógusok a tréningek és a szakmai továbbképzések következtében felkészültebbek, képzettebbek és jobban reagálnak a munkájukkal kapcsolatos kihívásokra.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Tréningek és szakmai továbbképzések szervezése, illetve az azokon való részvétel elősegítése az óvoda óvodapedagógusai részére.
Résztvevők és felelős	óvodapedagógusok - óvodavezető
Partnerek	képviselő-testületek, intézményfenntartó társulás, polgármesterek.
Határidő(k) pontokba szedve	1. 2018. 2. 2019. 3. 2023.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú: a dolgozók felmérése következtében az intézményvezető jobban képet kap az óvodapedagógusok egyéni képességeiről, erősségeiről és gyengéiről. Középtávú: a dolgozók a számukra szükségesnek ítélt képzéseken vesznek részt. Hosszútávú: A tréningek, szakmai továbbképzések következtében valamilyen képesség vagy tudás fejlődik (ez lehet többek között önismereti, társismereti, szociális vagy kommunikációs készség, együttműködési, problémamegoldó képesség fejlesztés vagy munkahelyi együttműködés javítás, csapatszellem erősítés)
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A képzések, tréningek költséges magas és az távollétek helyettesítéssel történő megoldása problémákat jelenthet. Új dolgozó felvételekor különösen figyelmet kell fordítani a magas szakmai és megfelelő egyéb készségek meglétére. Kockázat: forráshiány – Ennek a csökkentésére tervezett intézkedés többek között a pályázati források bevonása.
Szükséges erőforrások	szakértelem és kapacitás ; szakmai koordináció ; anyagi források (kb. 5 000 000 Ft)

Intézkedés címe:	Egymás megismerése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az óvodai dolgozók, szülők és az egyéb érintett önkormányzati dolgozók között a kapcsolat tovább javítható és a bizalom növelésével hatékonyabban orvosolhatóak a problémák.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtávú: az érintettek körének felmérése Középtávú: kirándulás szervezése. Hosszútávú: a személyes kapcsolatok kialakításával, a bizalom növelésével az együttműködés hatékonysága javuljon.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Közös kirándulás szervezése az óvónők – gyermekek – szülők részére, valamint a feladatellátásban érintett további önkormányzati dolgozó részére.
Résztevők és felelős	Szülők, óvodai dolgozók, érintett önkormányzati dolgozók – polgármester, óvodavezető
Partnerek	civil szerveződések
Határidő(k) pontokba szedve	1. 2019. 2. 2020. 3. 2023.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú: a javaslat fogadtatásának a felmérése. Középtávú: kirándulások megtartása. Hosszútávú: a személyes kapcsolatok kialakításával, a bizalom növelésével az együttműködés hatékonysága javul.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A feszített életmód mellett nehéz a szülőket rávenni, hogy közös programon vegyenek részt. Rá kell világítani, hogy a kiránduláson a saját gyermeküket is más környezetben látják így őket is jobban megismerik.
Szükséges erőforrások	szakértelem és kapacitás ; szakmai koordináció ; anyagi források (kb. 5 000 000 Ft)

Intézkedés címe:	Ingyenes nyári tábor rászorultsági alapon
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A nyári szünidő idején a szülők számára megterhelő feladat a gyermekek elhelyezése. Piaci alapon több szolgáltatás is elérhető, azonban éppen a leginkább rászoruló gyermekek e szolgáltatásokból nem részesedhetnek.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtávú: A tábor célcsoportjába tartozó gyermekek és családok megkeresése, megszólítása. Középtávú: A tábor megszervezése. Hosszútávú: A tábor fenntartása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. A tábor célcsoportjába tartozó gyermekek és családok megkeresése. 2. A tábor megszervezése. Az infrastrukturális és materiális, a személyi és a pénzügyi feltételek biztosítása.
Résztevők és felelős	önkormányzat, szociális intézmény, családsegítők - Polgármester
Partnerek	iskola, óvoda, jelzőrendszer tagjai, civil szervezetek, nemzetiségi önkormányzat, könyvtár, szociális intézmény, önkéntes segítők.
Határidő(k) pontokba szedve	1. 2019 2. 2020 3. 2023.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtávú: Jelentkezők száma. Középtávú: A résztvevők száma. Hosszútávú: A résztvevők száma.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázat: forráshiány – Ennek a csökkentésére tervezett intézkedés többek között a pályázati források bevonása.
Szükséges erőforrások	szakértelem és kapacitás ; szakmai koordináció ; anyagi források (kb. 3 000 000 Ft)

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	Fontos mindenki munkája	Tartós munkanélküliség	foglalkoztatás	START MP	Közmunka szervezés	polgármester	2023.	1 fő foglalkoztatott	kb. 6 M Ft, humán	Igény szerint
2	Neked is legyen jó minden nap !	HH öröklődik	szakképzés	Képzési terv	Hiányszakma képzése	polgármester	2023.	30% csökkenés	kb. 5 M Ft, humán	foglalkoztatás
3	Figyeljünk mindenkire!	Adósságállomány nő	tájékoztatás	Cselekvési terv	Előadások szervezése	polgármester	2023.	Szintentartás/csökk	kb. ,5 M Ft, humán	együttműködéssel
4	A megelőzés kevesebbe kerül	Romló egészség	Részvétel nő	Eü. program	Szűrések szervezése	pm, háziorvos	2023.	Átlagéletkor nő	technikai	Igény szerint
5	A tudás érték és esély	Digitális írástudatlanság	munkaközvetítés	Képzési terv	Informatikai jártasság	pm, könyvtáros	2021.	25% önálló munka	kb, 1,5 M Ft humán	Igény esetén
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	Tervezzük a jövőjüket!	veszélyeztetettség	információk	Cselekvési terv	Előadások szervezése	családsegítő, pm	2022.	+25% továbbtanul	kb. 1,5 Mft, humán	Kötelező feladat
2	A mi óvodánk legyen a legjobb	Óvoda minősége	bemutakozás	Nevelési Program	Nyílt napok	intézményvezető	2023.	Intézményminőség	kb. 20 M Ft, humán	Igény felkeltése
3	Szórakozz és tanulj együtt!	Család szétesése	okfeltárás	Cselekvési terv	Előadások szervezése	szociális intézm.	2022.	+25% továbbtanul	kb. 2 M Ft, humán	Igény szerint
4	Jobb itthon tanulni	Kevesebb gyerek	Iskola helyben	Nevelési Program	Iskolai értekezletek	intézményvezető	2021.	önálló osztályok	kb. 20 M Ft humán	Költségtervezés
5	Élni kell a lehetőségekkel	Ellátások hiánya	segélyezés	Cselekvési terv	Folyamatos tájékoztatás	családsegítő, j.	2023.	+30% elláttság	kb. 1 M Ft. humán	Kötelező feladat
6	Képzett óvodapedagógus	Képességfejlesztés	óvoda színv.	-	Képzettség javítás	óvodavezető	2023.	pozitív visszaj.	kb. 5 M Ft, humán	Kötelező feladat
7	Egymás megismerése	Együttműk. javításra sz.	óvodai színv.	-	Kapcsolatjavítás	óvodavezető	2023.	pozitív visszaj.	kb. 5 M Ft, humán	Igény szerint
8	Ingyenes nyári tábor rászorultsági alapon	Gyermek elh. prob.	gyermek elh.	-	Nyári tábor	polgármester	2023.	5 gyermek	kb. 3 M Ft, humán	Kötelező feladat
III. A nők esélyegyenlősége										
1	Már nem csak anya és háziasszony vagyok	Tartós munkanélküliség	képzettség	START MP	Közmunka szervezés	polgármester	2021.	25% csökkenés	kb. 1 M Ft, humán	Igény szerint
2	Mindent a csaláért	Egyedül nevelő anyák	segélyezés	Cselekvési terv	Folyamatos tájékoztatás	családsegítő, pm	2023.	20% növekedés	kb. 1 M Ft, humán	Kötelező feladat
3	Nyugodt munkához biztonságban kell...	újra dolgozni kell	Napközis ellátás	Nevelési Program	Iskolai értekezletek	intézményvezető	2023.	100% napközis	kb. 2 M Ft, humán	Kötelező feladat
4	Ne csak a más kertje legyen zöldebb	magányosodás	Közös tevékenység	Civil Program	Programok szervezése	polgármester	2022.	5 fő	kb. 1 M Ft, humán	Igény felkeltése
IV. Az idősek esélyegyenlősége										
1	Élethosszig tartó tanulás	Sokan élnek egyedül	képzések	Képzési terv	Foglalkozás szervezése	polgármester	2022.	5 fő tanfolyam	kb.7 M Ft , humán	Igény felkeltése
2	Figyeljünk magunkra	Kevés szűrővizsgálat	Magasabb életkor	Eü. program	Szűrések szervezése	házi orvos, pm	2022.	Élettartam + 3év	kb. 1 M Ft , humán	Igény szerint
3	Védjük a magunkét, védjük a másét	Áldozattá-válás	Elkövetés csökken	Bűnmegelőzés P.	Előadások szervezése	polgármester	2023.	-30% bűnelkövetés	kb. 1 M Ft, humán	Igény szerint
4.	„ Nem csak a húszéveseké a világ”	Nemzedéki problémák	Közös élmények	Civil Program	Programok szervezése	pm. könyvtáros	2021.	Programok száma	kb. 1 M Ft, humán	Igény szerint

5	Mi is bemutatkozunk	sztereotípiák	Aktív időskor	Civil Program	Helyi média bevonása	polgármester	2022.	Megjelenések száma	kb. 1 M Ft, humán	Igény szerint
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
1	A világhálón mindenki egyformán mozog	elszigeteltség	Jártasság	Képzési terv	Előadások szervezése	könyvtáros, pm	2021.	100% akadályment.	kb. 5 M Ft, humán	Igény szerint
2	Mindenkit elvárunk	Akadálymentesség hiánya	akadálymentesség	költségvetés	beruházás	polgármester	2021.	100% akadályment.	kb. 5 M Ft, humán	Kötelező feladat
3	„Egyedül nem megy”	szendélybetegségek	segítségnyújtás	Eü. program	Előadások szervezése	cs. ho. pm.	2023.	1 fő gyógyult	kb. 1 M Ft, humán	Kötelező feladat
4	A megelőzés mindenki számára fontos	Kevés szűrővizsgálat	Részvétel nő	Eü. program	Szűrések szervezése	házi orvos, pm.	2021.	Élettartam + 3év	kb. 2 M Ft, humán	Igény szerint

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

2018. október 11. napján Csabacsúdon a Községházán megtartásra került egy HEP Fórum, mely Csabacsúd és Örménykút településekre vonatkozott. Mivel a két település között az együttműködés több formában is fennáll (pl. közös önkormányzati hivatal, közös társulások óvoda, közös iskola, közös családsegítő szolgálat stb.) és a helyi esélyegyenlőségi program felelőse is azonos ezért döntöttünk az együttes fórum megtartása mellett.

A rendezvényen 10 fő volt jelen. A fórumról jegyzőkönyv is készült. A fórum után a két településen szociális feladatot ellátó Csabacsúdi Szociális Intézmény és Konyha illetve a Hársliget Óvoda Csabacsúd – Örménykút intézmény részéről konkrét intézkedési javaslatok is megfogalmazásra kerültek, melyek beépítésre kerültek az IT-be.

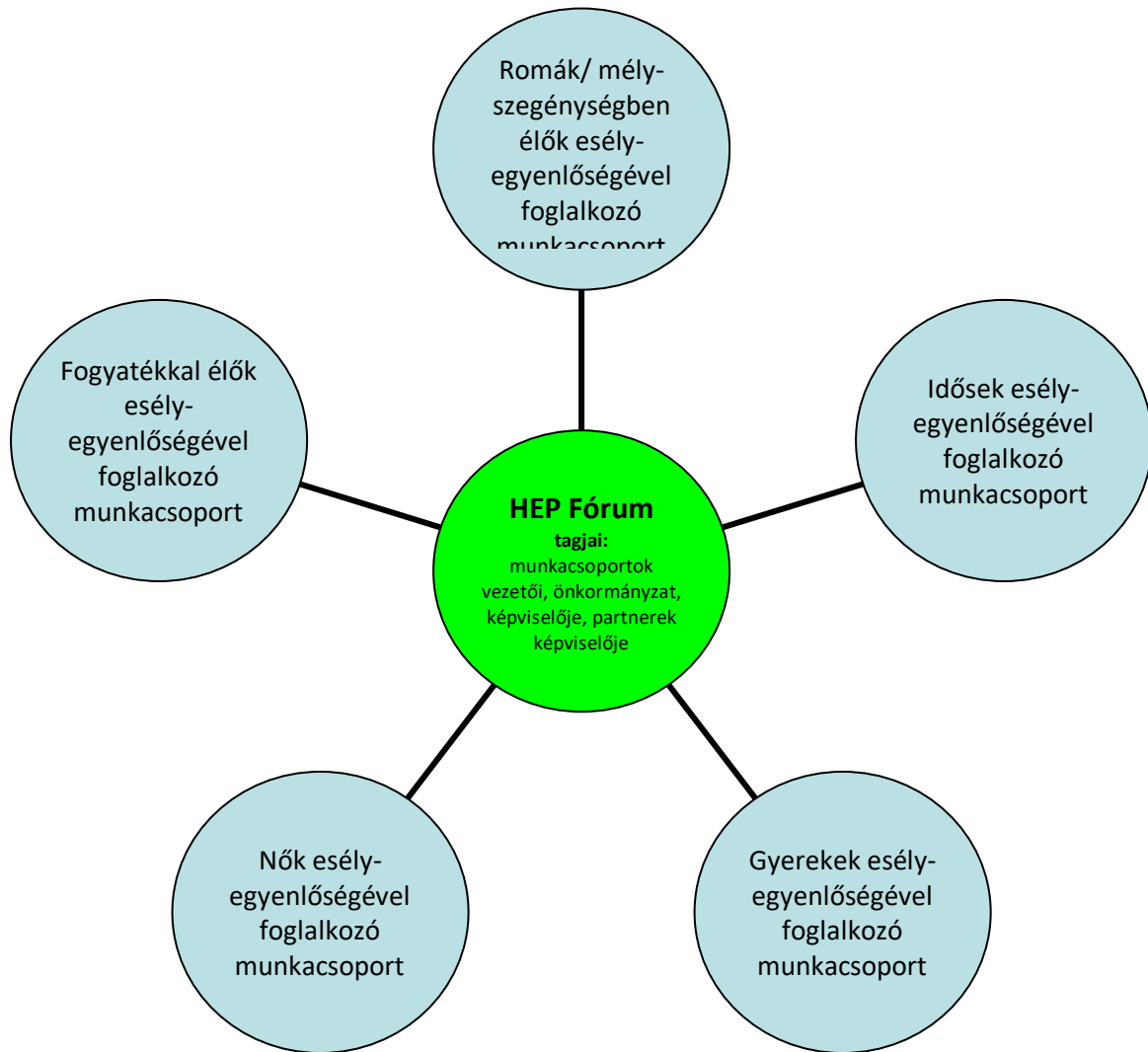
Az esélyegyenlőségi fórumra a polgármesterek, a jegyző, az esélyegyenlőségi terv szempontjából érintett személyeket tömörítő civil szervezetek, a településeken szolgáltatást végző kistérségi szociális intézmény illetve egyházi szociális intézmény, az iskola, az óvoda vezetője kapott meghívást illetve a Fórum nyitott volt az egyéb érdeklődők részére is.

A fórumon részt vett további szervezetektől, személyektől a fentebb említetteken túl javaslat nem érkezett.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk ki az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai lennének az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnának munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkezének. A munkacsoportok létrehozásának szükségességéről később születne döntés, mivel át kell tekinteni, hogy az alacsony lakosság és szervezeti szám lehetővé teszi-e a további bontott működését az Esélyegyenlőségi Fórumnak.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében a Helyi Esélyegyenlőségi Fórum 2018. október 11. napi ülése, melyen a készülő HEP –ről is volt tájékoztatás illetve a programot a Képviselő-testület nyilvános ülésen a nyilvános ülésre vonatkozó jogszabályi előírások betartásával tervezi elfogadni és így lehetőség van a döntés előtt a tervezet megismerésére az ülés előtt az érdeklődők részére és akár az ülésen az elfogadó szavazás előtt lehet véleményt, észrevételt tenni.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum üléseinek folyamatos összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
  - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
  - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.

- Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelőségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül

megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Az Örménykút Község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

III. Ezt követően Örménykút Község Önkormányzatának Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és ..... számú határozatával elfogadta.

Mellékletek:

Dátum

Aláírás

Az Örménykút Község Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Dátum

Partner aláírás

Dátum

Partner aláírás

Dátum

Partner aláírás

Dátum

Partner aláírás

Dátum

Partner aláírás

Dátum

Partner aláírás

Dátum

Partner aláírás

Dátum

Partner aláírás

Dátum

Partner aláírás

